Ölen hayvan

PHILIP ROTH

İngilizceden çeviren:
Can Kantarcı

AYRINTI

PHILIP ROTH

19 Mart 1933'te New Jersey'nin Newark kentinde doğdu. Bucknell Üniversitesi'ni bitirdikten sonra Chicago Üniversitesi'nde yüksek lisans öğrenimi gördü. Ardından Chicago'da İngiliz edebiyatı, Iowa ve Princeton üniversitelerinde yaratıcı yazarlık dersleri verdi. 1959'da, altı öyküsünü bir araya getirdiği ilk kitabı *Goodbye Columbus* yayımlandı (*Kucak Dolusu*, çev.: Ülkü Tamer, Sander Yayınları, 1971). ABD'li Yahudilerin yaşamını son derece kişisel, keskin ve ironik bir dille tasvir ettiği bu kitapla Roth, 1960'ta Ulusal Kitap Ödülü'nü aldı. Ardından iki roman yazdı: 1962 tarihli *Letting Go* (*Libby*, çev.: Seçkin Selvi, Sander Yayınları, 1973) ve 1967'de yayımlanan *When She Was Good*. Şöhret ise 1969'da, ABD'nin nezih edebiyat çevrelerini karıştıran *Portnoy's Complaint* (*Portnoy'un Feryadı*, çev.: Özden Arıkan, Ayrıntı Yayınları, 1999) ile geldi. Bilinç akışı tekniğinde eşsiz bir monolog olarak nitelenen bu eser, çağdaş Amerikan edebiyatının en komik, en unutulmaz karakterlerinden birini yaratıyordu. 1972'de Ernest Lehman tarafından aynı adla sinemaya uyarlanan Portnoy'dan sonraki kitaplarında Roth, hep değişik anlatım teknikleri denedi, her seferinde değişik konulara el attı, ama ana temalarından ya da "takıntıları"ndan hiç uzaklaşmadı: Yahudi olmak, erkek olmak, bir ananın oğlu olmak, aydın olmak; ve bütün bunlardan doğan her türlü marazilikle uğraşmaya devam etti.

The Breast'le (1972) Kafka'ya bir nazire yazdı; ancak onun kahramanı, hamamböceğine değil dev bir memeye dönüşüyordu (*Meme*, çev.: Seçkin Selvi, Sander Yayınları, tarihsiz); *Portnoy*'u hatırlatan *My Life As a Man* ile başladığı Zuckerman serisinde (*The Ghost Writer, Zuckerman Unbound, The Anatomy Lesson*) "erkeklik" meseleleri ile uğraşmaya devam etti ve serinin son kitabı olan *The Counterlife* ile 1987 Ulusal Kitap Eleştirmenleri Çevresi Ödülü'nü aldı. Çoğu romanı otobiyografik nitelik taşıyan Roth, 1988'de *The Facts* ile bu kez "adı konmuş" bir otobiyografi kaleme aldı; minimalist bir kitap olarak nitelenen *Deception*'da (1990; *Aldatma*, çev.: Didem Hızkan, Ayrıntı Yayınları, 2001) "aldatma" konusunu, rahatsız edici olmaktan sakınmayarak, acımasız bir içtenlikle işledi. 1991'de Ulusal Kitap Eleştirmenleri Çevresi Ödülü'nü ona bir kez daha kazandıran *Patrimony*'de, aile mirası olan kültür ile bireyin kendi entelektüel gelişimi içinde yönelttiği kültür arasındaki çatışmayı, son derece dokunaklı bir dille inceledi ve Adam Phillips'in deyişiyle, "kendi seçtiği babalarının, Freud ile Kafka'nın uğruna reddetmiş olduğu babasıyla barıştı". 1993'te Pen tarafından Faulkner Ödülü'ne değer görülen ve *Time* dergisince yılın En İyi Amerikan Romanı seçilen *Operation Shylock*'ta, Yahudileri İsrail sürgünlerinden kurtarıp Avrupa'ya geri dönmelerini sağlamaya kalkın Vietnam sonrası dönemi anlattığı *American Pastoral* (1997) ile 1998'de Pulitzer Ödülü'nü aldı.

Son derece üretken bir yazar olan Roth, yirmi üçüncü kitabı *I Married a Communist*'te (1998; *Bir Komünistle Evlendim*, çev.: Orhan Yılmaz, Ayrıntı Yayınları, 2004) yine Amerikan yaşamının trajik bir kesitini, yine o keskin mizahıyla ele alarak McCarthy dönemini sorguladı. Birbirinin muhbiri durumuna düşen bir kan kocanın hikâyesini, Zuckerman serisinin kahramanının gençlik yıllarına yerleştirerek Nathan Zuckerman'ın gözüyle anlattı. *American Pastoral*'le başlayıp, *Bir Komünistle Evlendim*'le devam eden üçlemeyi tamamlayan *The Human Stain* 2001 yılında yayımlandı. Saygın bir edebiyat profesörünün ırkçılık suçlamasıyla istifaya zorlandığı bu romanda, Roth yirminci yüzyılın ikinci yarısında Amerika'nın ruh haliyle ilgili derin soruşturmasını sürdürdü. *Bir Komünistle Evlendim*'in ardından üçlemenin diğer iki kitabı *American Pastoral* ile *The Human Stain*'in yanı sıra *Operation Shylock* da Ayrıntı Yayınları'nın yayın programına alınmıştır.

Roth'un, büyük bölümü kitaplaştırılmamış olan çok sayıda öyküsü, deneme ve eleştiri yazıları da bulunuyor.

Ayrıntı: 513
Edebiyat dizisi: 150

Öten Hayvan
Philip Roth

İngilizceden çeviren
N. Can Kantarcı

Yayına hazırlayan
Gülden Veral

Kitabın özgün adı
The Dying Animal

Vintage/2002
basımından çevrilmiştir.

© Philip Roth, 2001

Bu kitabın Türkçe yayın hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak illüstrasyonu
Asuman Ercan

Kapak düzeni
Arslan Kahraman

Düzelti
Asaf Taneri

Baskı ve cilt
Sena Ofset (0 212) 613 38 46

Birinci basım *2007*
Baskı adedi *2000*

ISBN 975-539-498-2

AYRINTI YAYINLARI
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr
Dizdariye Çeşmesi Sk. No.: 23/1 34400 Çemberlitaş-İST. Tel.: (0 212) 518 76 19 Faks: (0 212) 516 45 77

Philip Roth

Ölen Hayvan

E D E B İ Y A T D İ Z İ S İ

GÜLÜNESİ AŞKLAR/*Milan Kundera* ◢ KALECİNİN PENALTI ANINDAKİ ENDİŞESİ/*Peter Handke* ◢ YÜZBAŞI VE KADINLAR TABURU/*Mario Vargas Llosa* ◢ BİZ/*Yevgeni Zamyatin* ◢ KESİK BİR BAŞ/*Iris Murdoch* ◢ YENİ TANRILAR/*Alberto Vasquez-Figueroa* ◢ İNFAZA ÇAĞRI/*Vladimir Nabokov* ◢ EVET AMA, BİR LOKOMOTİF BUNU YAPABİLİR Mİ BAKALIM?/*Woody Allen* ◢ ÇALI HOROZU/*Michel Tournier* ◢ BANYO/*Jean-Philippe Toussaint* ◢ BALKON/*Jean Genet* ◢ GÜNEŞ İMPARATORLUĞU/*J.G. Ballard* ◢ BEYAZ ZENCİLER/*Ingvar Ambjörnsen* ◢ SİYAH MADONNA/*Doris Lessing* ◢ KAPANDA ÜÇ KAPLAN/*G. Cabrera Infante* ◢ ZAMANIN KIYISINDAKİ KADIN/*Marge Piercy* ◢ ANARŞİNİN KISA YAZI/*Hans Magnus Enzensberger* ◢ FOTOĞRAF MAKİNESİ/*Jean-Philippe Toussaint* ◢ GÜLÜN GÜNLÜĞÜ/*Ursula K. LeGuin* ◢ HOTEL DU LAC/*Anita Brookner* ◢ AZİZLER ve ÂLİMLER/*Terry Eagleton* ◢ VEDA YEMEĞİ/*Michel Tournier* ◢ ORLANDO/*Virginia Woolf* ◢ UTANÇ BİTTİ/*Anja Meulenbelt* ◢ YAKIN GELECEĞİN MİTOSLARI/*J. G. Ballard* ◢ KARANLIĞIN SOL ELİ/*Ursula K. LeGuin* ◢ AĞ/*Iris Murdoch* ◢ WATT/*Samuel Beckett* ◢ EKOTOPYA/*Ernest Callenbach* ◢ GECEYİ ANLAT BANA/*Djuna Barnes* ◢ İNSAN POSTUNA BÜRÜNMÜŞ KÖPEK/*Ingvar Ambjörnsen* ◢ CUMA/*Michel Tournier* ◢ AFRODİT'İN BAŞKALDIRISI/*Lawrence Durrell* ◢ GÜNDELİK MUTLULUĞA ALIŞMA/*Anja Meulenbelt* ◢ MURPHY/*Samuel Beckett* ◢ MASAL MASAL İÇİNDE/*Khimaira/John Barth* ◢ ZEN VE MOTOSİKLET BAKIM SANATI/*Robert M. Pirsig* ◢ PARFÜMÜN DANSI/*Tom Robbins* ◢ SINIRSIZ RÜYALAR DİYARI/*J. G. Ballard* ◢ FRANSIZ TEĞMENİN KADINI/*John Fowles* ◢ BEYAZ OTEL/*D.M. Thomas* ◢ MYRA/*Gore Vidal* ◢ DALGALAR/*Virginia Woolf* ◢ ATLANTİK ÖTESİ/*Witold Gombrowicz* ◢ HAYRANLIK/*Anja Meulenbelt* ◢ FERDYDURKE/*Witold Gombrowicz* ◢ MELEKLER ZAMANI/*Iris Murdoch* ◢ PAULINA 1880/*Pierre Jean Jouve* ◢ EŞEKARISI FABRİKASI/*Iain Banks* ◢ ROCK LANETİ/*Iain Banks* ◢ KAYIP ZAMAN/*Anja Meulenbelt* ◢ SENİ İÇİME GÖMDÜM/*Andrew Jolly* ◢ BAŞTAN ÇIKARICININ GÜNLÜĞÜ/*Søren Kierkegaard* ◢ KONFİDENZ/*Ariel Dorfman* ◢ ALTIN DAMLA/*Michel Tournier* ◢ BİR GARİP VAKA: MATMAZEL P./*Brian O'Doherty* ◢ NİETZSCHE AĞLADIĞINDA/*Irvin D. Yalom* ◢ KIZILAĞAÇLAR KRALI/*Michel Tournier* ◢ AİLEDE BİR ÖLÜM/*James Agee* ◢ KUTSAL BÖLGE/*Carlos Fuentes* ◢ KALPSİZ AMANDA/*Jurek Becker* ◢ 62-MAKET SETİ/*Julio Cortázar* ◢ ÇARPIŞMA/*J.G. Ballard* ◢ ÜÇLEME-Molloy-Malone Ölüyor-Adlandırılamayan/*Samuel Beckett* ◢ DUR BİR MOLA VER/*Tom Robbins* ◢ HIRSIZIN GÜNLÜĞÜ/*Jean Genet* ◢ KÜÇÜK DEĞİŞİMLER/*Marge Piercy* ◢ LİLA/*Robert M. Pirsig* ◢ ERGİNLİK YAŞI/*Michel Leiris* ◢ AŞKSIZ İLİŞKİLER/*Samuel Beckett* ◢ ESİRGEYEN GÖKYÜZÜ/*Paul Bowles* ◢ YALANCI JAKOB/*Jurek Becker* ◢ DİVAN/*Irvin D. Yalom* ◢ PORNOGRAFİ/*Witold Gombrowicz* ◢ MERCİER İLE CAMİER/*Samuel Beckett* ◢ BİR ERKEĞE NASIL TECAVÜZ EDİLİR?/*Märta Tikkanen* ◢ BENDENİZ VE MARCO POLO/*Paul Griffiths* ◢ DOĞMAMIŞ KRİSTOF/*Carlos Fuentes* ◢ RÜYA SAKİNLERİ/*Iris Murdoch* ◢ HİÇ İÇİN METİNLER ve Uzun Öyküler/*Samuel Beckett* ◢ DUYGU YOLCULUĞU/*Laurence Sterne* ◢ BETTY BLUE/*Philippe Djian* ◢ AĞAÇKAKAN/*Tom Robbins* ◢ ANARŞİST/*Tristan Hawkins* ◢ BAKAKAÎ/*Witold Gombrowicz* ◢ PORTNOY'UN FERYADI/*Philip Roth* ◢ 10½ BÖLÜMDE DÜNYA TARİHİ/*Julian Barnes* ◢ SUNİ TENEFFÜS/*Ricardo Piglia* ◢ MANŞ ÖTESİ/*Julian Barnes* ◢ ADA/*Aldous Huxley* ◢ GÜLÜN MUCİZESİ/*Jean Genet* ◢ MÖSYÖ/*Jean-Philippe Toussaint* ◢ ÇİÇEKLERİN MERYEM ANASI/*Jean Genet* ◢ BAŞUCU OĞLANI/*Alison Fell* ◢ YARATIK/*John Fowles* ◢ SENİ SEVMİYORUM/*Julian Barnes* ◢ ZENCİLER/*Jean Genet* ◢ TÜNEL/*Ernesto Sábato* ◢ KARA PRENS/*Iris Murdoch* ◢ KARNINDAN KONUŞANIN ÖYKÜSÜ/*Pauline Melville* ◢ TANRI'NIN AĞZINDAN EVRENİN HİKÂYESİ/*Franco Ferrucci* ◢ HAYATIN VE AŞKIN YASALARI/*Connie Palmen* ◢ KAHRAMANLAR VE MEZARLAR/*Ernesto Sabato* ◢ KAYNAK VE ÇALI/*Michel Tournier* ◢ CENNETE BİR KOŞU/*J.G. Ballard* ◢ DİŞİ ADAM/*Joanna Russ* ◢ FLAUBERT'İN PAPAĞANI/*Julian Barnes* ◢ ALDATMA/*Philip Roth* ◢ KOKAİN GECELERİ/*J.G. Ballard* ◢ ACABA NASIL?/*Samuel Beckett* ◢ MANTİSSA/*John Fowles* ◢ KOLEKSİYONCU/*John Fowles* ◢ BENJAMİN: DAR GEÇİTTEKİ AYDIN/*Jay Parini* ◢ METEORLAR/*Michel Tournier* ◢ ARKADAŞLIK/*Connie Palmen* ◢ AŞK VEŞAİRE/*Julian Barnes* ◢ SİRİUS'TAN GELEN KURBAĞA/*Tom Robbins* ◢ BAYAN GULLIVER ÇÜCELER ÜLKESİNDE/*Alison Fell* ◢ GELECEKTEN ANILAR/*William Morris* ◢ BENİMLE TANIŞMADAN ÖNCE/*Julian Barnes* ◢ İNGİLTERE İNGİLTERE'YE KARŞI/*Julian Barnes* ◢ İYİ İŞ/*David Lodge* ◢ YİTİK RUHLAR IRMAĞI/*Connie Palmen* ◢ TERAPİ/*David Lodge* ◢ ÖLÜRKEN/*Jim Crace* ◢ GÜZELLİK HIRSIZLARI/*Pascal Bruckner* ◢ SÜPER KENT/*J.G. Ballard* ◢ SİSKA BAÇAKLAR/*Tom Robbins* ◢ BETON ADA/*J.G. Ballard* ◢ İLK AŞK, SON TÖRENLER/*Ian McEwan* ◢ GİLLES İLE JEANNE/*Michel Tournier* ◢ BİR KOMÜNİSTLE EVLENDİM/*Philip Roth* ◢ KIZILDERİLİNİN ŞARKISI/*James Welc* ◢ SİNEMA MÜDAVİMİ/*Walker Percy* ◢ KARANLIKLARIN EFENDİSİ/*Ernesto Sabato* ◢ METROLAND/*Julian Barnes* ◢ BİZİ NEDEN TERK ETTİN SAYIN BAŞKAN?/*François Vigouroux* ◢ DÜŞÜNCE BALONLARI/*David Lodge* ◢ MİLENYUM İNSANLARI/*J.G. Ballard* ◢ MÜNECCİM KRALLAR/*M. Tournier* ◢ BEYAZDAKİ KARA/*Maggie Gee* ◢ KAYBOLUŞ/*G. Perec* ◢ HİNÇ AYLARI/*P. Bruckner* ◢ LİMON MASASI/*J. Barnes* ◢ BÜYÜCÜ/*J. Fowles* ◢ GÜNDOĞUMUNA YOLCULUK/*J. Barnes* ◢ OKLUKİRPİ/*J. Barnes* ◢ FISKADORO/*D. Johnson* ◢ HAYALETLERİN GÖÇÜ/*P. Melville* ◢ ÖLEN HAYVAN/*P. Roth*

N.M. için

Tıpkı beyin gibi, vücut da barındırır yaşamın öyküsünü.

Edna O'Brien

Onu sekiz yıl önce tanıdım. Benim sınıfımdaydı. Artık tüm gün çalışmıyorum, doğrusunu söylemek gerekirse, edebiyat bile öğretmiyorum – yıllardan beri tek bir sınıfa, Uygulamalı Eleştiri adında kalabalık bir son sınıf dersi veriyorum sadece. Pek çok kız öğrenciyi cezbediyorum. İki nedenden dolayı. Dersim entelektüel çekicilikle gazeteci cazibesinin ayartıcı birleşimine sahip olduğundan ve National Public Radio isimli liberal radyo kanalında yaptığım kitap eleştirilerini dinlediklerinden ya da televizyondaki sanat kanalı, Kanal On Üç'te kültür ile ilgili konuşmalarımı izlediklerinden. On beş yıldır bir televizyon programında kültür eleştirmenliği yapmak beni yaşadığım bölgede oldukça tanınmış biri yaptı ve derslerim bu yüzden onlara çekici geliyor.

Başlangıçta, TV'de haftada bir defa, on dakika konuşmanın o kadar etkileyici olabileceğini, ki bu öğrencilere bakarsak olabiliyormuş, fark etmemiştim. Ama ellerinde olmadan şöhretin çekiciliğine kapılıyorlar, benimki her ne kadar önemsiz olsa da.

Şimdi, bildiğiniz gibi, kadın güzelliğine karşı büyük bir zaafım var. Herkesi savunmasız bırakan bir şeyler vardır, benim için bu, kadın güzelliği. Bu güzelliği bir kez fark ettim mi gözüm başka bir şey görmüyor. İlk dersime geliyorlar ve neredeyse anında hangi kızın bana uygun olduğunu anlıyorum. Mark Twain'in bir hikâyesi vardır. Hikâyede Twain bir boğadan kaçar ve saklanmak için ağaca tırmandığında boğa ona bakarak "Siz benim yemeğimsiniz, bayım," diye düşünür. Eh, o "bayım", onları sınıfta gördüğümde "genç hanıma" dönüşüyor. Sekiz yıl önceydi – Ben altmış ikime gelmiştim ve Consuela Castillo adındaki kız da yirmi dört yaşındaydı. O, sınıfın geri kalanı gibi değil. Öğrenci gibi gözükmüyor, en azından tipik bir öğrenciye benzemiyor. Yarı-ergen değil, şapşal, bakımsız, devamlı "falan filan" diyen bir kız da değil. Düzgün konuşan, ağır başlı biri; duruşu kusursuz – oturması, kalkması, yürüyüşü bir yana, sanki yetişkin yaşamı hakkında bir şeyler biliyor gibi. Sınıfa girdiğiniz an bu kızın ya çok bildiğini ya da öğrenmek istediğini anlıyorsunuz. Giyiniş tarzı. Tam olarak şık denemez, kesinlikle süslü değil, ama mesela, ütülü ya da ütüsüz, hiçbir zaman kot giymiyor. Özenli ve gösterişten uzak bir zevkle etekler, elbiseler ve terzi dikimi pantolonlar giyiyor. Kösnül bir görünümden kaçınmaktan ziyade, kendini bir işkadını havasına sokmak için sanki, prestijli bir hukuk bürosundaki çekici bir sekreter gibi giyiniyor. Bir banka genel müdürünün sekreteri gibi. Altın düğmeli, terzi kesimi mavi ceketinin altında krem rengi ipek bluz; elinde parlak pahalı deriden, kahverengi bir çanta ve ayağında aynı renk, bileğine kadar gelen küçük botlar. Üzerinde hafif esnek, gri triko bir etek, vücut hatlarını böyle bir eteğin gösterebileceği kadar belli belirsiz gözler önüne seriyor. Saçı doğal, ama özenli bir şekilde yapılmış. Açık renk bir teni var, ağzı kavisli olsa da du-

dakları dolgun ve yuvarlak bir alnı var, bir Brancusi heykelinin pürüzsüz zarafetine sahip, parlak bir alın. Kübalı. Ailesi, Jersey'de, nehrin karşısındaki Bergen ilçesinde yaşayan varlıklı Kübalılar. Simsiyah saçları var; parlak, ama çok hafif kabarık. Ve iriyarı. İriyarı bir kadın. İpek bluzu üçüncü düğmesine kadar açık, bu sayede, güzel, etkileyici göğüsleri olduğunu görebiliyorsunuz. Göğüs çatalını anında görüyorsunuz. Ve onun bunu bildiğini anlıyorsunuz. O terbiyeye, titizliğe, sakınımlı iki dirhem bir çekirdek giyim tarzına rağmen –ya da bunlar yüzünden– kendisinin farkında olduğunu görüyorsunuz. İlk derse ceketinin önü ilikli halde geliyor, ama bir beş dakika geçtikten sonra ceket çıkıyor. Tekrar oturduğu tarafa bir göz attığımda, ceketini giymiş olduğunu fark ediyorum. Böylece gücünün farkında olduğunu ancak bunu nasıl kullanacağından, bu güçle ne yapacağından, hatta bu gücü ne kadar istediğinden hâlâ emin olmadığını anlıyorsunuz. O vücut hâlâ ona yeni, hâlâ onu deniyor, üzerinde düşünüyor; tıpkı elinde dolu bir silahla sokaklarda dolaşan ve bunu kendini korumak için mi yoksa yasadışı bir yaşama başlamak için mi kullanacağına karar vermeye çalışan bir çocuk gibi.

Bunu tek bir derste anlayamazdım, ama bir şeyin daha farkında: Kültürü, modası geçmiş bir tavırla önemli buluyor, ona saygı duyuyor. Bununla geçimini sağlamak istediğinden değil. Böyle yaşamıyor, yaşayamaz da –bunun için fazlasıyla geleneksel bir biçimde iyi yetiştirilmiş– ancak ona göre kültür başka her şeyden daha önemli ve harikulade. Empresyonistleri büyüleyici bulan da o, ama Kübist bir Picasso'ya –her zaman asap bozucu bir şaşkınlık hissiyle– uzun süre eserin fikrini bütün gayretiyle anlamaya çalışarak bakması gerekiyor. Orada öylece durmuş şaşırtıcı yeni heyecanı, yeni düşünceyi, yeni hissi bekliyor ve bu beklentisi gerçekleşmediğinde, yetersiz ve eksik olduğu için azarlıyor kendini. Yetersiz ve eksik ve ... ne? Ne eksikliği olduğunu bile bilmediği için de azarlıyor kendini. Modernizm esintili eserler sadece kafasını karıştırmakla kalmıyor, aynı zaman-

da kendisiyle ilgili bir hayal kırıklığı da yaratıyor onda. Picasso'nun onun için daha anlamlı hale gelmesini, belki onu dönüştürmesini çok isterdi, ama dâhiliğin önüne çekilen ince perde görüşünü kapatıyor ve onu belli bir mesafede tapınır halde tutuyor. Sanata, her tür sanata aldığından çok daha fazlasını veriyor. Bu, öyle bir samimiyet ki, kederli cazibesini de beraberinde getiriyor. İyi bir yürek, güzel bir yüz, davetkâr olduğu kadar saldırganlı bir bakış, muhteşem göğüsler; kuluçkadan öylesine yeni çıkmış bir kadın ki, o oval alnında yapışmış kırık yumurta kabuğu parçaları bulmak insanı hiç de şaşırtmaz. Bu kızın benim olacağını anında anladım.

Şimdi, on beş yıldır süregelen ve hiçbir zaman çiğnemediğim kesin bir kuralım var. Artık son sınavlarına girip, diplomalarını almadan ve ebeveyn kimliğim resmi olarak bitmeden onlarla özel olarak görüşmüyorum. Karşı taraftan gelen baştan çıkarma girişimlerine –ya da hatta flörte başlamak ve ilk adımı atmak için bariz bir işarete– rağmen, seksenlerin ortalarında cinsel taciz hattının telefon numarası büromun kapısına yapıştırıldığından beri bu kuralı bozmadım. Üniversitede, imkânları olursa hayattan aldığım zevke mani olabileceklerin gazabına uğramamak için öğrencilerle daha erken bağlantı kurmuyorum.

Her yıl on dört hafta ders veriyorum ve bu süre boyunca onlarla gönül ilişkisine girmiyorum. Onun yerine bir numara yapıyorum. Bu dürüst bir numara, açık, apaçık bir numara, ama yine de bir numara işte. Son sınavlar bittikten ve notlar verildikten sonra, dairemde öğrencilerime bir parti veriyorum. Numara her zaman aynı ve her zaman başarılı. Altı civarı bir şeyler içmek için onları evime davet ediyorum. Altıdan sekize kadar bir şeyler içeceğimizi söylüyorum ve her zaman gece ikiye kadar kalıyorlar. Cesur olanları saat ondan sonra açılıp canlanıyorlar ve bana asıl ilgilendikleri şeyi söylüyorlar. Pratik Eleştiri dersinde yaklaşık yirmi, bazen yirmi beş öğrenci, yani on beş-on altı kız ve içlerinden ikisi ya da üçü heteroseksüel beş ya da altı erkek oluyor. Bu grubun yarısı onda gidiyor. Genel olarak bir he-

teroseksüel erkek, belki bir gey erkek ve dokuz kadar kız kalıyor. Bunlar değişmez bir şekilde bütün grubun içindeki en zeki, kültürlü ve canlı öğrenciler oluyor. Ne okudukları, dinledikleri, hangi sanat gösterilerini gördükleri hakkında konuşuyorlar – normalde büyükleriyle ya da gerekmedikçe arkadaşlarıyla sohbetini yapamayacakları hevesler bunlar. Sınıfımda birbirlerini buluyorlar. Ve beni buluyorlar. Parti boyunca birden benim bir insan olduğumu görüyorlar. Onların öğretmeni, ebeveyni olmadığımı, şöhretimden ibaret olmadığımı görüyorlar. Hoş, düzenli ve dubleks bir daireye sahip olduğumu, hayatım boyunca okuduklarımı barındıran ve neredeyse bütün alt katı kaplayan, sıra sıra, iki taraftan da kullanılabilen kitap raflarımı görüyorlar, piyanomu görüyorlar, yaptığım işe olan bağlılığımı görüyorlar ve kalıyorlar.

Bir seferinde en komik öğrencim, masalda, saklanmak için saatin içine giren keçi gibi davrandı. Gece ikide son kalanları da kapının önüne koydum ve herkese iyi geceler dilerken, içlerinden bir kızın eksik olduğunu fark ettim. "Sınıfımızın palyaçosu, Prospero'nun kızı nerede?" dedim. "Ah, sanırım Miranda gitti," dedi içlerinden biri. Etrafı toplamak için eve girdim ve üst katta bir kapının kapandığını duydum. Bir banyo kapısının. Ve Miranda gülerek, şapşal bir kendini koyvermişliğin parıltısıyla merdivenlerden indi –o ana kadar onun ne kadar güzel olduğunu asla fark etmemiştim– ve dedi ki, "Nasıl akıllılık ettim ama? Üst kattaki banyonda saklanıyordum ve şimdi de seninle yatacağım."

Ufak tefek, belki bir altmış boylarında bir şeydi. Süveterini çıkararak bana göğüslerini gösterdi ve daha ilk günahını işleyen Balthus bakiresinin o ergen vücudunu gözler önüne serdi. Ve tabii ki yattık. Tıpkı bir Balthus tablosunun tehlikeli melodramından kaçıp, sınıf partisine gelmiş bir genç kız gibi, Miranda bütün gece ya yerde elleri ve dizleri üzerinde kalçası havada durmuş, ya kanepenin üzerinde bitkin bir şekilde serilip yatmış, ya da bir koltuğun kolçaklarına mutlulukla uzanmış haldeydi ve belli ki eteği kalçalarına kadar çıkmış ve bacakları ahlâksızca

ayrılmışken tamamen giyinik olduğu halde yarı çıplak hissini veren o Balthus havasında olduğundan habersizdi. Her şey saklı ve hiçbir şey gizli değil. Bu kızların çoğu on dördünden beri seks yapıyordu ve yirmilerine geldiklerinde, içlerinden bir iki tanesi benim yaşımda bir adamla en azından bir kere yapmaya meraklı ve ertesi gün bunu arkadaşlarına anlatmaya hevesli olur. Arkadaşları ise yüzlerini buruşturup "Ama teni nasıldı? Garip kokmuyor muydu? Uzun, beyaz saçı peki? Gıdısı? Ya küçük, sarkık göbeği? Miden bulanmadı mı?" diye sorarlar.

Miranda bana daha sonra, "Yüzlerce kadınla yatmış olmalısın. Bunun nasıl bir şey olacağını merak ettim," dedi. "Ee?" sonra da tamamına inanmadığım şeyler söyledi, ama önemli değildi. Miranda cüretkâr davranmıştı – banyoda saklanırken her ne kadar dehşet içinde ve gözüpek olsa da, bunu yapabildiğini görmüştü. Bu alışılmadık birlikteliğe nasıl cesurca yaklaştığını keşfetmişti; ilk korkularını, başlangıçtaki herhangi bir tiksintiyi kontrol edebileceğini ve –öte yandan, birlikteliğin öbür unsuru olan– ben, baştan sona harika vakit geçirmiştim. Sereserpe uzanan, soytarılık yapan, sağa sola zıplayan Miranda. Ayaklarına düşen iç çamaşırlarıyla poz veren Miranda. Sırf ona bakmak bile muhteşem bir zevkti. Gerçi tek mükâfatım bu değildi. Altmışlardan sonra gelen kuşaklar cinsel devrimi tamamlayarak fevkâlade bir iş yapmışlardı. Bu nesil, inanılmaz oral seksçilerin nesli. Kendi sosyal sınıflarındaki genç kadınlar arasında onlar gibileri daha önce asla olmadı.

Consuela Castillo. Onu gördüm ve davranış tarzından son derece etkilendim. Vücudunun değerini biliyordu. Kendisinin ne olduğunu biliyordu. Yaşadığım kültür dünyasına asla uymayacağını da biliyordu – kültür onu şaşırtmak için vardı, beraber yaşamak için değil. Ve partiye geldi –önceden gelmeyeceğinden endişeliydim– ve ilk defa benimle cana yakın bir sohbet ediyordu. Ne kadar ağır başlı ve ihtiyatlı olduğunu kesin olarak bilmedi-

ğimden, derslerde ya da odamda ödevlerini gözden geçirirken bir araya geldiğimiz iki sefer boyunca ona özel bir ilgi göstermemeye dikkat etmiştim. O da uysal ve saygılı olmaktan, ne kadar önemsiz olursa olsun söylediğim her kelimeyi yazmaktan başka bir şey yapmamıştı. Odama, her seferinde, bluzunun üstüne giydiği terzi dikimi ceketle geldi ve gitti. Beni ilk defa görmeye geldiğinde, olması gerektiği gibi masamda yan yana oturduk. Kapı ardına kadar açıktı ve sekiz uzvumuz da, birbirine tezat vücutlarımız da gelen geçen bütün Büyük Biraderler tarafından görülebiliyordu (ayrıca, pencere de benim tarafımdan sonuna kadar açılmıştı, parfümünün korkusundan). İlk buluşmamızda gri renkli, paçaları dubleli, zarif bir flanel pantolon, ikincisindeyse siyah jarse bir etek ve külotlu çorap giymişti. Ama sınıfta olduğu gibi üzerinde her zaman bluzu vardı. Bembeyaz teninin üzerinde fark edilen, üçüncü düğmesine kadar açılmış, şu ya da bu krem tonu o bluzu. Ne var ki, partide bir kadeh şaraptan sonra ceketi çıkardı ve o ceketsiz haliyle çekinmeksizin bana bakıyor, boşuna umutlandırıyormuşçasına açıkça gülümsüyordu. Çalışma odamda birbirimizden birkaç santim uzakta duruyorduk ve ben ona, bendeki bir Kafka el yazmasını gösteriyordum – bu 1910 yılından kalma el yazması Kafka'nın çalıştığı sigorta şirketindeki şefinin emeklilik partisinde onun için yaptığı bir konuşmanın kendi el yazısıyla yazdığı üç sayfalık metniydi ve birkaç yıl önce öğrenci-metresim olan otuz yaşındaki varlıklı ve evli bir kadının hediyesiydi.

Consuela hevesle her şeyden bahsediyordu. Kafka el yazmasına dokunmasına izin vermem onu çok heyecanlandırmıştı ve böylece birden her şey, bütün sömestr boyunca ben gizlice ona olan hasretimi beslerken, onun beslediği sorular su yüzüne çıkıyordu: "Ne tür müzik dinliyorsun? Gerçekten piyano çalıyor musun? Bütün gün okur musun? Kitaplığındaki bütün şiirleri ezbere biliyor musun?" Her sorusundan benim hayatımın, benim ahenkli, sakin kültürel yaşamımın onda ne kadar –onun kelimeleriyle– hayranlık uyandırdığı o kadar açıktı ki. Ona neler yap-

tığını, yaşamının nasıl olduğunu sordum ve o da bana liseden sonra üniversiteye hemen girmediğini söyledi – özel sekreter olmaya karar vermiş. Ve bu da benim en baştan tahmin ettiğim şeydi: Terbiyeli, sadık özel sekreter, bir hukuk bürosu ya da banka yöneticisinin ofisindeki hazine. Consuela gerçekten de geçmiş bir zamana aitti, daha nezaketli bir döneme geri dönüştü ve ben de onun kendisi hakkında düşünme şeklinin, davranış biçiminin, devrimden kaçan varlıklı Kübalı göçmenlerin kızı olmasıyla çok alakalı olduğunu tahmin ettim.

Bana, "Sekreter olmaktan hoşlanmadım. Birkaç yıl denedim ama sıkıcı bir dünyaydı ve annemle babam da benden sürekli üniversiteye gitmemi beklediler ve istediler. Ben de en sonunda okumaya karar verdim. Sanırım isyankâr olmaya çalışıyordum, ama bu çocukçaydı ve sonunda buraya kaydoldum. Sanat bende hayranlık uyandırıyor," dedi. "Hayranlık uyandırmak", tekrar serbestçe ve samimiyetle kullanılıyor. "Peki, neleri seviyorsun?" diye sordum. "Tiyatro. Her tür tiyatro. Operaya gidiyorum. Babam da seviyor, beraber Büyükşehir Operası'na gidiyoruz. Onun favorisi Puccini. Onunla gitmeyi çok seviyorum." "Anne ve babanı seviyorsun." "Çok seviyorum," dedi. "Onlardan bahset bana." "Mmm, Kübalılar. Çok gururlular. Burada başarıya ulaştılar. Devrim yüzünden buraya gelen Kübalıların olaylara öyle bir bakış açısı vardı ki, bir şekilde hepsi başarılı oldular. Benim ailemin de içinde olduğu ilk gruptakiler çok çalıştılar, ne gerekiyorsa yaptılar ve büyükbabamın dediğine göre öyle bir noktaya geldiler ki, ABD hükümeti, ilk geldiklerinde hiçbir şeyleri olmadığı için sosyal yardıma ihtiyaç duyanların bazılarından birkaç yıl sonra geri ödeme yapan çekler almaya başladı. O çeklerle ne yapacaklarını bilmiyorlardı, derdi büyükbabam. ABD Maliye Bakanlığı'nın tarihinde ilk defa geri ödeme için bir çek almışlardı." "Büyükbabanı da seviyorsun. O nasıl biri?" diye sordum. "Babam gibi – kararlı, geleneklerine aşırı bağlı, Eski Dünya görüşü olan biri. Önce çok çalışma ve eğitim. Bunlar her şeyin üzerinde. Ve babam gibi, ailesine bağlı bi-

ri. Çok dindar. Gerçi kiliseye pek gitmez. Babam da öyledir. Ama annem gider. Büyükannem de. Büyükannem her gece tespih dualarını okur. İnsanlar ona hediye olarak tespih getirirler. İçlerinden bazılarını daha çok sever. Tespihlerini çok sever." "Sen kiliseye gidiyor musun?" "Küçükken giderdim. Ama şimdi gitmiyorum. Ailem günün şartlarına uyum sağlayabiliyor. O nesilden Kübalılar bir dereceye kadar bunu yapmak zorundaydı. Ailem erkek kardeşimle benim gitmemizi isterdi, ama yok, gitmiyorum." "Amerika'da büyüyen bir Kübalı kızın, Amerikan çocuk yetiştirme tarzına göre tipik olmayan ne tür sıkıntıları var?" "Ah, gece evde olmam gereken saat arkadaşlarınınkine göre daha erkendi. Yaz geceleri tam bütün arkadaşlarım toplanmaya başlarken ben evde olmak zorundaydım. On dört ya da on beş yaşımdayken yazın akşam sekizde evde olmam gerekliydi. Ama babam korkunç biri değildi. Klasik bir iyi aile babasıydı işte. Odama hiç bir zaman bir erkek çocuğun girmesine izin verilmemesi dışında. Asla. Onun dışında, on altı yaşıma geldiğimde evde olmam gereken saat falan gibi şeylerde diğer arkadaşlarıma aileleri nasıl davranıyorsa, bana da öyle davranılıyordu." "Peki, annenle baban, buraya ne zaman geldi?" "1960'ta. Fidel o zaman insanların gitmesine hâlâ izin veriyordu. Küba'da evlendiler. Önce Meksika'ya geldiler. Sonra buraya. Ben burada doğdum tabii." "Kendini Amerikalı olarak mı görüyorsun?" "Burada doğdum ama, hayır, Kübalıyım. Bu tam olarak böyle." "Şaşırdım Consuela. Sesin, tarzın, 'şey', 'tip' deyişin. Bana göre tamamen Amerikalısın. Neden kendini Kübalı olarak düşünüyorsun?" "Kübalı bir aileden geliyorum. Ondan. Bütün olay bu. Ailem çok gururludur. Ülkelerini severler işte. Bu onların kalplerinde, kanlarında. Küba'dayken de öylelerdi." "Küba'nın nesini seviyorlar?" "Ah, o kadar eğlenceli bir yerdi ki orası. Dünyanın en güzel şeylerine sahip insanlardan oluşan bir toplumdu. Tamamen kozmopolit bir yerdi, özellikle Havana'da yaşıyorduysanız. Ve çok güzeldi. Sürekli muhteşem partiler verirlerdi. Çok güzel günlerdi." "Partiler mi? Partilerden bahsetsene."

"Annemin o kıyafet balolarındaki resimleri var bende. Olgunlaşma döneminden. Yetişkinliğe geçiş balosundan resimler." "Onun ailesi neyle uğraşıyordu?" "Eh, orası uzun hikâye." "Anlatsana." "Ee, büyükannemin ailesinden ilk İspanyol, oraya general olarak gönderilmiş. Etrafta İspanyol serveti yatıyordu o yüzden. Büyükannemin evinde özel hocaları vardı, on sekiz yaşında elbise almak için Paris'e giderdi. Ailemde, her iki taraftan da İspanyol unvanları var. Bazıları çok, çok eski unvanlar. Büyükannemin bir düşes olması gibi – İspanya'da." "Peki, sen de bir düşes misin Consuela?" "Hayır," dedi, gülümseyerek, "sadece şanslı bir Kübalı kızım." "Eh, bence düşes gibisin. Prado duvarlarında sana benzer bir düşes olmalı. Velázquez'in ünlü tablosu *Nedimeler*'i biliyor musun? Gerçi oradaki küçük prenses açık tenli, sarışın." "Bilmiyorum sanırım." "Madrid'de. Prado'da. Dur göstereyim sana."

Çelik spiral merdivenlerden inerek kitap yığınlarının olduğu yere geldik ve ben de Velázquez reprodüksiyonlarından oluşan büyük bir kitap buldum. Yan yana oturduk, on beş dakika boyunca sayfaları çevirdik ve bu heyecan verici çeyrek saat boyunca ikimiz de bir şey öğrendik – o, ilk defa Velázquez'i, ben ise yeniden şehvetin zevkli budalalığını. Bütün bu konuşmalar! Ona Kafka, Velázquez gösteriyorum... insan bunu niye yapar? Eh, bir şey yapmalısınız. Bunlar dansın tülleri. Baştan çıkarmayla karıştırmayın. Bu baştan çıkarma değil. Sakladığınız, sizi oraya getiren şey, saf şehvet. Tüller bu kör güdüyü örtüyor. Bu konuşmaları yaparken, tıpkı onda da olduğu gibi, neyle uğraştığınızı bildiğinize dair yanıltıcı bir hisse kapılıyorsunuz. Ama bu bir avukatla mülakat yapmak ya da bir doktoru işe almak gibi bir şey değil. Ve bu süreç boyunca söylenen herhangi bir şey hareket tarzınızı değiştirecek de değil. Bunu istediğinizi biliyorsunuz, bunu yapacağınızı ve hiçbir şeyin sizi durdurmayacağını biliyorsunuz. Burada herhangi bir şeyi değiştirecek hiçbir şey söylenmeyecek.

İnsanlara yapılmış büyük biyolojik şaka, diğer insan hakkın-

da hiçbir şey bilmeden ona yaklaşmaları. İlk anda her şeyi anlıyorsunuz. Başlangıçta birbirinizin dış görünüşüne kapılıyorsunuz, ama aynı zamanda karşınızdakinin bütün boyutlarını seziyorsunuz. Ayrıca bu cazibenin eşit olması da gerekmiyor: Kız bir şeyden etkilenir, siz başka bir şeyden. Dış görünüş, merak ve sonra, güm, boyut. Onun Kübalı olması güzel, büyükannesinin şu, büyükbabasının bu olması güzel, benim piyano çalmam ve bir Kafka el yazmasına sahip olmam güzel, ama bütün bunlar, gittiğimiz yere giden yolu biraz daha dolambaçlı hale getirmekten başka bir şey değil. Sanırım bu da büyünün bir parçası. Ancak bu öyle bir parça ki, eğer imkânım olsa hiç sahip olmamayı yeğlerdim. Gereken tek büyü, sekstir. Seks olmasa erkekler kadınları o kadar büyüleyici bulur mu? Herhangi biri, herhangi bir cinsten bir başkasını, aralarında seks olmadıkça büyüleyici bulur mu? Başka kimden böylesine büyülenirsiniz? Hiç kimseden.

Consuela ona kim olduğumu anlattığımı düşünüyor. Benim kim olduğumla ilgileniyor. Bu doğru, onun kim olduğuyla ilgileniyorum, çünkü onu düzmek istiyorum. Kafka ve Velázquez'e duyulan bütün bu büyük ilgiye ihtiyacım yok. Onunla bu konuşmayı yaparken, daha ne kadar dayanmak zorundayım, diye düşünüyorum. Üç saat mi? Dört mü? Sekiz saate kadar dayanacak mıyım? Yirmi dakikadır tüllerin arkasındayım ve şimdiden bütün bunların onun memeleri, teni ve duruşuyla ne ilgisi olduğunu düşünüyorum. Fransız flört sanatı beni hiç ilgilendirmiyor. Ama vahşi dürtü ilgilendiriyor. Hayır, bu baştan çıkarma falan değil. Bu, komedya. Şehvetin yapaylıktan uzak bir biçimde yarattığı, bağ olmayan –o bağla rekabete girişemeyecek olan– bir bağ yaratma komedyası bu. Bu anında bir normalleştirme, bize derhal ortak bir şey verilmesi, şehveti topluma uygun bir şeye dönüştürme çabası. Yine de, şehveti *şehvet* yapan, onun aşırı münasebetsizliği. Hayır, bu sadece istikameti belirler, ileriye doğru değil, geriye, esas güdüye doğru. Tüllerin ardına gizlenmeyi, şu andaki konumuzla karıştırmayın. Tabii ki başka bir şeyler gelişebilir, ama bu bir şeylerin perde ve nevresim takımı

almakla ve evrimci bir gruba üye olmakla alakası yok. Evrim sistemi bensiz de işleyebilir. Bu kızı becermek istiyorum ve evet, bir tür tülün ardına gizlenmeye katlanmam gerekecek, ama bu, hedefe varmak için bir araç. Bunun ne kadarı kurnazlık? Ben tamamının öyle olduğunu düşünmeyi yeğlerim.

"Bir ara tiyatroya gidelim mi?" diye sordum ona. "Ah, çok hoşuma gider," dedi ve o zaman yalnız mı, yoksa bir erkek arkadaşı var mı, bilmiyordum. Ancak bu umrumda değildi ve iki üç gün sonra – tam sekiz yıl önce, 1992'de – bana bir not yazdı: "Partine davet edilmek, o harika evini, muhteşem kütüphaneni görmek, Franz Kafka'nın el yazmasını elimde tutmak çok güzeldi. Beni büyük bir cömertlikle Diego Velázquez'le tanıştırdın..." Nota telefon numarasını ve adresini de eklemişti, ben de onu aradım ve dışarı çıkmayı teklif ettim. "Neden tiyatroya gitmiyoruz? İşimin ne olduğunu biliyorsun. Neredeyse her hafta tiyatroya gitmem gerekiyor, her zaman iki biletim olur. Belki gelmek istersin."

Ve şehir merkezinde yemek yedik, oyuna gittik; hiç de ilginç değildi. Bense onun yanında oturmuş, o güzel göğüs çatalına ve vücuduna ara sıra bir göz atıyordum. Göğüsleri D bedendi bu düşesin, gerçekten büyük, güzel göğüsler ve bembeyaz bir ten, öyle bir ten ki görür görmez yalamak istiyordunuz. Karanlık tiyatroda durgunluğunun kudreti müthişti. Bu durumda, gözle görülür herhangi bir erotik niyeti olmayan heyecan verici bir kadından daha erotik ne olabilir?

Oyundan sonra bir şeyler içmeye gidebileceğimizi, ancak hoş olmayan bir durum olabileceğini söyledim. "Televizyon yüzünden insanlar beni tanıyor ve Algonquin olsun, Carlyle olsun, nereye gidersek gidelim insanlar bizi rahatsız edebilirler." O da, "İnsanların bizi fark ettiğini fark ettim zaten. Restoranda da, tiyatroda da," dedi. "Bu seni rahatsız etti mi?" diye sordum. "Rahatsız etti mi, bilmiyorum. Sadece fark ettim. Ben asıl *senin* rahatsız olup olmadığını merak ettim," dedi. "Bu konuda yapacak bir şey yok," dedim, "işimin bir parçası." "Öyle sanırım," dedi

o da, "benim ünlü meraklısı bir kız olduğumu sandılar." "Kesinlikle öyle değilsin," dedim ona. "Ama eminim ki öyle düşünmüşlerdir. 'İşte hayranlarından biriyle David Kepesh.' Benim çok etkilenmiş aptal bir kız olduğumu düşünüyorlar." "Peki öyle düşünüyorlarsa?" diye sordum. "Bunun pek hoşuma gideceğini sanmıyorum. Annemle babam kızlarını bir gazetenin magazin sayfasında görmeden önce mezun olmak isterim üniversiteden." "Magazin sayfasında olacağını sanmıyorum. Böyle bir şey olmayacak." "Umarım olmaz," dedi. "Baksana, eğer bu seni gerçekten rahatsız ediyorsa," dedim, "evime giderek bu sorunu giderebiliriz. Bir şeyler içeriz." "Tamam," dedi, ama sadece kısa bir süre ciddi ciddi ve sessizce düşündükten sonra, "bu galiba daha iyi bir fikir," diye ekledi. İyi değil, sadece daha iyi bir fikir.

Evime gittik ve müzik çalmamı istedi. Ona daha çok hafif klasik müzik çaldım. Haydn üçlemeleri, *Musikalisches Opher*, Beethoven senfonilerinden hareketli muvmanlar, Brahms'tan adagio muvmanlar. Beethoven'ın yedinci senfonisini özellikle sevdi ve sonraki akşamlarda içindeki dayanılmaz arzuya boyun eğerek ayağa kalkıp, orkestrayı sanki Bernstein değil de, o yönetiyormuş gibi kollarını neşeyle hareket ettirirdi. Görünmez batonuyla bir çocuk gibi orkestra yönetiyormuş taklidi yaparken göğüslerinin bluzunun altında hareket edişini izlemek inanılmaz derecede tahrik ediciydi. Kim bilir, belki de bunda en ufak bir çocuksuluk yoktu ve şef taklidi yapmasının nedeni beni heyecanlandırmaktı. Çünkü, genç bir öğrenci gibi kontrolün yaşlı öğretmende olduğuna inanmanın gerçeklerle uyuşmadığını anlaması fazla uzun sürmüş olamazdı. Çünkü sekste mutlak bir denkliğin anlamı yoktur. Seksüel eşitlik yoktur ve olamaz; özellikle de paylaşımın eşit olduğu, erkek ve dişi oranlarının mükemmel dengede olduğu bir eşitlik. Bu vahşi olayı ince ince müzakere etmenin bir yolu yoktur. Bir ticari işlem gibi yarı yarıya değildir. Konuştuğumuz şey, erosun kaosudur, heyecanı yaratan radikal dengesizleştirmedir. Seks söz konusu olduğunda ormana

geri dönersiniz. Bataklığa geri dönersiniz. Seks hâkimiyet alışverişidir, daimi *dengesizliktir*. Hâkimiyeti yok mu sayacaksınız? Teslimiyeti yok mu sayacaksınız? Hâkimiyet çakmaktaşıdır, kıvılcımı çakar, hareketi başlatır. Ve sonra? Dinleyin. Göreceksiniz. Hâkimiyetin sizi nereye götüreceğini göreceksiniz. Teslimiyetin sizi nereye götüreceğini göreceksiniz.

O gece yaptığım gibi, ona bazen bir Dvorák yaylı beşlisi çalardım – tanıması ve kavraması kolay, heyecan verici bir müzikti bu. Piyano çalmamı seviyordu. Bu onun sevdiği, romantik ve baştan çıkarıcı bir atmosfer yaratıyordu. Ben de çalıyordum. Daha basit Chopin prelüdleri. Schubert'in *Moments Musicaux*'sundan bir parça. Sonatların bazı muvmanları. Çok zor olanları değil, çalıştığım ve çok kötü çalmadığım parçaları. Genellikle sadece kendime çalarım, daha iyi olduğum şu anda bile, ama o zaman onun için çalmak memnuniyet vericiydi. Bu da sarhoşluğun bir parçasıydı – ikimiz için de. Müzik çalmak çok tuhaf. Bazı şeyler şimdi kendiliğinden oluyor, ama çoğu parçalarda hâlâ beni zorlayan yerler var; tek başıma çaldığım ve bir öğretmenimin olmadığı yıllar boyunca çözmeye uğraşmadığım yerler. O zamanlar, bir sorunla karşılaştığımda, çözüm olarak çılgınca bir yol bulurdum. Ya da çözmezdim – belirli tipte atlamalar, klavyenin bir ucundan diğerine karmaşık geçişler, ki bu parmaklarımı zorlayan bir şeydi. Consuela'yı tanıdığımda hâlâ öğretmenim yoktu, o yüzden teknik sorunlara çözüm olarak uydurduğum bütün o aptalca doğaçlamaları yapıyordum. Çocukken sadece birkaç ders almıştım ve beş yıl önce hoca tutana kadar kendi kendime öğrenmiş sayılırdım. Çok az eğitim almıştım. Ciddi bir şekilde ders almış olsaydım, bugünküne göre çok daha az çalışırdım. Erken kalkıyorum ve şafak vakti iki ya da elimden gelirse iki buçuk saatimi çalışmaya ayırıyorum. Bu da bir insanın yapabileceğinin en fazlası. Gerçi bazı günler çalışmamın bir maksadı varsa, daha sonra bir seans daha yapıyorum. İyi durumdayım, fakat bir süre sonra yoruluyorum. Hem zihinsel, hem fiziksel olarak. Okumasını yaptığım büyük miktarda müzik var elimde.

Bu teknik bir terim – bir kitaba bakar gibi bakmanız anlamına gelmiyor, piyanoya bakmanız anlamına geliyor. Pek çok müzik parçası satın aldım, elimde her şey var, piyano literatürü de okurdum, sonra kötü bir şekilde çalardım. Bazı kısımları belki daha iyi çalardım. Nasıl gittiğine falan bakmak için. Çalma açısından bakacak olursak o kadar iyi değildi, ama ben zevk alıyordum. Ve konumuz zevk. Konumuz, bir insanın mütevazı, özel zevklerinin bir ömür boyu nasıl ciddiye alınacağıdır.

Dersler altmış beşinci yaş günümde en sonunda Consuela'yı unutabildiğim için kendime aldığım bir hediyeydi. Ve oldukça ilerleme kaydettim. Çok zor bazı parçaları çalabiliyorum. Brahms intermezzolarını. Schumann'ı. Zor bir Chopin prelüdünü. Çok zor olan bir parçayı biraz yontuyorum, hâlâ da iyi çalamıyorum, ama çalışıyorum. Öğretmenime bıkkınlıkla, "Düzgün çalamıyorum. Bu sorunu nasıl çözüyorsun?" diye sorduğumda, "Bin defa çal," diyor. Gördüğünüz üzere, bütün zevkli şeyler gibi bunun da zevksiz kısımları var. Ancak müzikle olan ilişkim derinleşti ve şu anda bu, hayatımın temellerinden biri. Artık bunu yapmak akıllıca olur. Kızlar daha ne kadar olabilir ki hayatımda?

Piyano çalmamın Consuela'yı, onun dalga geçerek Beethoven yönetmesinin beni heyecanlandırdığı gibi heyecanlandırdığını söyleyemem. Yaptığım herhangi bir şeyin onu cinsel olarak heyecanlandırdığını da hâlâ söyleyemiyorum. Sekiz yıl önce onunla ilk defa yattığımız geceden beri, o hiç farkında mıydı bilmiyorum, ama bir an bile huzur bulamamam, o andan itibaren tamamen güçsüz ve endişeli olmam bu yüzdendir. Cevabın onu daha çok mu, daha az mı görmek, yoksa hiç görmemek mi, ondan vazgeçmek mi olduğunu anlayamamam da, altmış iki yaşındayken imkânsız olan şeyi yapıp, bana yüzlerce kez "Sana tapıyorum," diyen, ama hiçbir zaman, yalandan da olsa "Seni arzuluyorum, seni o kadar istiyorum ki – sikin olmadan yaşayamam," diye ku-

lağına fısıldamayan yirmi dört yaşındaki muhteşem bir kızı gönül rızamla bırakmak mı olduğunu anlayamamam da bu yüzdendir.

Consuela böyle söyleyecek biri değildi. Yine de onu bir başkasına kaptırma korkusunun beni asla terk etmemesinin, sürekli aklımda olmasının, onunla ya da onsuz asla ondan emin olamamamın sebebi buydu. İşin saplantılı tarafı çok fenaydı. Birisi tarafından ayartıldığınızda, bunun üzerine çok düşünmemek ve bu ayartmadan zevk almaya bakmak işe yarar. Ama benim böyle bir zevkim yoktu: Tek yaptığım düşünmek – düşünmek, endişelenmek ve evet, acı çekmekti. Aldığın zevke odaklan, diyordum kendime. Ben sırf zevk için bu şekilde yaşamıyor muydum? Bağımsızlığıma getirdiğim kısıtlamaları mümkün olduğunca asgari düzeyde tutmuyor muydum? Bir kere evlendim; yirmili yaşlarımda, pek çok insanın yaşadığı, o kötü ilk evliliği, acemi er talim kampı kadar kötü o ilk evliliği yaşadım. Ama ondan sonra kötü ikinci evliliği ya da üçüncü ya da bir dördüncüyü yaşamamaya kararlıydım. Ondan sonra, bir daha kafeste yaşamamaya kararlıydım.

O ilk gece, kanepede oturmuş Dvořák dinliyorduk. Bir ara, Consuela ilgisini çeken bir kitap buldu – hangisi olduğunu unuttum, gerçi o anı asla unutmayacağım. Döndü – ben sizin oturduğunuz yerde, kanepenin ucunda oturuyordum ve o da orada oturuyordu – gövdesini çevirdi ve kitap kanepenin kolunda dururken okumaya başladı. Ve bu kaykılarak öne eğilmeden dolayı, elbisesinin altından kalçalarını gördüm, poposunun şekli ortadaydı, ki bu muhteşem bir davetti. Consuela biraz fazla dar vücutlu, uzun boylu bir genç kadın. Sanki vücudu ona tam oturmuyor. Şişman falan diye değil. Ama kesinlikle anoreksik bir tip değil. Kadın etini görüyorsunuz ve bu güzel bir et, dolu dolu – *o yüzden* görüyorsunuz. Ve işte Consuela önümde duruyordu, alenen kanepeye yayılmamıştı, ama yine de kalçaları bir şekilde yarı

yarıya bana dönüktü. Onun kadar vücudunun farkında olan bir kadın bunu yaptığına göre, diye düşündüm, bu bir başlama daveti. Cinsel içgüdüsü bozulmamış – Kübalıların namus anlayışı bunu hiç etkilememiş. O yarı dönük kıçta, saf olanın önüne geçen hiçbir şey görmedim. Bütün konuştuklarımız, ailesi hakkında dinlediğim her şey, bunların hiçbirinin bir etkisi olmamıştı. Onlara rağmen kıçını çevirmeyi biliyor. İlkelce çeviriyor. Gösteriyor. Ve bu gösteri mükemmel. Bana artık dokunma isteğimi bastırmaya gerek olmadığını söylüyor.

Kalçalarını okşamaya başladım ve bu hoşuna gitti. "Bu garip bir durum. Hiçbir zaman senin kız arkadaşın olamam. Bir sürü nedenden dolayı. Sen farklı bir dünyada yaşıyorsun," dedi. "Farklı mı?" diye güldüm. "Nasıl farklı?" Ve tabii ki, tam o anda yalan söylemeye başlayarak diyorsunuz ki, "Öyle ihtişamlı bir yer değil, eğer hayal ettiğin buysa. O kadar parıltılı bir dünya değil bu. Hatta bir dünya bile değil. Haftada bir kere TV'ye çıkıyorum. Haftada bir kere radyodayım. Birkaç haftada bir en fazla yirmi kişinin okuduğu bir derginin arka sayfalarında görünüyorum. Programım mı? Pazar sabahı kültür programı. Kimse izlemiyor. O kadar endişe edilecek bir dünya değil bu. Seni o dünyaya kolayca alabilirim. Lütfen yanımda kal."

Görünüşe bakılırsa söylediklerim hakkında düşünüyor, ama bu nasıl bir düşünme olabilir? "Tamam," diyor, "şimdilik. Bu gecelik. Ama asla senin karın olamam." "Anlaştık," dedim, ama düşündüm de, kim ondan karım olmasını istedi ki? Kim ortaya attı bu soruyu? Ben altmış iki yaşındayım, o da yirmi dört yaşında. Sadece kıçına dokunuyorum ve bana karım olamayacağını mı söylüyor? Böyle kızların hâlâ var olduğunu bilmiyordum. Düşündüğümden çok daha gelenekçi biri. Ya da düşündüğümden daha garip, daha olağandışı biri. Sonradan keşfedeceğim üzere, Consuela sıradan, ama ne yapacağı kestirilemeyen biri. Hareketlerinde mekanik hiçbir şey yok. Aynı anda hem açık, hem gizemli ve garip bir şekilde küçük sürprizlerle dolu. Ama özellikle başlangıçta, onu yorumlamak benim için çok zordu ve

belki yanlış, belki doğru, bütün bunları onun Kübalılığına verdim. "Sıcacık Küba dünyamı seviyorum," demişti bana. "Ailemin sıcaklığını seviyorum ve bunun senin hoşlandığın ya da istediğin bir şey olmadığını şimdiden anlayabiliyorum. O yüzden asla gerçekten sana ait olamam."

Bu saf iyiliğin o muhteşem vücutla birleşimi benim için o kadar baştan çıkartıcıydı ki, o ilk gece bile, onu sanki başka bir oynak Miranda'ymış gibi becerebileceğimden emin değildim. Hayır, Consuela hain kurttan kaçmak için duvar saatinin içine saklanan keçi değildi. Ne söylediği önemli değildi – o kadar müthiş bir çekiciliği vardı ki, ona sırf ben değil, herhangi bir başka erkek de dayanamazdı ve işte o anda, ben onun kalçalarını okşayıp, o benim karım olamayacağını açıklarken, korkunç kıskançlığım doğdu.

Kıskançlık. Belirsizlik. Onu kaybetme korkusu, onun üzerindeyken bile. Daha önceki çeşitli deneyimlerimde hiç yaşamadığım saplantılar. Consuela'yla beraberken, hiç kimseyle olmayan bir şey olmuştu ve kendime olan güvenim anında yok olmuştu.

Ve yattık. Çabuk oldu, benim zevk sarhoşluğumdan ziyade, onda karmaşıklıktan eser olmamasından. Ya da açıklığından. İsterseniz yeni tedaviile girmiş olgunluk deyin buna, gerçi bu basit bir olgunluk: Bedeniyle tam da istediği şekilde iletişime giriyordu, hem de sanatla iletişime giremediği biçimde. Soyundu, sadece bluzu değil, iç çamaşırları da ipekti. Neredeyse pornografik iç çamaşırları vardı. Bu ne sürpriz. Bunu zevk vermek için seçtiğini anlıyorsunuz. Bunu, her ne kadar bir erkek asla göremeyecek olsa bile, zihninde bir erkek gözüyle seçtiğini biliyorsunuz. Onun ne olduğu, ne kadar akıllı ya da aptal olduğu hakkında en ufak bir fikriniz olmadığını biliyorsunuz; ne kadar yüzeysel ya da ne kadar derin olduğu, ne kadar masum ya da ne kadar düzenbaz olduğu, ne kadar kurnaz ya da ne kadar bilge ve hatta ne kadar kötü olduğu hakkında en ufak bir fikriniz olmadığını biliyorsunuz. Böyle bir cinsel güce sahip, kendine hâkim bir kadın söz konusuyken, hiçbir fikriniz olmaz ve olmayacak. Bir

karmaşa olan karakteri, güzelliğinin ardında gölgelenmiş. Bütün bunlara rağmen, iç çamaşırlarını görmekten çok heyecanlanmıştım. O vücudu görmekten heyecanlanmıştım. "Şuna bakın," dedim.

Consuela'nın vücudunda dikkatinizi çekecek iki şey var. Öncelikle, göğüsler. Gördüğüm en muhteşem göğüsler – ve hatırlayın, 1930'da doğdum: Şimdiye kadar pek çok göğüs gördüm. Onunkiler yuvarlak, dolgun ve mükemmeldi. Fincan tabağı gibi meme uçları vardı. İnek memesi gibi değil de, pembe-kahverengi, büyük, çok heyecan verici meme uçlarıydı bunlar. İkinci şey ise, düz ve parlak kasık tüylerine sahip olmasıydı. Normalde kıvırcık olur. Bu Asyalı tüyü gibiydi. Düz, parlak ve çok değil. Kasık tüyleri önemlidir, çünkü yenilenir.

Evet, yorganı çektim ve o, Consuela Castillo, memeli türümüzün süper klasik doğurgan dişisi yatağıma geldi. Ve şimdiden, daha ilk seferde ve daha yirmi dört yaşında, üstüme çıkmaya istekliydi. Oturduğunda kendinden emin değildi ve ben dikkatini çekip onu yavaşlatmak için koluna vurana kadar, çevresinden habersizce aşırı hareketliydi ve kendince bir çocuk oyununa kapılmış, gözleri kapalı zıplıyordu. Biraz o yalandan orkestra şefliğine benziyordu. Sanırım kendini tamamen vermeye çalışıyordu, ama bunun için çok gençti ve çok uğraştıysa da, başaramadı. Ne var ki, göğüslerinin ne kadar cezbedici olduğunu bildiğinden ve onları en iyi şekilde görmemi istediğinden, ondan üzerime çıkmasını istediğimde bunu yaptı. Ve yine beni şaşırtarak, kendi isteğiyle, ilk sefer için oldukça pornografik bir şey yaptı – göğüsleriyle penisimi okşadı. Öne eğilerek penisimi onların arasına yerleştirdi ve aletim orada durmuş, o elleriyle göğüslerini bastırırken görmemi sağladı. Bu görüntünün beni ne kadar tahrik ettiğini biliyordu, birinin teninin diğerinin teninin üzerinde olması. "Şimdiye kadar gördüğüm en güzel göğüslere sahip olduğunun farkında mısın?" dediğimi hatırlıyorum. Ve not alan

becerikli ve dikkatli bir özel sekreter gibi, ya da belki de iyi yetiştirilmiş bir Kübalı kız gibi cevap verdi, "Evet, biliyorum. Göğüslerime nasıl tepki verdiğini görüyorum."

Ama genel olarak, başlarda sevişme çok hareketliydi. Öğretmenini etkilemek için çok uğraşıyordu. Yavaşla, benim tempoma uy, dedim. Daha az enerji, daha fazla anlayış. Böylece olayı daha incelikle kontrol edersiniz. Kaba doğallık için söylenecek çok şey var, ama bu şekilde uzaktan değil. Beni ilk defa emerken, kafasını durmak bilmeden hareket ettiriyordu – istediğimden çok daha önce boşalmamama olanak yoktu, ama sonra, boşalmaya başlar başlamaz, aniden durdu ve açık bir kanal gibi meniyi almaya başladı. Benim için bir çöp kutusuna boşalmaktan farkı yoktu. Ona hiç kimse devam etmesini söylememişti. Daha önceki beş erkek arkadaşından hiçbiri ona bunu söylemeye cesaret edememişti. Çok gençtiler. Onun yaşındaydılar. Ve elde ettiklerinden memnundular.

Sonra bir şey oldu. Isırık. *Karşı* ısırık. Hayatın geri ısırışı. Bir gece Consuela rahatlatıcı, terbiyeli, alışıldık becerikliliğinin sınırlarının ötesine geçti, eğitimi geçerek bilinmeyen maceraya ilerledi ve benim için ilişkinin çalkantılı bölümü başladı. Ve bu şu şekilde oldu. Bir gece altıma uzanıp, kaygısızca sırtüstü yatmış halde ve benim bacaklarımı ayırıp içine girmemi beklerken, ben kafasının arkasına birkaç yastık koydum, kafasını yükselterek yatakbaşının hizasına getirdim ve dizlerimi iki yanına koyup, kıçımı üzerinde tutarak yüzüne eğildim ve hiç yavaşlamadan ritmik bir şekilde ağzını siktim. Anlıyorsunuz ya, o mekanik saksolardan o kadar sıkılmıştım ki, onu şoke etmek için orada sabit tuttum. Hareket etmemesi için saçını tutarak yumruğumun etrafına bir şerit, bir kayış gibi doladım, tıpkı bir dizgin gibi.

Açıkçası, hiçbir kadın saçının çekilmesinden hoşlanmaz. Bir kısmını böyle tahrik etmek mümkündür, ama bu, bu durumdan hoşlandıkları anlamına gelmez. Hoşlanmazlar, çünkü devam etmekte olan, etmesi gereken ve onlara "işte kafamda seksi böyle canlandırmıştım" dedirten hâkimiyet oyunundan kaçınmanın bir

yolu yoktur. Seks hayvani*dir* – bu adam hayvan değil, ama hayvaniliğin ne olduğunun farkında. Boşalıp geri çekildikten sonra, Consuela sadece dehşete düşmüş değildi. Aynı zamanda vahşileşmişti. Evet, en sonunda ona bir şeyler olmaya başlıyor. Artık seks onun için o kadar rahat değil. Artık talim yapmıyor. Kontrol edilemez biçimde harekete geçmiş durumda. Hâlâ üzerindeydim – üzerine diz çökmüştüm ve menim damlıyordu – birbirimize soğuk soğuk bakıyorduk, birden iyice yutkunduktan sonra çat diye dişlerini bitiştirdi. Aniden. Acımasızca. Bana. Bu bir poz kesme değildi. İçgüdüseldi. Çiğneme kaslarının bütün gücü kullanılarak, alt çenenin vahşiçe kapanmasıydı. Sanki bana şunu diyor gibiydi: Bunu yapabilirdim, yapmak istediğim buydu ve yapmadığım da buydu.

En sonunda, kendine hâkim klasik güzelden içten, açık, ilkel bir tepki. O ana dek olup biten her şey narsisizmin, teşhirciliğin denetimi altındaydı ve enerjik görüntüye, cürete rağmen, tuhaf bir şekilde durgundu. Consuela'nın o ısırığı, onu kendi gözetiminden kurtarıp harekete geçiren ve o meşum rüyaya sokan o ısırığı hatırlayıp hatırlamadığım bilmiyorum, ama ben hiçbir zaman unutmayacağım. Tam da aşka teşne gerçeği. İçgüdüleriyle hareket eden kızın sadece kibir kafesinden değil, o sıcak Küba yuvasının esaretinden de kurtulması. Bu, egemenliğinin asıl başlangıcıydı –egemenliğimin onda başlattığı egemenliğinin. Onun üzerimdeki egemenliğinin yaratıcısı benim.

İşte, Consuela'nın bende, ailesinin kibarlığının sahiplenilebilir bir halini, onun için şöyle ya da böyle bir mit olan o geri getirilemez aristokrat geçmişini gördüğünü düşünüyorum. Bir hayat adamıydım ben. Bir kültür otoritesi. Öğretmeni. Eh, pek çok insan muazzam yaş farkından dehşete düşse de, Consuela'nın çekici bulduğu şey tam da bu. Çoğu kişinin bütün fark ettiği ortadaki erotik tuhaflık. Ama bunu tiksinti olarak ifade ediyorlar. İğrenç bir maskaralık gibi. Ama yaşım Consuela için büyük önem taşıyor. Yaşlı adamlarla beraber olan kızlar bunu yaşa rağmen yapmıyorlar – yaş onlara çekici geliyor, yaş *için* yapıyorlar.

Neden? Consuela'nın vakasında, sanırım aramızdaki muazzam yaş farkının kendisine boyun eğme izni vermesinden dolayı. Yaşım ve statüm ona mantıksal olarak teslimiyet izni veriyor ve yatakta teslimiyet nahoş bir his değildir. Ama aynı zamanda kendini çok daha yaşlı bir erkeğe samimiyetle vermek, bu tip genç kadına, onun daha genç erkeklerle girdiği cinsel ilişkide elde edemediği türden bir otorite sağlar. Kadın teslimiyetin zevkleriyle beraber, egemenliğin *de* zevklerini tadar. Onun gücüne boyun eğen bir oğlanın bu kadar açıkça arzulanabilen bir yaratık için ne anlamı olabilir ki? Ama sadece onun gençliğinin ve güzelliğinin gücünden dolayı ona teslim olan bu hayat adamına sahip olmak? Bütün ilgiyi üzerinde toplamış olmak, diğer bütün alanlarda erişilemez bir erkeğin aklını başından alan tutkusu olmak, hayran olduğu, başka türlü ona kapalı olacak bir dünyaya girmek – işte bu güçtür, hem de onun istediği güçtür. Hâkimiyet sırayla değil, sürekli el değiştirir. Bir değiş tokuştan çok birbirinin içine geçerek kaynaşan bir şeydir bu. Ve sadece benim saplantımın değil, onun da bana karşı olan saplantısının kaynağı burada yatar. Ya da ben o zaman öyle düşünmüştüm, onun ne yapmak istediğini ve neden benim giderek daha derinlere indiğimi anlamaya çalışırken ne işime yaradıysa.

Ne kadar bilirseniz bilin, ne kadar düşünürseniz düşünün, ne kadar komplolar kursanız da, entrikalar çevirseniz de, planlar yapsanız da seksten üstün değilsiniz. Seks çok riskli bir oyundur. Bir erkek sikiş derdine kendini riske atmasa, sahip olduğu sorunların üçte ikisi olmazdı. Normalde düzenli olan hayatlarımızın düzenini bozan sekstir. Bunu herkes kadar iyi biliyorum. Her bir kibir kırıntısı sizinle alay etmek için geri gelecektir. Byron'ın *Don Juan*'ını okuyun. Peki, altmış iki yaşındaysanız ve bu kadar mükemmel olan bir şey üzerinde bir daha asla hakkınız olamayacağına inanıyorsanız ne yaparsınız? Altmış iki yaşındaysanız ve hâlâ elde edilebilecek ne varsa onu elde etme dürtüsü hiç olmadığı kadar kuvvetliyse ne yaparsınız? Altmış iki yaşındaysanız ve şu ana kadar görünmeyen bütün o organlarınız

(böbrekler, akciğerler, damarlar, atardamarlar, beyin, bağırsaklar, prostat, kalp) size ıstırap vererek kendilerini görünür kılmak üzereyse ve bu arada hayatınız boyunca en görünürde olan organınız önemsizliğe gömülmeye mahkûmsa ne yaparsınız?

Beni yanlış anlamayın. Kişinin kendisini Consuela aracılığıyla son bir defa gençmiş gibi hissederek kandırmasından bahsetmiyorum. Gençliğin farkı asla bundan daha fazla hissedilemez. Consuela'nın enerjisinde, şevkinde, gençliğe özgü o bilmeyişinde, gençliğe özgü *bilişinde*, fark her an çok belirgin bir şekilde ortaya konuluyor. Yirmi dört yaşında olanın siz değil de, o olduğunu karıştırmanıza olanak yok. Kendinizi tekrar genç hissetmek için budala olmalısınız. Kendinizi genç hissedecek olursanız, bu ancak bir an için olur. Genç hissetmekten ziyade, sizin sınırlı geleceğinizin aksine, onun sınırsız geleceğinin acısını hissedersiniz; kaybedilen son güzelliklerin her birinin acısını normalde hissettiğinizden daha fazla hissedersiniz. Yirmi yaşındakilerle beyzbol oynamak gibi bir şeydir bu. Onlarla oynadığınız için yirmi yaşında hissetmezsiniz kendinizi. Oyunun her saniyesinde farkı fark edersiniz. Ama en azından yedek kulübesinde oturmuyorsunuzdur.

Olan şudur: Dayanılmaz bir ıstırapla ne kadar yaşlı olduğunuzu hissedersiniz, ama yeni bir biçimde.

Yaşlılığın nasıl bir şey olduğunu hayal edebiliyor musunuz? Tabii ki hayır. Ben etmedim. Edemedim. Nasıl olduğu hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Kafamda yanlış bir fikir bile yoktu – hiçbir fikir yoktu. Herkesin istediği de budur. Hiç kimse mecbur kalmadan bununla biraz olsun yüzleşmek istemez. Her şey nasıl sonuçlanacak? Mankafalık kurallara uygundur.

Doğal olarak, bir insanın hayatının daha ileri bir evresini hayal etmesi mümkün değildir. Bazen insan, bir sonraki evreye girdiğini fark etmeden o evreyi yanılanıştır bile. Ve ardından, ilerlemenin ilk evreleri kendi telafilerini getirir. Ve öyleyken bi-

le, orta aşama pek çok insanın gözünü korkutur. Peki ya son? İlginçtir, bu, hayatın, içindeyken tamamen dışında durduğunuz ilk vaktidir. İnsan bu süre zarfında kendi çürümesini gözlemlerken (eğer o insan benim kadar talihliyse), süregelen yaşama gücü sayesinde çürümesinden hatırı sayılır bir uzaklıktadır – ve hatta kendini bundan kaygısızca bağımsız hisseder. Evet, kaçınılmaz olarak sizi nahoş sona götüren, giderek artan sayıda işaretler vardır ve buna rağmen dışarıda kalırsınız. Ve somut gerçekliğin gücü gaddardır.

Ölme ve ölüm arasında ayrım yapılması gerekir. Söz konusu olan kesintisiz bir ölme değildir. Eğer insan sağlıklıysa ve kendini iyi hissediyorsa, bu görünmez ölmedir. Bir kesinlik olan son illa ki açıkça ilan edilmez. Hayır, anlayamazsınız. Yaşlı değilken, yaşlılık hakkında anladığınız tek şey, yaşlıların zamanın damgasını yemiş olduklarıdır. Ama sadece bunu anlamak onları zamanda dondurur ve bu da hiçbir şey anlamamak anlamına gelir. Daha yaşlanmamış olanlar için, yaşlı olmak demek *var oldunuz* demektir. Ama yaşlı olmak aynı zamanda, var olmuşluğunuza rağmen, ona ek olarak ve onu aşan bir biçimde, hâlâ varsınız demektir. Var olmuşluğunuz ziyadesiyle canlıdır. Siz hâlâ varsınızdır ve zaten var olmuş olmak, geçmişlik kadar, hâlâ var oluş ve bunun bütünlüğü de insanın aklından çıkmaz. Yaşlılığı şöyle düşünün: Kişinin hayatının tehlikede olması tamamen günlük bir olgudur. Kişi kısa süre sonra kendisini neyin beklediğini bilmekten kaçamaz. Kendisini sonsuza kadar sarmalayacak sessizlik. Onun dışında her şey aynıdır. Onun dışında kişi yaşadığı süre boyunca ölümsüzdür.

Yakın geçmişte, belli bir yaşlı olma tarzı vardı, tıpkı belli bir genç olma tarzı olduğu gibi. İkisi de artık geçerli değil. Onların yerini, hoş görülebilir olana ilişkin büyük bir savaş aldı – ve de büyük bir bozgun. Bütün bunlarla beraber, yetmiş yaşında bir adam, insanlık komedyasının tensel bölümünde yine de yer almalı mı? Hâlâ insani heyecanlara duyarlı, özür dilemeksizin, inzivaya çekilmemiş bir yaşlı adam olmalı mı? Bir zamanlar pipo

ve sallanan koltukla simgeleştirilen durum değil bu. Yaşamın eski saatine göre yaşamayı başaramamayı belki hâlâ insanlar az da olsa bir hakaret olarak görüyor. Diğer yetişkinlerin erdemli bakışlarına güvenemeyeceğimi fark ediyorum. Peki, bildiğim kadarıyla, bir erkek ne kadar yaşlı olursa olsun, hiçbir şeyin ama *hiçbir şeyin* bir kenara bırakılmayacağı gerçeğiyle ne yapabilirim?

O sırıktan sonra evime çok rahat bir şekilde gelmeye başladı. Olayları kontrol etmesinin ne kadar kolay olduğunun farkına vardığında, artık mesele akşam buluşup sonra düzüşmekten çıkmıştı. Telefon edip, "Birkaç saatliğine gelebilir miyim?" diyordu ve ona hiçbir zaman hayır diyemeyeceğimi biliyordu, sanki bir Picasso tablosuymuş gibi, "Şuna bakın" dememi duyabilmek için tek yapması gerekenin soyunmak ve öylece durmak olduğunu her zaman biliyordu. Onun Pratik Eleştiri dersindeki öğretmeni, pazar sabahlarının PBS'teki estetikçisi, New York televizyonunun gündemde izlenecek, dinlenecek ve okunacaklar hakkında önde gelen otoritesi olan ben onu büyük bir sanat eserinin bütün o büyülü etkisini içeren büyük bir sanat eseri ilan etmiştim. Sanatçı değil, ama sanatın kendisi olarak. Onun anlamayacağı bir durum yoktu – sadece orada, görünürde olması gerekiyordu ve böylece onun önemini kavradığım her halimden belli oluyordu. Bir keman konçertosundan ya da Ay'dan nasıl öz kavrayış beklenmezse, ondan da beklenmiyordu. Ben bunun için vardım: Ben Consuela'nın kendi farkındalığıydım. Akvaryumdaki Japon balığım izleyen kediydim. Ancak dişleri olan, Japon balığıydı.

Kıskançlık. *O* zehir. Ve kışkırtılmamış olan. On sekiz yaşındaki erkek kardeşiyle buz pateni kaymaya gideceğini söylediğinde bile duyduğum kıskançlık. Consuela'yı o mu çalacak? Böyle saplantılı aşk ilişkilerinde, kendinizden emin olan siz yoksunuzdur, hele bu girdabın içindeyseniz ve kızın yaşı sizin-

kinin neredeyse üçte biri ise. Onunla her gün telefonda konuşmadıkça tedirgin oluyorum ve konuşma bittikten sonra yine tedirgin oluyorum. Geçmişte düzenli telefon etmemi isteyen, sürekli beni arayan ve her seferinde terk ettiğim kadınlar vardı – ve şimdi aynı şeyi ben ondan istiyordum: her gün telefonla konuşmak. Onunla konuşurken niye onu göklere çıkarıyorum? Neden ona ne kadar kusursuz olduğunu söylemekten vazgeçmiyorum? Neden bu kıza sürekli yanlış bir şey söylediğimi hissediyorum? Beni nasıl kavradığını anlayamıyorum, herhangi bir şeyi nasıl kavradığını anlayamıyorum ve bu şaşkınlığım kulağıma yanlış ya da abartılı gelen şeyler söylememe neden oluyor. Dolayısıyla telefonu kapattığımda ona karşı sessiz bir kızgınlıkla dolu oluyorum. Kendimi nadiren tutup onunla konuşmamayı, onu aramamayı ya da aradığımda ona iltifat etmemeyi, yanlış bir şeyler söylememeyi, bilmeden bana yaptıkları için kırgınlık duymamayı başardığımda ise, durum daha kötü oluyor. Yaptığım herhangi bir şeyi yapmaktan vazgeçemiyorum ve yaptığım her şey asabımı bozuyor. Dengeli olmam için gerekli otoriteyi onunlayken hissetmiyorum ve buna rağmen o, bu otorite yüzünden bana geliyor.

Benimle beraber olmadığı gecelerde, onun nerede olabileceğini ve ne yapmayı planladığını düşünerek kendimi paralıyorum. Ama akşam benimle beraber olsa bile, evine gittikten sonra uyuyamıyorum. Onunla yaşadıklarım fazlasıyla yoğun oluyor. Gecenin bir yarısı yatakta doğruluyorum ve "Consuela Castillo, beni rahat bırak!" diye haykırıyorum. Bu kadar yeter, diyorum kendi kendime. Kalk, çarşafları değiştir, bir kez daha duş al, kokusundan kurtul, *ve sonra da ondan kurtul.* Bunu yapmalısın. Onunla beraber olmak sonu olmayan bir mücadele oldu çıktı. Tatmin olma ve elde etme hissi nerede? Ona sahipsen, neden ona sahip olamıyorsun? İstediğini elde ederken bile istediğini elde etmiyorsun. Bu ilişkide rahat yok ve olamaz da, yaşımız ve kaçınılmaz acı yüzünden. Yaşımız yüzünden zevki tadıyorum, ama özlemim de hiç dinmiyor. Bu daha önce hiç olmadı mı? Ha-

yır. Daha önce hiç altmış iki yaşında olmadım ben. Hayatımın o her şeyi yapabileceğimi düşündüğüm döneminde değildim artık. Yine de açık seçik hatırlıyordum. Güzel bir kadın görüyorsunuz. Onu bir kilometre öteden fark ediyorsunuz. Ona gidip, "Kimsin sen?" diye soruyorsunuz. Akşam yemeği yiyorsunuz. Ve gerisi geliyor. Endişeye yer olmayan *o* dönem. Otobüse biniyorsunuz. O kadar muhteşem bir yaratık ki, insanlar onun yanına oturmaya korkuyor. Dünyanın en güzel kızının yanındaki koltuk boş. Ve siz oturuyorsunuz. Ama şimdi, o zaman değil ve hiçbir zaman rahat, hiçbir zaman huzurlu olmayacak. O bluzla etrafta dolaşırken onun için endişeleniyordum. Ceketini çıkarınca karşınıza bluzu çıkıyor. Bluzu soyunca da karşınıza çıkan şey kusursuzluk. Genç bir erkek onu bulacak ve benden alacak. Onun duygularını ateşleyen, özgürleşmesinde katalizör olan, ona duruşunu veren ve onu o erkek için hazırlayan benden alacak.

Genç bir erkeğin onu alacağını nasıl mı biliyorum? Çünkü bunu yapacak olan genç erkek zamanında bendim.

Gençken hassas değildim. Diğerleri daha önce kıskançlaşıyorlardı, ama ben kendimi bundan koruyabiliyordum. Onların davranışlarına karışmazdım, cinsel hâkimiyetimle üstün geleceğimden emindim. Ama tabii ki kıskançlık nikâha açılan gizli kapıdır. Erkekler kıskançlığa şu şekilde tepki verir: "Kimse ona sahip olamayacak. Ona ben sahip olacağım – onunla evleneceğim, onu böyle ele geçireceğim. Bir mukaveleyle." Evlilik kıskançlığın şifasıdır. Çoğu erkek bu yüzden evlenmek ister. Diğer insandan emin olmadıkları için, kadına akdi imzalatırlar: *Yapmayacağım, vs vs.*

Consuela'yı nasıl ele geçiririm? Bu düşünce ahlâki olarak aşağılayıcı, ama yine de orada duruyor işte. Tabii ki evlilik sözü vererek onu elimde tutmaya çalışmayacağım, ama benim yaşımdayken genç bir kadını başka türlü nasıl tutarsınız ki? Bu serbest piyasa seksi bakımından bolluk içinde olan bu toplumda ona başka ne teklif edebilirim ki? İşte bu noktada pornografi başlar.

Kıskançlığın pornografisi. Kişinin kendi yıkımının pornografisi. Kendimden geçtim, büyülendim, ama yine de çerçevenin *dışında* büyülendim. Beni dışarıya koyan nedir? Yaş. Yaşın yarası. Pornografi klasik biçimiyle, adeta gülünç olmadan önce beş on dakikalık bir heyecan ve haz içerir. Ama bu pornografide görüntüler aşırı derecede acı vericidir. Sıradan pornografi, kıskançlığın estetize edilmiş halidir. İşkenceyi dışarıda bırakır. Efendim – neden mi "estetize edilmiş?"? Neden "uyuşturulmuş" değil? Eh, belki ikisi de. Bir temsildir sıradan pornografi. Düşmüş bir sanat biçimidir. Sadece "öyleymiş gibi" yapmazlar orada, açıkça samimiyetsizdir. Pornodaki kızı istersiniz, ama kızı sikeni kıskanmazsınız, çünkü o sizin vekiliniz olur. Çok şaşırtıcı olmakla beraber düşmüş sanatın bile gücü budur. O sizin yerinizi alır ve hizmetinizdedir; acıyı alarak zevk verici bir şeye dönüştürür. Bu eylemde siz görünmez suç ortağı olduğunuzdan, sıradan pornografi işkenceyi dışarıda bırakır. Benimkiyse içeride tutuyor. Benim pornografimde kendinizi zevk alanın, tatmin olanın değil, zevk alamayanın, onu kaybedenin, kaybetmiş olanın yerine koyarsınız.

Genç bir erkek onu bulacak ve benden alacak. Onu görüyorum. Tanıyorum. Onun neler yapabileceğini biliyorum, çünkü o benim yirmi beş yaşımdaki halim, hem de henüz karısı ve çocuğu olmadan; o benim işlenmemiş, herkesin yaptığını yapmadan önceki halim. Onun, Consuela'yı Lincoln Center'daki geniş meydanı geçerken – meydanda *uzun adımlarla ilerlerken* – izleyişini görüyorum. Bir sütunun arkasına saklanmış, dikkatle onu süzüyor, tıpkı onu ilk Beethoven konserine götürdüğüm akşam benim yaptığım gibi. Consuela uzun, deri çizmeler ve kısa, hoş bir elbise giymiş; ılık bir sonbahar gecesinde, ortalıkta dolaşan muhteşem bir genç kadın, herkesin onu istemesi ve ona hayran olması için dünyanın sokaklarında utanmadan yürüyor – ve gülümsüyor. Mutlu. Bu muhteşem kadın benimle buluşmaya geliyor. Ne var ki bu pornoda olan ben değilim. O adam. Bir zamanlar ben olan, ama artık ben olmayan o. Onun Consuela'yı izleyi-

şini izlerken, bir adım sonra ne olacağını en ufak ayrıntısına kadar biliyorum ve bir adım sonra ne olacağını bilmek ve bunu gözünüzde canlandırmak, mantıksal olarak kendi çıkarınız olarak yorumlayacağınız şeyi düşünmenizi olanaksız kılıyor. Herkesin bu kız hakkında böyle şeyler hissetmediğini, çünkü herkesin bu kızla ilgili bir saplantısı olmadığını düşünmek imkânsız. Bunun yerine, onun herhangi bir yere gittiğini hayal edemiyorsunuz. Onu sokakta, bir mağazada, bir partide ya da plajda o *herif* gölgelerden çıkmadan hayal edemiyorsunuz. Pornografik işkence: bir zamanlar siz olan birisinin bunu yaptığını seyretmek.

Consuela gibi bir kızı en sonunda kaybettiğinizde, bu olay onunla beraber olduğunuz her yerde gerçekleşir. O gittiğinde, tekinsiz bir durumdur, onu orada hatırlayacaksınız, o boşlukta kendinizi değil, sanki sizinle berabermiş gibi onu göreceksiniz, ama sizin artık olmadığınız yirmi beşlik çocukla. Onu o hoş, kısa elbise içinde uzun adımlarla yürürken hayal edeceksiniz. Size doğru gelirken. Aphrodite. Sonra yanınızdan göçer, gider ve pornografi kontrolden çıkar.

Ona erkek arkadaşları hakkında sorular soruyorum (gerçi bunları bilmemin bana ne gibi bir yararı olabilir ki); ona benden önce kaç kişiyle yattığını, ne zaman ilk defa biriyle beraber olduğunu ve hiç başka bir kızla ya da aynı anda iki erkekle (ya da bir atla, papağanla ya da bir maymunla) yatıp yatmadığını soruyorum ve sadece beş kişiyle beraber olduğunu bana bu esnada söylemişti. Ne kadar çekici, iyi yetiştirilmiş ve muhteşem olursa olsun, günümüzde yaşayan bir kıza göre az sayıda erkek arkadaşı olmuş. Varlıklı, düzgün Kübalı geçmişinin yarattığı baskının etkisi (tabii eğer doğruyu söylüyorsa geçerli bu). Ve son sevgilisi de, onu doğru dürüst beceremeyen, sadece kendi boşalmasına bakan, okuldan arkadaşı olan aptal bir öğrenciymiş. Şu eski aptal hikâye. Kadınları seven bir adam değilmiş bu.

Bu arada, tutarlı bir ahlâk anlayışı yoktu Consuela'nın. Hatırlıyorum da o sıralar, hayatı boyunca aynı kadınla evli olan şair George O'Hearn'ün Consuela'nın oturduğu semtte bir kız ar-

kadaşı vardı ve oradaki bir kafede kız arkadaşıyla kahvaltı ederken Consuela onu görüp, üzülmüştü. Onu, başucumda duran o sıralar yeni çıkmış olan kitabının arka kapağındaki resminden tanımıştı ve benim onu tanıdığımı biliyordu. O gece bana geldi. "Arkadaşını gördüm. Sabah sekizde bir kızla, restoranın birindeydi ve kızı öpüyordu – ve o evli biri." Kendi ilişkisinde, kendisinden otuz sekiz yaş büyük biriyle beraber olup, bütün geleneklerden bağımsız hareket ederken, bu tip meselelerde tahmin edileceği gibi basmakalıp fikirliydi. Bazen içten içe kararsız ve kendini aşan durumlar içindeydi ve bu böyle olmak zorundaydı; bununla beraber, özel bir şey yaşıyor olmalıydı, büyük, suni ve umulmadık bir şey; onun kibrini okşayan, güvenini besleyen ve heyecan verici olmasına rağmen bende olduğu gibi onun içini dışma çıkarmayan bir şey.

Sorgulamalarının birinde Consuela bana, lisedeyken âdet kanamasını tutkuyla izlemek isteyen bir erkek arkadaşı olduğunu anlattı. Âdet kanaması başlar başlamaz erkek arkadaşını arıyormuş, o da geliyormuş, Consuela orada dururken o da kanın bacaklarından yere akışını izliyormuş. "Onun için bunu yaptın mı?" diye sordum. "Evet." "Peki ya ailen, o gelenekçi ailen? On beş yaşındaydın, yazın akşam sekizden önce eve dönmek zorundaydın ve yine de bunu yaptın ha! Büyükannen bir düşesken hem de," dedim, "tespihine âşıkken, sen yine de bunu yaptın ha!" "On beş yaşında değildim. On altı olmuştum o zaman." "On altı. Anladım. Öyle desene. Peki bunu ne sıklıkta yaptın?" "Her âdetimde. Her ay," dedi bana. "Kimdi o çocuk? Ben bir erkeğin odana bile giremediğini sanıyordum. Kimdi o? *Kim* o?"

Toplumsal açıdan kabul edilebilir bir çocuk. O da Kübalı. Carlos Alonso. Düzgün, temiz pak bir çocuk, diyor Consuela üzerinde takım elbisesi ve kravatıyla gelip onu kapıdan alır, dışarı çıkması için asla korna çalmazmış, içeri gelip anne babasıyla sohbet edermiş; sosyal statülerinin kesinlikle bilincinde olan

iyi bir aileden gelen terbiyeli bir çocuk. Tıpkı Consuela'nın ailesinde olduğu gibi babaya büyük saygı var, herkes iyi eğitimli ve iki dil biliyor, doğru okullara ve doğru kulüplere gidiyor, *El Diario ve Bergen Record* okuyor, Reagan'ı, Bush'u seviyorlar, Kennedy'den nefret ediyorlar, XIV. Louis'nin sağındaki New Jerseyli bu zengin Kübalılar; Carlos ise onu arayıp bensiz âdet görme diyor.

Gözünüzün önüne getirin. Okuldan sonra, banyoda, Bergen banliyösünde Consuela'nın kanamasının muammasıyla, sanki Âdem ve Havva'ymışlar gibi ikisi de yerlerine mıhlanmışlar. Çünkü Carlos da büyülenmiş. O da karşısındakinin bir sanat eseri olduğunu biliyor, sanat, klasik sanat eseri olan şanslı nadir kadın, güzelliğin klasik sureti, ama canlı, canlı ve canlı güzelliğe estetik tepki nedir, öğrencilerim? Arzudur. Evet, Carlos onun aynası. Erkekler her zaman onun aynası olmuş. Onu âdet görürken bile izlemek istiyorlar. O, erkeklerin kaçamayacağı dişi büyü. Terbiyeli Kübalı geçmişiyle kültürel olarak süslenmiş, ama kendisine verdiği izinler kibrinden doğuyor. Bu izinler aynaya bakıp, "Bunu başkası da görmeli," demekten doğuyor.

"*Beni* ara," dedim ona, "âdet gördüğünde. *Buraya* gelmeni istiyorum. Ben *de* izlemek istiyorum."

Ben de. Kıskançlık işte bu kadar ortada, işte arzu bu kadar ateşli – ve neredeyse feci bir olay işte bu yüzden vuku buldu.

Çünkü o yıl, aynı zamanda çok çekici, çok güçlü, sorumluluk sahibi bir kadınla beraberdim; onu zayıflatan yaraları, kusurları, çılgın görüşleri olmayan, delici bir zekâya sahip, her yönüyle güvenilir, az da olsa esprili olamayacak şekilde ironi yoksunu, ama tutkulu, becerikli ve nezaketli bir sevgiliyle. Carolyn Lyons'la. Seneler önce, altmışlı yılların ortalarında o da bir öğrenciydi. Ne var ki, araya giren on yıllar boyunca ikimiz de birbirimizi aramamıştık ve bir gün o işe yürüyerek giderken yolda karşılaştık, bizi yirmi dört yıl boyunca ayırmış olan şey (onun hukuk okumak için California'ya gitmesi değil de) dünya savaşı gibi bir felaketmişçesine sarıldık birbirimize. İkimiz de diğe-

rinin ne kadar harika göründüğünü beyan ettik, o on dokuz yaşındayken benim okuldaki odamda yaşadığımız çılgın bir geceyi kahkahalarla andık, geçmişle ilgili bütün o dokunaklı şeyleri söyledik ve hemen oracıkta ertesi gece buluşmak için sözleştik.

Carolyn hâlâ güzeldi, iri yüz hatları ışık saçıyordu, ancak soluk külrengi gözlerine ev sahipliği yapan yuvaları artık yıpranmış ve bitkindi. Bana göre bu onun kronik uykusuzluğundan ziyade, akşam yemekleri bir göçmen tarafından plastik torba içinde Manhattan'daki dairelerinin kapısına getirilen, kırk yaşlarındaki başarılı iş kadınlarının yaşam öykülerinde hiç de nadir olmayan hayal kırıklarının birleşimi yüzündendi. Ve vücudu da eskisinden daha çok yer kaplıyordu. İki boşanma, çocuk yok, yorucu ve pek çok deniz aşırı yolculuk gerektiren yüksek maaşlı bir iş – bütün bunlar bir on iki kilo daha eklemiş ona. Ve yatağa girdiğimizde, bana "Aynı değilim," diye fısıldadı, ben de ona "Sence ben aynı mıyım?" diye cevap verdim ve bu konu üzerinde bir daha konuşulmadı.

Carolyn üniversitede öğrenciyken, Abbie Hoffman gibi altmışlı yılların karizmatik aktivistlerinden bir elebaşı olan Janie Wyatt'la aynı odada kalıyordu; Manhasset'li bu oda arkadaşı bana "Kütüphanede Sapkınlığın Yüz Yolu" başlıklı büyüleyici bir mezuniyet tezi yazmıştı. Giriş cümlesini size aktarıyorum: "Kütüphanede sakso, tam da anlamış günahın, kampus kara ayininin özüdür." Janie kırk beş kilo civarında ve olsa olsa bir elli boylarındaydı, sanki onu havalara kaldırıp fırlatabileceğiniz küçük bir sarışın, kolejin kirli divasıydı o.

O zamanlar Carolyn Janie'ye karşı korkuyla karışık bir hayranlık besliyordu. "O kadar çok ilişkisi var ki. Hem de aynı anda. Birisinin, bir yüksek lisans öğrencisinin, genç bir eğitmenin evine gidiyorsunuz ve orada Janie'nin kurnası için duş musluğuna asılmış iç çamaşırını görüyorsunuz," diyordu. Seks isteyen öğrenciler, diyordu Carolyn bana, kampusta yürürler, birden seks isterler ve Janie'yi ararlarmış. Eğer o da isterse, hemen ona giderlermiş. Yürürler, birden dururlar ve "galiba Janie'yi araya-

cağım," derlermiş ve sınıfa dönmezlermiş. Öğretim üyelerinin büyük çoğunluğu onun cinsel tavrının açıklığını kınıyordu ve bunu aptallıkla eş görüyordu. Erkek öğrencilerin bir kısmı bile – bir bakıyorsunuz onun hakkında orospu diye konuşuyor, sonra bir bakıyorsunuz onunla yatağa giriyordu. Ama Janie ne aptaldı ne de orospu. Ne yaptığını bilen biriydi. O ufak tefek haliyle, bacakları hafif aralık ve ayakları yere sıkı basarak önünüzde durur, çilleri, kısa sarı saçları, parlak kırmızı ruj sürmek dışında hiç makyaj yapmadan ve itiraf niteliğindeki büyük, samimi sıkıntışıyla şöyle derdi: Ben buyum, yaptığım şey bu, eğer işine gelmezse, yapabileceğim bir şey yok.

Janie beni en çok nasıl şaşırtmıştı? Pek çok şekilde – kampus devriminin ilk günlerinde, onu yeni, dikkate değer bir yaratık olarak görmek için pek çok sebep vardı. Tuhaf biçimde, o zamandan beri kadınların cüretkârlıkta katettiği mesafeyi göz önüne alacak olursak hiçbir şekilde ölçüsüz sayılmayacak bir şey yaparak şaşırttı beni. Ve bu, onun toplum içindeki duruşunun meydan okuyan ihtişamıyla boy ölçüşecek bir şey de değildi. Janie kampusumuzdaki en utangaç adamı, şairimizi götürerek şaşırttı beni en çok. Öğretim üyeleriyle öğrenciler arasındaki karışma, yalnızca yeni olduğu için değil, göz önünde olduğu için de heyecanlıydı ve yol açtığı boşanmalar da sadece benimkiyle kalmadı. Şair, diğerlerinin dünyevi çıkarlarını geliştirmek için sahip oldukları becerilere sahip değildi. Egoizmini sadece dil üzerine yoğunlaştırırdı. Sonunda görece genç bir yaşta, alkolden öldü, ama bu mutlu Amerika'da bir başınayken, onu sadece içki gevşetebilirdi. Evli, iki çocukluydu ve kürsüde göz kamaştırıcı bir şekilde şiir üzerine ders verdiği zamanlar haricinde inanılmaz derecede utangaçtı. Bu adamı gölgelerden çıkarmayı kimse hayal edemezdi. Janie dışında. Bir partide. Kızlı erkekli pek çok öğrenci ona yakın olmaya çalışıyordu. Hanım kızların hepsi ona, hayatın bu romantik yabancısına âşıktı, ama o kimseye güvenmiyor gibiydi. Ta ki Janie bir partide ona gidip, elini tutup, "Hadi dans edelim," diyene kadar. Ve sonra bir de baktık ki, şair ona

yakasını kaptırmış. Adeta ona güvenmek için can atmıştı. Küçük Janie Wyatt: Hepimiz eşitiz, hepimiz özgürüz ve istediğimiz her şeyi alabiliriz.

Janie ve Carolyn, yanlarında üst-orta sınıftan üç ya da dört cüretkâr kızla beraber Çamur Kızlar adında bir grup kurmuşlardı. Eh, bu kızlar bildiğim hiçbir şeye benzemiyorlardı ve bunun sebebi Çingene paçavralarıyla ve yalın ayak dolaşmaları değildi. Masumiyetten nefret ediyorlardı. Denetlenmeye dayanamıyorlardı. Göze batmaktan korkmuyorlardı, gizlenip saklanmaktan da korkmuyorlardı. İnsanın durumuna karşı isyan etmesi onlar için her şey demekti. Onlar ve taraftarları tarihsel olarak, tamamen kendi arzularıyla ilgilenen ilk dalga Amerikalı kızlardı belki de. Retorik yok, ideoloji yok, sadece bir zevk bahçesinde gözler önünde cüretkârca oynamak var. Cüretkârlık, olanakları fark ettiklerinde gelişti, artık izlenmediklerini fark ettiklerinde, eski sisteme ya da herhangi bir sisteme artık köle olmadıklarını fark ettiklerinde – her şeyi yapabileceklerini fark ettiklerinde gelişti.

Altmışların devrimi doğaçlama bir devrimdi başlangıçta; kampus öncü kolu küçüktü, belki yüzde birin yarısı, belki yüzde bir buçuktu, ama bu sorun olmadı çünkü kısa süre sonra bu titreşim topluma yayıldı. Kültüre her zaman en dar noktası yol gösterir, bu kampustaki genç kadınlar arasında da, tamamen kendiliğinden gerçekleşen cinsel değişimin dişi öncüleri olan Janie'nin Çamur Kızları yapıyordu bunu. Yirmi yıl öncesinde, ben üniversitedeyken kampuslar kusursuz yönetilmekteydi. Üniversite içi yönetmelikler. Kayıtsız şartsız denetlemeler. Otorite uzak bir Kafkavari kaynaktan geliyordu – "yönetim" – ve yönetimin dili de sanki Aziz Augustinus'tan gelme gibiydi. Bütün bu kontrol çabası içerisinde kendi kurnazca tarzınızı bulmaya çalışıyordunuz, ama 64'e kadar gözetim altındaki hemen herkes kanunlara itaat ediyordu, Hawthorne'un "sınır seven sınıf" olarak adlandırdığı grubun mükemmel birer örneğiydiler. Sonra, uzun süre geciken o patlama, savaş sonrası normalliğine ve kül-

türel uzlaşmaya karşı olan o rezil saldırı geldi. İdare edilemeyen her şey zincirini kırdı; gençliğin dönüşü olmayan dönüşümü başlamıştı.

Carolyn'in hiçbir zaman Janie'ninki gibi kötü bir şöhreti olmadı, böyle bir şey istemiyordu da. Protestoya, provokasyona ve arsız eğlencelere katıldı, ama o kendine has öz disiplini sayesinde, başkaldırıyı asla geleceğini tehlikeye atacak noktaya getirmedi. Şu anda orta yaşlı olan – tamamen şirket dünyasına ait, hiç şikâyet etmeden düzgün yaşayan – Carolyn beni şaşırtmadı. Onun amaçları arasında ne cinsel özgürlük için saldırıda bulunmak ne de toptan saplantılık vardı. Ama Janie – bir saniye için Janie'ye dönmeme izin verin – Janie kendince Consuela Castillo'nun Simón Bolívar'ı gibidir. Evet, ordularıyla sömürgeci İspanyol güçlerini yok eden Güney Amerikalı büyük devrim lideri Bolívar gibi – çok daha üstün, savaş halindeki güçlerden korkmayan bir isyankâr, üniversitenin sürmekte olan ahlâkiliğine karşı gelen ve sonunda otoritesini yıkan bir *libertador*'dur.

Bugün sınıfımdaki iyi yetiştirilmiş kızların garnsız cinsel davranışları, onlara göre Bağımsızlık Bildirgesi tarafından korunmaktadır. Bu hak onlardan çok az cesaret gerektirir ve bu da 1776'da Philadelphia'da öngörülen mutluluğu arama hakkıyla uyum içindedir. Aslında, Consuela'ların ve Miranda'ların kayıtsızca ceplerinde buldukları yasaklanmamış her şey, arsız ve yıkıcı Janie Wyatts'tan ve arkadaşlarının cüretkâr davranışlarının gücüyle altmışlarda kazandığı inanılmaz zaferden türemiştir. Amerikan yaşamının önceleri gangster filmlerinde gösterilen kaba boyutu, Janie'nin kampusa getirdiği budur, çünkü normların koruyucularını mahvetmek için gereken şiddet budur. Kavgayı gardiyanlarınıza böyle taşıyordunuz – onlarınkinden çok, sizin çirkin dilinizle.

Janie şehirde doğmuş, banliyöde, Long Island, Manhasset'te büyümüştü. Annesi öğretmendi ve her gün, ailenin önceden oturduğu yer olan Queens'e gidip geliyor, onuncu sınıflara ders veriyordu. Baba ise öbür tarafa, birkaç kilometre ötedeki Great

Neck'e gidip geliyordu. Burada Carolyn'in babasıyla ortak olduğu bir hukuk bürosu vardı. Kızlar buradan tanışıyorlardı. Janie'nin vücudundaki bütün cinsel sinirleri uyaran boş bir banliyö evi. Müzik değişirken cinsel olgunluğa erişiyor, o yüzden müziği açıyor. Her şeyi açıyor. Janie'nin kurnazlığı, banliyöye vardığında, oranın ne için olduğunu anlamasıydı. Bir kız olarak şehirde asla özgür değildi. Erkek çocukları gibi serbest bırakmıyorlardı onu. Ama Manhasset'te bölgesini bulmuştu. Komşuları vardı, ama şehirdeki kadar yakın değillerdi. Okuldan eve geliyordu ve sokaklar boştu. Vahşi Batı'daki şehirler gibi görünüyordu. Etrafta hiç kimse yoktu. Herkes gitmişti. O yüzden hepsi trenle evlerine dönene kadar, küçük bir operasyon, küçük bir gösteri gerçekleştirmeye başladı. Otuz sene sonra, Janie Wyatt yozlaşarak Amy Fisher'a* dönüşür, tek başına köle gibi otomatik bir mekanizmaya hizmet eder, ama Janie akıllıydı ve doğuştan organizatördü – değişim akımlarına binen, terbiye edilmemiş, yüzsüz, küstah bir sörfçü. Kızların şehrin tehlikelerinden uzakta olduğu ve sıkı önlemler altına alınmak zorunda olmadığı, bunun sayesinde ebeveynlerin dakika başı endişelenmediği banliyöler Janie için genç kızları toplum hayatına hazırlayan görgü okullarıydı. Banliyö, onaylanmamış olanın yeşermesi için gereken bu eğitimin agorasıydı. Gözetimin azaltılması, Dr. Spock tarafından itaatsizliğin silahlarıyla donanmış olan bütün o çocuklara giderek daha fazla alan tanınması – her şey böylece gelişti. Kontrolden çıktı.

Janie'nin tezinde yazdığı dönüşüm buydu. Anlattığı hikâye buydu. Banliyö. Doğum Kontrol Hapı. Kadına eşitliği getiren Doğum Kontrol Hapı. Müzik. Her şeyi güden Little Richard. Kasık Ritimleri. Araba. Sokaklarda beraber Araba kullanan çocuklar. Refah. İşe gidiş geliş. Boşanma. Yetişkinlerin dikkatini dağıtacak pek çok şey. Ot. Uyuşturucu. Dr. Spock. Bütün bunlar, Çamur Kızlar'ın üniversitemizi adlandırdığı şekilde, Sinek-

* ABD'de 1992'de sevgilisinin karısını öldürmekten mahkûm olan Amy Fisher yedi yıllık hapis cezasından sonra 1999'da serbest bırakılmış, daha sonra da yazar olmuştu. (y.h.n.)

lerin Tanrısı Üni'sine yol açan şeylerdi. Janie'ninki bir yerleri havaya uçuran, devrimci bir hücre değildi. Bir Bernadine Dohrn ya da bir Kathy Boudin değildi Janie. Betty Friedan taraftarları onunla konuşmuyordu. Çamur Kızlar'ın sosyal ya da politik tartışmaya itirazı yoktu, ama bu, on yılın diğer tarafıydı. Karmaşanın iki ayrı dalı vardı: Bir tarafta bireye sefahat izni veren liberalizm, diğer tarafta toplumun geleneksel menfaatleriyle zıtlaşan, ama bunlarla beraber ve sıklıkla bunlara bağlı olarak, insan hakları konusunda ve savaşa karşı toplumsal dürüstlük ve ahlâki itibarı Thoreau'dan miras kalan itaatsizlik vardı. Ve birbirine bağlantılı olan bu iki kol, safahati kötülemeyi zor hale getiriyordu.

Ancak Janie'ninki bir politik hücre değil, zevk hücresiydi. Ve bu zevk hücreleri sadece bizim kampusumuzda değil, her tarafta vardı. Ve cüretkârca birbirleriyle ilişkiye girerken o kadar da güzel kokmayan, batikli binlerce erkek ve kız sayesinde vardı. Kıvrıl ve bağır, yap şunu – "Enternasyonal", değil, buydu onların marşı. Sikişmek için şehvetli ve doğrudan bir müzik. Dinlerken oral seks yapılacak, halkın bebop müziği. Elbette müzik, dönemin izin verilen sınırları içinde her zaman cinsel olarak kullanılmıştır. Bir şarkıda Tin Pan Alley romansıyla sekste orgazma ulaşmak zorunda kaldığınız dönemde bile Glen Miller bu durumu olabildiğince kayganlaştırmıştır. Sonra genç Sinatra gelmiştir. Sonra o yumuşak saksofon. Peki ya Çamur Kızlar'ın sınırları? Onlar müziği, tıpkı marihuanayı kullandıkları gibi kullandılar, itici bir güç, isyanlarının amblemi olarak, erotik vandalizme provokasyon olarak kullandılar. Ergenliğimde, swing grupları döneminde, sizi havaya sokacak tek şey alkoldü. Onlar için ise kısıtlamaları ortadan kaldıracak, eksiksiz bir cephane vardı.

Bu kızların sınıfımda olması benim eğitimimdi: Nasıl tavırlar takındıkları, terbiyelerini nasıl bir kenara attıkları ve kabalıklarını nasıl ortaya çıkardıklarını görmek, onlarla müziklerini dinlemek, ot tüttürüp, onların beyaz yüzlü Bessi Smith'i olan Janis Joplin'i dinlemek, bağırışlarını, honky tonk çalmalarını, kafası

dumanlı Judy Garland'ı, onlar için gitarın Charlie Parker'ı olan Jimi Hendrix'i dinlemek, onlarla kafayı bulup, Hendrix'in gitarı tersten çalmasını, her şeyi geriye almasını, tempoyu yavaşlatmasını, hızlandırmasını dinlemek ve Janie'nin kafası iyiyken söylediği mantrası, "Hendrix ve seks, Hendrix ve seks," ve Carolyn'inki, "Güzel sesli, güzel bir adam" – erkeklerin fallik dönüşümünün korkusuna, ereksiyonun biyolojik terörüne sahip olmayan Janie'lerin kasılmasını, iştahını ve heyecanını gözlemlemek benim eğitimimdi.

Amerika'da altmışlı yılların Janie Wyatt'ları, azmış erkeklerle nasıl uğraşılacağını biliyordu. Kendileri de azmıştı, o yüzden onlarla nasıl iş yapılacağını biliyorlardı. Cesur erkek itkisi, erkek dürtüsü kınanma ve yargılama gerektiren kanunsuz bir fiil değildi, kişinin tepki vereceği ya da vermeyeceği cinsel bir işaretti sadece. Erkek dürtüsünü kontrol etmek ve bunu bildirmek mi? Onlar o ideolojik sistemde eğitilmiş değillerdi. Üstten kötü niyet, kızgınlık ve sıkıntı telkin edilemeyecek kadar gamsızdılar. Onlar içgüdüsel sistem konusunda eğitilmişlerdi. Eski denetlemeler, yasaklamalar ve ahlâki talimatların yerine yeni gözetim şekilleri, yeni kontrol sistemleri ve yeni ortodoks inanışlar dizisi koymak gibi bir düşünceleri yoktu. Zevkin nereden alınacağını ve korku duymadan kendilerini arzularına teslim etmeyi biliyorlardı. Saldırgan dürtüden korkmadan, dönüşme velvelesinin derinliklerine dalarak– ve Plymouth Kolonisi'nin Hacı kadınlarının, kilise etkisi altındaki hükümet tarafından bedenin yozlaşmalarına ve erkeklerin günahkârlıklarına karşı bir manastıra kapatılmasından beri Amerika topraklarında ilk defa – tecrübenin doğası ve dünyanın zevkleri hakkındaki fikirlerini amlarından edinen bir nesildi.

Venezula'nın para birimi bolivar değil mi? Eh, America'nın ilk kadın başkanının yönetiminde umarım dolar wyatt olur. Janie daha azını hak etmiyor. O, zevk alma hakkını demokratikleştirdi.

Konuya şuradan da bakabiliriz. Plymouth Püritenleri'ni çok öfkelendiren Merry Mount'daki İngiliz ticari karakolunu biliyor musunuz? Plymouth'ın yaklaşık elli kilometre kuzeybatısında ve oradan daha küçük olan bir kürk ticareti yerleşimi. Bugün Massachusetts, Quincy'nin olduğu yer. İçki içen, Kızılderililere silah satan, onlarla arkadaşlık yapan erkekler. Düşmanla birlikte eğleniyorlardı. Âdetleri köpekleme pozisyonuna geçip, arkadan almak olan Kızılderili kadınlarla çiftleşiyorlardı. Kutsal Kitap'ın kanun olduğu Püriten Massachusetts'inde bir pagan kötülük yuvasıydı burası. Hayvan maskeleri takarak bir direk etrafında dans ediyorlar, her ay ona tapınıyorlardı. Hawthorne'un bu direkle ilgili bir hikâyesi vardır: Vali Endicott, Miles Standish'in emri altındaki Püriten milislerini direği kesmeleri için gönderir; renkli bayraklar, kurdelalar, boynuzlar ve güllerle süslenmiş olan, iki buçuk metre uzunluğundaki bir çam ağacıdır bu. "Neşe ve kasvet, bir imparatorluk için savaşıyordu" – Hawthorne böyle anlamıştı meseleyi.

Merry Mount uzun süre boyunca ayrıcalıklı, karizmatik bir spekülator ve avukat olan Thomas Morton tarafından yönetildi. Morton, *Size Nasıl Geliyorsa*'dan* çıkma bir orman yaratığı gibi, *Bir Yaz Gecesi Rüyası*'ndan** çıkma vahşi bir iblis gibiydi. Shakespeare Morton'la çağdaştır, ondan yalnızca yaklaşık on bir yıl önce doğmuştur. Shakespeare, Morton'un rock-and-roll'udur. Plymouth Püritenleri onu yakaladı, sonra da Salem Püritenleri onu yakaladı – boyunduruğa soktular, cezalandırdılar, hapse attılar. Sonunda Maine'e sürgün etti kendini ve burada yetmişine yaklaşırken öldü. Ama onları tahrik etmeden duramıyordu. Püritenler için şehvet dolu bir çekim kaynağıydı. Çünkü eğer kişinin dindarlığı mutlak değilse, bu otomatik olarak onu bir Morton'a götürür. Kızlarının Merry Mount'taki bu neşeli soy karıştırıcısı tarafından götürülüp, kötü yola düşürüleceği fikrinden dehşete düşüyordu Püritenler. Beyaz bir adam, beyaz bir Kı-

* *As You Like It.* (y.h.n.)
** *A Midsummer Night's Dream.* (y.h.n.)

[redacted], bakirelerini baştan mı çıkaracaktı yani? Bu, kızıl Kızılderililerin onları çalmasından çok daha şeytaniydi. Morton kızlarını Çamur Kızlar'a çevirecekti. Kızılderililerle ticaret yapması ve onlara silah satmasından ziyade, asıl endişe buydu. Püritenler genç nesil konusunda çıldırmış durumdaydı. Çünkü genç nesillerini bir kere kaybettikleri takdirde, diktatörce hoş görüsüzlükteki tarihdışı deney ölmüş demekti. Asırlardır süregelen Amerikan hikâyesi: Gençleri seksten koruyun. Yine de her zaman geç kalınıyordu. Çok geçti, çünkü onlar doğmuştu bile.

Morton'u itaatsizlikten yargılanması için iki kere İngiltere'ye yolladılar, ama İngiliz yönetici sınıfının ve İngiltere Kilisesi'nin New England Ayrılıkçıları'yla işi yoktu. İki sefer de Morton'un davası düştü ve Morton New England'a döndü. İngilizler, Morton haklı, diye düşündüler, biz de onunla yaşamak istemeyiz, ama Morton kimseyi bir şey yapmaya zorlamıyor ve bu kahrolası Püritenler deli.

Vali William Bradford, *Of Plymouth Plantation* adlı kitabında, Merry Mount'taki kötülükler, "kontrol altına alınamayan israfçılık" ve "son raddede aşırılık" hakkında çok şey yazmıştır. "Onlar büyük ahlâksızlığa saptılar ve sefih bir hayat yaşadılar, her türlü kâfirliği yaptılar." Vali kitabında Morton'un yandaşlarına "deli şarapçılar", Morton'a da "Kötü Yönetimin Efendisi" ve "Ateizm Okulu"nun hocası dedi. Vali Bradford güçlü bir ideologdu. İmanlılar on yedinci yüzyılda nasıl cümle yazılacağını biliyordu. Tıpkı imansızlar gibi. Morton da bir kitap yayımladı: *Yeni İngiliz Kenan Ülkesi.* Kızılderili toplumunun büyülenmişçesine yapılmış bir gözlemine dayalı kitap, Bradford'a göre küfürbaz bir kitaptı, çünkü aynı zamanda Püritenler ve onların nasıl "dini göstermelik olarak kullandıkları ve insanlık yoksunu oldukları" hakkındaydı. Morton açık sözlüydü. Morton sansürlemiyordu. Onun sesinin Amerika'da sansürsüz olarak tekrar duyulması için üç yüzyıl geçmesi gerekiyordu ve bu sefer sesin sahibi Henry Miller olacaktı. Plymouth ve Merry Mount arasındaki, Bradford ve Morton arasındaki, düzen ve düzensizlik arasın-

daki mücadele – ulusal ayaklanmanın kolonyal habercisiydi bu; üç yüz otuz küsür yıl sonra ise Morton'un Amerikası melezleriyle falan en sonunda doğmuştu.

Hayır, altmışlı yıllar sapkın değildi. Wyatt kızı sapkın değildi. En baştan beri süregelen çatışmada, doğal bir Mortoniyen'di o. Amerikan yabanında düzen devam edecektir. Püritenler düzenin, dini erdemin ve doğru mantığın temsilcileriydiler ve diğer tarafta da düzensizlik vardı. Peki niye düzen ve düzensizlik? Neden Morton kuralsızlığın büyük ilahiyatçısı değil? Neden Morton aslında olduğu gibi, kişisel özgürlüğün kurucu babası olarak görülmüyor? Püriten teokrasisinde iyilik yapmak özgürlüğüne sahiptiniz; Morton'un Merry Mount'undaysa özgürlüğe sahiptiniz – mesele bundan ibaretti.

Ve pek çok Morton vardı. Kutsallık gibi bir kavramları olmayan maceracı tüccarlar, seçilmiş olup olmadıkları umurlarında olmayan insanlar. Bradford'a *Mayflower*'la geldiler, sonra diğer gemilerle göç ettiler, ama Şükran Günü'nde onlar hakkında bir şey duymazsınız, çünkü onlar herhangi bir farklılaşmaya izin vermeyen bu azizler ve inananlar cemaatlerine katlanamıyorlardı. İlk Amerikan kahramanlarımız Morton'a zulmedenlerdi: Endicott, Bradford, Miles Standish. Merry Mount resmi yorumdan silinmiştir, çünkü bu erdemli bir ütopya hikâyesi değil, samimi bir ütopya hikâyesidir. Oysa Rushmore Dağı'na yüzü oyulması gereken kişi Morton'dur. Dolların adını wyatt olarak değiştirdikleri gün, o da olacak.

Benim Merry Mount'um mu? Ben ve altmışlı yıllar mı? Eh, o görece az sayıdaki yılların düzensizliğini ciddiye aldım, o günün kelimesini, özgürleşmeyi, tam anlamıyla kavradım. Karımı işte o zaman terk ettim. Daha doğrusu, o beni Çamur Kızlar'la yakaladı ve evden attı. Yani, fakültede saçlarını uzatan ve çılgın giysiler giyen diğer hocalar da vardı, ama onlar sadece izinli gibiydiler. Bir tür röntgenci, günlük gezgin karışımı gibi bir şeydiler.

Arada sırada ileri gidiyorlar, fakat birkaç sefer dışında siperi geçip çarpışma alanına asla girmiyorlardı. Ama ben düzensizliği olduğu gibi gördüğüm andan itibaren bu durumdan kendime bir mantık çıkarmaya, eski ve o anki bağlılıklarımı koparmaya kararlıydım, yaşıtlarımın çoğunun olduğu gibi bir kenarda yapmayacak, bunun altında ya da üstünde olmayacak, ya da sadece içimin gıcıklanmasına izin vermeyecektim, bu devrimin mantığını onun şehidi olmaksızın sonuna kadar izlemeye kararlıydım.

Bu, biraz eylem gerektiriyordu. Saldırıda felakete uğrayanların adını taşıyan bir anıt olmaması, şehit verilmediği anlamına gelmez. Ortada bir katliam yoktu ille de, ama pek çok yıkım vardı. Bu, itibarlı kuramsal düzlemde geçen, sevimli bir devrim değildi. Bütün toplumun muazzam bir kavga içinde olduğu, çocukça, akıl almaz, kontrol dışı ve şiddetli bir karmaşaydı. Gerçi içinde komedi de vardı. Bu, aynı zamanda, devrimin ertesi günü gibi bir devrimdi – büyük bir idildi. İnsanlar iç çamaşırlarını çıkarıp, gülerek dolaşıyorlardı. Bu sıklıkla bir çocuk maskaralığından öte bir şey değildi, ama boyutları inanılmaz şekilde büyük bir maskaralıktı; çoğu kez gençliğin gücünün taşmasından öte bir şey değildi, en büyük, en güçlü Amerikan neslinin ergenliğinin bir anda hormonlarına kavuşmasıydı. Ve yine de etkisi devrim yaratacak derecedeydi. Her şey sonsuza dek değişti.

Kişinin kuşkuculuğu, kinizmi ve genellikle kişiyi kitlesel hareketlerin dışında tutan kültürel ve politik sağduyu, yararlı bir kalkandı. Ben herkes gibi uçmuş durumda değildim ve öyle olmayı istemiyordum da. Benim için iş; devrimi o anki teçhizatından, patolojik tuzaklarından, retorik anlamsızlıklarından ve insanların kendini pencerelerden atmasına neden olan farmakolojik dinamitten ayırmaktı, iş en kötü taraflarını es geçmek, bu fikri yakalayıp kullanmak ve insanın kendisine şunu demesiydi: Bu kendi devrimimi yaşamak için ne kadar büyük bir şans. Rastlantısal olarak şu yılda değil de bu yılda doğmam yüzünden ne diye kendimi dizginleyeyim ki?

Benden on beş, yirmi yaş genç olan insanlar, devrimden ayrıcalıklı biçimde faydalananlar, bunu bilinçsizce yaşama imkânına sahiplerdi. Ortada harika bir parti, sefil bir düzensizlik cenneti vardı ve onlar düşünmeden ya da düşünmek zorunda olmadan ve bütün çerçöpü, süprüntüsüyle beraber partiye sahip çıktılar. Ama ben düşünmek zorundaydım. Hâlâ gençtim ve ülke bu sıradışı döneme giriyordu. Bu vahşi, sarsak, kaba reddediş için, baskılı geçmişin toptan yıkımı için bir aday mıyım, yoksa değil miyim? Özgürlüğün pervasızlığının zıddı olarak özgürlük disiplinini becerebilecek miyim? Kişi, nasıl özgürlüğü bir sisteme dönüştürebilir?

Bunu öğrenmek bana pek çok şeye mal oldu. Kırk iki yaşında, benden nefret eden bir oğlum var. O konuya girmemize gerek yok. Burada önemli olan şu: Kalabalık gelip benim hücre kapımı açmadı. Düzensiz kalabalık oradaydı ve durumun gerektirdiği şekilde, kapıyı benim açmam gerekti. Çünkü ben de uysaldım ve temelden engellenmiştim, evliyken evden sıvışıyor ve bulduğum herkesi beceriyor olsam bile. Zaten başından beri aklımdaki bu altmışlı yılların kurtuluşu türünden bir şeydi, ama başlangıçta, benim başlangıcımda, toplumsal onaylamayı andıran en ufak bir şey, sizi kapıp, taşıyacak bir sosyal dalga yoktu. Sadece engeller vardı, ki bunlardan biri kişinin medeni doğası, biri taşralı birisi olarak hayata başlaması, biri de kişinin tek başına karşı gelemeyeceği soylu ciddilik kavramlarıydı. Yetiştirilmemin ve aldığım eğitimin yörüngesinin amacı, tahammülümün olmadığı yerel bir mesleğe girmem için beni kandırmaktı. Aile babası, vicdan sahibi, evli ve çocuklu – derken devrim başlıyor. Her şey patlak veriyor ve etrafımda bütün o kızlar varken ben ne yapmalıydım, evli kalmaya ve zinaya devam edip, "İşte bu, yaşamaya mahkûm olduğun hayat bu," diye mi düşünmeliydim?

Ormanda doğup, vahşi hayvanlar tarafından büyütülüp, özgürlüğümü kendiliğimden yakalayarak yolumu bulmadım. Bütün bu olanları anlamak için doğuştan zekâya sahip değildim. İstediğimi açıkça yapmak için gereken otoritenin yokluğunu ben

de çekiyordum. Karşınızda oturan adam, 1956'da evlenen kişi değil. Kişinin otonomisinin genişliği hakkında düzgün bir fikir edinmek için, hiçbir yerde, özellikle de benim küçük dünyamda bulunmayacak bir rehberliğe ihtiyacınız vardı, o yüzden 56'da evlenip çocuk sahibi olmak benim için bile en doğal şey gibi gözüküyordu.

Ben büyürken, cinsel dünyada erkeğin hakları tanınmış değildi. Kişi ikinci sınıf bir erkekti. Kişi cinsel dünyada bir hırsızdı. Bir dokunuşu "aşırıyordunuz." Seksi çalıyordunuz. Kandırıyor, yalvarıyor, yaltaklanıyor, ısrar ediyordunuz – her seks için savaşılmak zorundaydı, kızın rızasına karşı olmasa bile, değerlere karşı. Kural, sizin kıza iradenizi empoze etmenizdi. İffet gösterisini sürdürmesi için kıza öğretilen buydu. Sıradan bir kızın, bitmek tükenmek bilmeyen bir ısrarla karşılaşmadan kanunu çiğnemeye ve seks yapmaya gönüllü olması beni şaşırtırdı. Çünkü iki cinsin de doğuştan gelen erotik hak konusunda en ufak bir fikri yoktu. Bu bilinmiyordu. Kız eğer size âşıksa, eline almayı kabul edebilirdi – bu da onunkiyle beraber, araya koyarak kendi elinizi kullanmanız anlamına gelirdi – ama birisinin psikolojik kuşatma ritüeli olmaksızın bir şeye razı olması, sürekli, sabit fikirli bir azim ve teşvik olmaksızın bir şeye razı olması, eh, bu düşünülemez bir şeydi. İnsanüstü bir sebat göstermeden sakso yaptırmak kesinlikle imkânsızdı. Üniversitedeki dört yıl boyunca ben bir kere yaptırdım. Bu kadarına izin veriliyordu. Ailemin küçük bir sayfiye oteli işlettiği ve benim kırklı yıllarda rüştümü ispat ettiğim Catskill taşra kasabasında, karşılıklı rızayla seks yapmanın tek yolu ya bir fahişeyle ya da uzun süre hayatınızın parçası olmuş ve herkesin evleneceğinizi düşündüğü biriyle yatmaktı. Ve orada borcunuzu öderdiniz, çünkü çoğu zaman onunla evlenirdiniz.

Ebeveynim mi? Ebeveyndiler işte. İnanın bana, duygusal bir şekilde yetiştirildim. Annem tarafından iteklenen babam, en sonunda benimle seks hakkında konuşmak zorunda kaldığında, sene 1946'ydı, ben on altı yaşıma gelmiştim bile ve 1898'de Lo-

wer East Side'daki bir evde doğmuş olan bu kibar insanın bana ne diyeceğini bilememesinden tiksinmiştim. Bana genel olarak söylemek istedikleri, o neslin şefkatli Musevi babasının ağzından çıkanlardan farklı değildi: "Sen bir şeftalisin, bir eriksin, hayatım mahvedebilirsin..." Kasabadaki herkesin becerdiği kızdan zührevi hastalık kaptığını tabii ki bilmiyordu. Artık çok geçmişte kalan o günlerdeki ebeyvenler de böyleydi işte.

Bakın, evlilik yapan heteroseksüel erkekler, Kilise'ye giren papazlar gibidir: Namus yemini ederler, tek farkları, görünüşe bakılırsa, üç, dört, beş yıl geçmeden bu durumun farkında olmamalarıdır. Sıradan evliliğin doğası, güçlü kuvvetli bir heteroseksüel için – güçlü kuvvetli bir heteroseksüelin cinsel tercihlerini göz önünde bulundurursak – bir gey ya da lezbiyen için olduğundan daha az boğucu değildir. Gerçi, artık geyler bile evlenmek istiyor. Kilise düğünü, iki yüz üç yüz tanık istiyorlar. En başta gey olmalarına neden olan arzunun ne hale geldiğini görene kadar bekleyin bakalım. Onlardan beklentim daha fazlaydı, ama olanlara bakılırsa onlar da gerçekçi değil. Yine de, bu durumun AIDS'le ilgili olduğunu düşünüyorum. Prezervatifin Çöküşü ve Yükselişi, yirminci yüzyılın ikinci yarısının cinsel hikâyesidir. Prezervatif geri döndü. Ve onunla beraber, altmışlı yıllarda yıkılan her şey. Hangi erkek prezervatifli seks yaparken, onsuz seksten aldığı zevki aldığını söyleyebilir? Prezervatif ona ne verebilir ki? Zamanımızda sindirim organlarının cinsel delik olarak üstünlüğü ele geçirmeye çalışmalarının sebebi budur. Mukoza zarına duyulan kaçınılmaz ihtiyaç. Prezervatiften kurtulmak için, sürekli bir partnere ihtiyaçları var ve o yüzden evleniyorlar. Geyler zaten militan: Evlilik istiyorlar ve açıkça orduya katılıp, kabul görmek istiyorlar. Bu iki müesseseden nefret ediyorum. Aynı sebepten dolayı: Hizaya sokma.

Bu konuları ciddi şekilde ele alan son insan, John Milton'dı, üç yüz elli yıl önce. Boşanma üzerine yazdığı eserlerini okudunuz mu hiç? Zamanında bu yüzden çok düşman kazandı. Burada, kitaplarının arasındalar, üzerleri altmışlı yıllarda yazdığım

notlarla dolu. "Kurtarıcımız bu tehlikeli ve beklenmedik evlilik kapısını, üzerimize ölüm kapısı gibi kapansın diye mi açtı?.." Hayır, erkekler içine girdikleri şeyin zor, trajik tarafı hakkında hiçbir şey bilmez – ya da bilerek sanki bilmiyormuş gibi davranırlar. Ya da metanetle düşünürler, Evet, er ya da geç bu evlilikte seksten vazgeçeceğimi anlıyorum, ama daha değerli diğer şeyler için bu gerekli. Ama neyi feda ettiklerinin farkındalar mı? İffetli, seks olmadan yaşamak; ee, yenilgileri, uzlaşmaları, hayal kırıklıklarını nasıl karşılayacaksınız? Daha fazla, kazanabileceğiniz en fazla parayı kazanarak mı? Yapabileceğiniz kadar çocuk yaparak mı? Bu yardımcı olur, ama diğer şeyin yanında esamesi okunmaz. Çünkü diğer şeyin temeli sizin fiziksel varlığınızdadır, doğan ve ölen bedeninizdedir. Çünkü sadece sıkıştığınızda hayatta sevmediğiniz ve sizi yenilgiye uğratan her şeyden bir süreliğine olsa bile, tamamen intikam almış olursunuz. Sadece o zaman bütünüyle en canlı ve bütünüyle en kendiniz olursunuz. Ahlâksızlık seks değildir – onun dışındakilerdir. Seks sadece sürtünme ve yüzeysel zevk değildir. Seks aynı zamanda ölümden alınan intikamdır. Ölümü unutmayın. Asla unutmayın. Evet, seksin gücünün de sınırları vardır. Ne kadar sınırlı olduğunu ben çok iyi biliyorum. Ama söyleyin bana, hangi güç daha büyüktür?

Her neyse, Carolyn Lyons, neredeyse yirmi beş yıl sonra ve on yedi kilo daha ağır. Eski ölçülerini seviyordum, ama kısa sürede yenisinden de hoşlandım, ince gövdesini tutan, kaidedeki o büyük anıtsallık hoşuma gitti. Gaston Lachaise'mişim gibi bana ilham vermesine izin verdim. O geniş kıçı, yağ bağlamış uylukları o et yığını içinde dişi olan her şeyi anlatıyordu bana. Ve altımdayken yaptığı hareketler, heyecanının inceliği bir başka pastoral karşılaştırmaya daha ilham verdi: uzaklara dalga dalga uzanan bir tarlanın sürülmesi. Tozakladığınız üniversite çiçeği Carolyn, ekip biçtiğiniz kırk beşlik Carolyn. Bedenin eski, kıvrım-

lı üst yarısı ile, cüsseli, yeni alt yarısı arasındaki ölçek eşitsizliği, onu genel algılayışımda merak uyandırıcı bir gerilim türetmişti. 1965'te sınıfta elini kaldırmadan duramayan, bütün cevapları bilen, akıllı, ürkek, cüretkâr, Çingene paçavraları içindeki güzel muhalif, Janie Wyatt'ın en aklı başında can yoldaşı ve orta yaşında sizin kontrolünüzü ele geçirme potansiyelini taşıyan, iddialı bir üst düzey yönetici arasında heyecan verici bir melez olmuştu benim için.

Zaman geçtikçe ve öğretmen-öğrenci tabusunun ateşli tutkusu, o an için geçerli zevkleri beslemeye artık yetmediğinde, görüşmelerimizin nostaljik bir çekiciliğinin kalmayacağını düşünebilirdi insan. Ama bir yıl geçmişti ve böyle bir şey olmamıştı. Eski takım arkadaşları arasında oyuna devam etmenin tabiatında var olan rahatlık, sakinlik, fiziksel güven ve Carolyn'in gerçekçiliği sayesinde –vücut ölçülerinin getirdiği utanç, oldukça kalifiye olan, üst-orta sınıfa ait bu kızın romantik beklentileri üzerinde tahmin edilebilir şekilde etkili olmuştu– Consuela'nın göğüsleri üzerinde yaptığım çılgın âlemlerde almam imkânsız olan mükâfatlar kazandım. Carolyn iş gezilerinden sonra ne zaman Kennedy Havaalanı'na gelse, o koşturma içinde cep telefonuyla ayarladığı, yatakta geçen ahenkli, ciddi akşamlarımız, Consuela öncesi kendime güvenimle olan tek bağlantımdı. Carolyn'ın bir kadın olarak denenip, metanetle ayakta kalmasından dolayı güvenilir bir şekilde bana sunduğu o açık ve dürüst tatmine hiç bu kadar ihtiyacım olmamıştı. İkimiz de tam olarak istediğimiz şeyi alıyorduk. Cinsel birlikteliğimiz ortak bir girişimdi; ikimiz de bundan faydalanıyorduk ve Carolyn'ın o kıvrak yönetici tavrıyla da renkleniyordu. Burada zevk ve denge bir aradaydı.

Sonra Consuela'nın tamponunu çıkardığı gece geldi. Banyoda öylece durmuş, bir dizi diğerinin daha aşağısında ve sanki Mantegna'nın Aziz Sebastian'ı gibi, uyluklarından damla damla kanı akıyordu, ben de izliyordum. Heyecanlı mıydı? Çok mu keyif almıştım? Büyülenmiş miydim? Tabii ki, ama yine bir

oğlan çocuğu gibi hissettim kendimi. Ondan istenebilecek en özel şeyi istemeye kalkışmıştım ve o utanmadan bunu yaptığında da, yine gözüm korkmuştu. Diz çöküp, onu yalayarak temizlemekten başka yapacak bir şey yok gibi görünüyordu – eğer onun egzotik gerçekçiliği karşısında tamamen aşağılanmamayı istiyorsam. Ve o da hiçbir yorum yapmadan onu yalamama izin verdi. Beni iyice küçük bir oğlan çocuğu haline getirerek. İnsanın inanılmaz karakteri. Kendi olmanın aptallığı. Herhangi biri olmanın kaçınılmaz komedisi. Her yeni aşırılığın beni daha da güçsüzleştirmesi – tatmin olmak bilmeyen bir adam ne yapabilir ki?

Yüzündeki ifade mi? Ayaklarının dibindeydim. Yerdeydim. Yüzümü onun etine meme emen bir bebek gibi bastırmıştım, o yüzden onunkini göremiyordum. Ama size söyledim, onun gözünün korktuğuna inanmıyorum. Consuela için ona fazla gelecek yeni bir his yoktu. Sevgili olarak başlangıç aşamalarını geçtikten sonra, çıplaklığının bende tahrik ettiği ne varsa, onu kolayca özümseyebiliyor gibiydi. George O'Hearn gibi evli birinin, giyinmiş kuşanmış genç bir kadını sabahın sekizinde umumi bir yerde öpmesi ona saçmalık olarak geliyordu – Consuela'ya göre kaos *oydu*. Ama bu? Bu sadece yeni bir eğlenceydi. Pek ciddiye almadan üzerinde taşıdığı bu fiziksel kaderi ona doğru geliyordu. Dizlerine çökmüş kültürel otorite tarafından ona gösterilen ihtimam tabii ki ona kendisini önemsiz hissetirmiyordu. Consuela hayatı boyunca erkekleri cezbetmişti, hayatı boyunca ailesi onu sevmişti, hayatı boyunca babası ona tapmıştı, böylece onun gösterisi içgüdüsel olarak, sakinlik, kendine hâkim olma ve bir tür heykel gibi durgunluk suretini alıyordu. Consuela neredeyse herkese verilen beceriksizlikten nasibini almamıştı bir şekilde.

Bu bir perşembe gecesi olmuştu. Cuma gecesi Carolyn havaalanından doğru bana geldi ve cumartesi sabahı ben masaya oturmuş kahvaltı ederken, üzerinde havlu kumaşlı bornozum olduğu halde duştan mutfağa fırladı, elinde tuvalet kâğıdına yarım

yamalak sarılmış kanlı bir tampon vardı. Onu bana önce gösterdi, sonra da fırlattı. "Başka kadınları beceriyorsun. Bana doğruyu söyle," dedi Carolyn, "ve ben gidiyorum. Bundan hiç hoşlanmadım. Başka kadınları beceren iki kocam oldu, o zaman da hoşlanmamıştım, şimdi de hoşlanmıyorum. Ve en çok da senin yapmandan. Sen aramızdaki bu bağı oluşturuyorsun – ve sonra gidip bunu yapıyorsun. Her şeye istediğin gibi sahipsin – aile hayatı ve romantizm olmadan sikişiyoruz – ve sonra bunu yapıyorsun. Benim gibisi çok yoktur, David. Senin ilgilendiğin şeyle ilgileniyorum ben. Neyin ne olduğundan haberim var. Ahenkli hedonizm. Ben milyonda birim, aptal herif – nasıl böyle bir şey yapabildin ki?" Hiçbir zaman yürürlükten kalkmayan tarihi taleple elini güçlendirmiş bir eş gibi öfkeyle konuşmuyordu, ünlü bir *fahişe* gibi, tartışmasız erotik üstünlükle konuşuyordu. Böyle yapmaya da hakkı vardı: Çoğu insan yatağa hayat hikâyesinin en kötü kısımlarını getirir – Carolyn sadece en iyilerini getirirdi. Hayır, kızgın değildi; aşağılanmış ve ihmal edilmişti. Cömert cinselliğinin değeri bir başka değersiz, tatmin edilemeyen erkek tarafından yine bilinememişti. Dedi ki, "Seninle tartışmayacağım. Gerçeği bilmek istiyorum ve sonra beni bir daha görmeyeceksin."

Elimden geldiğince kendime hâkim olmaya çalıştım, bir parça merak ederek, "Nerede buldun onu?" diye sordum. Tampon şimdi mutfak masasının üzerinde, tereyağı tabağıyla çay demliği arasında duruyordu. "Banyoda. Çöp kutusunda." "Eh, kimin olduğunu ya da oraya nasıl gittiğini bilmiyorum." "Neden onu simidinin arasına koyup yemiyorsun?" dedi Carolyn. Söylediğim tek şey şuydu: "Eğer seni mutlu edecekse, memnuniyetle yerim. Ama kimin olduğunu bilmiyorum. Sanırım yemeden önce kime ait olduğunu bilmeliyim." "Buna dayanamam David. Öfkeden deliriyorum." "Bir şey aklıma geldi. Şimdi hatırladım. Arkadaşım George'da," dedim, "evin yedek anahtarı var. Pulitzer kazandı, okumalar yapıyor, New School'da ders veriyor, kadınlarla, kızlarla tanışıyor, tanıştığı herkesle yatıyor ve onları

evdeki karısına ve dört çocuğuna götüremeyeceğinden ve New York'ta otel bulmak bazen imkânsız olduğundan, zaten çoğunlukla da parası olmadığından, kadınların çoğu evli olduğundan ve onları *onların* evine götüremeyeceğinden," – şu ana kadar söylediğim her şey doğruydu – "bazen onları buraya getirir."

İşte bu doğru değildi. Beni daha önce de kurtarmış, sağlam bir yalandı bu, yıllar önce bir kadının beni suçlu duruma düşüren –ve kabul etmek gerekir ki hiç de bu derecede ilkel olmayan– ya ihmalkârlıktan ya da kasten bırakılmış özel bir eşyası bulunduğunda kurtarmıştı beni. Klasik çaplın adamın sağlam yalanı. Bunda övünülecek bir şey yok.

"Yani," dedi Carolyn, "George bütün bu kadınları senin yatağında beceriyor." "Hepsini değil. Ama evet, bazılarını. Misafir odasındaki yatağı kullanıyor. O benim dostum. Evliliği de cennet değil. Evli olduğum zamanki halimi hatırlatıyor bana. George sadece günahlarında saf hissediyor kendini. İtaatkâr tarafından iğreniyor. Nasıl hayır diyebilirim ki?" "Sen buna izin vermeyecek kadar titizsin, David. Çok düzenlisin. Söylediklerinin tek kelimesine inanmıyorum. Hayatındaki her şey öyle, her şey o kadar düşünülmüş, o kadar kasti ki –" "Eh, sırf bunun bile seni ikna etmesi lazım –" "Burada birisi vardı, David." "Yoktu," dedim, "benimle beraber kimse yoktu. Bunun kimin tamponu olduğunu gerçekten bilmiyorum." Şiddetli, gergin bir durumdu, ama yüzüne açıkça yalan söyleyerek kurtuldum ve neyse ki, ona en çok ihtiyacım olduğu zamanda beni terk etmedi. Daha sonra terk etti ve bu benim isteğimle oldu.

Affedersiniz, telefona bakmam gerekiyor. Cevaplamam lazım. Pardon...

Bu kadar beklettiğim için özür dilerim. Aramasını beklediğim kişi bile değildi. Sizi böyle yalnız bırakmak istemezdim, ama arayan oğlumdu. Son görüşmemizde ona söylediğim şeylerden dolayı kendini hâlâ ne kadar aşağılanmış hissettiğini söy-

lemek ve yazdığı öfke dolu mektubu aldığımdan emin olmak için aramış.

Bakın, bunun bizim için kolay olacağını hiçbir zaman düşünmedim ve bildiğim kadarıyla cesaretlendirilmeden de benden nefret etmeye başlamış olabilir. Zor bir kaçış olduğunu ve duvarı tırmanırken yanıma sadece kendimi alabileceğimi biliyordum. Eğer onu alsaydım, bu ihtimal dahilinde olsaydı bile, hiçbir anlamı olmazdı çünkü o sekiz yaşındaydı ve istediğim hayatı yaşayamazdım. Ona ihanet etmek zorundaydım, bunun için affedilmedim ve hiçbir zaman da edilmeyeceğim.

Geçen sene, kırk iki yaşında karısını aldatmaya başladı ve o zamandan beri habersizce kapıma geliyor. Gecenin on ikisinde, birinde, hatta ikisinde interkomdan sesini duyuyorum. "Benim. Kapıyı aç, hadi!" Karısıyla tartışıyor, evden öfkeyle çıkıyor, arabasına biniyor ve istemeden de olsa buraya geliyor. Büyüdükten sonra yıllar boyu birbirimizi nadiren gördük; aylar boyunca telefonda bile konuşmazdık. İlk gece yarısı ziyaretinde ne kadar şaşırdığımı tahmin edersiniz. Neden buradasın, diye soruyorum ona. Başı belada. Krizde. Acı çekiyor. Neden? Bir kız arkadaşı var. Kısa bir süre önce onun yanında çalışmaya başlayan, yirmi altı yaşında genç bir kadın. Oğlumun, zarar görmüş sanat eserlerini onaran küçük bir şirketi var. Emekli olana kadar annesinin mesleğiydi bu: sanat koruyucusu. Oğlum New York Üniversitesi'nde doktorasını yaptıktan sonra annesinin alanını seçti, annesiyle güçlerini birleştirdi ve şu anda iş gayet başarılı, Soho'da bir çatı katında, emrinde on sekiz kişi çalışıyor. Bir sürü sergi işi, özel koleksiyoncular, müzayede evleri, Sotheby's danışmanlığı, falan filanla uğraşıyor. Kenny yapılı, yakışıklı bir adam, kusursuz giyinir, otoriter konuşur, akıllıca yazar, su gibi Fransızca ve Almanca konuşur – sanat dünyasında kesinlikle etkileyicidir. Ama benim karşımda değil. Acı çekmesinin kökeninde benim yetersizliklerim yatıyor. Onu benim yakınlarımda bir yere koyun, içindeki yara kanamaya başlıyor. İşinde canlı, sağlıklı, güvenilir, en ufak bir yetersizliği yok, ama onun içinde güçlü olan

her şeyi felce uğratmam için ağzımı açmam yetiyor. Ve *o* konuştuğunda da, onu etkileyici yapan her şeyi sabote etmek için tek yapmam gereken sessiz durmak. Ben onun yenemediği babayım, karşısında durduğunda güçlerinin yıkıldığı babayım. Neden mi? Belki yanında değildim de ondan. Yoktum ve korkutucuydum. Yoktum ve tamamen anlam yüklüydüm. Onu hayal kırıklığına uğrattım. Bu, huzurlu bir ilişkinin var olmasını ihtimal dışı yapmak için yeterli bir neden. Tarihimizde evladın her engeli babanın önüne koyma içgüdüsünü engelleyecek bir şey yok.

Ben Kenny'nin Karamazov babasıyım, alçak, korkunç bir gücüm; sevgi dolu bir aziz, her zaman doğru davranmak zorunda bir adam olarak, sanki bütün Karamazov kardeşler onda birleşmiş gibi, kendisini karşısında haksızlığa uğramış ve baba katili gibi hissettiği kişiyim. Ebeveynler çocuklarının zihinlerinde efsanevi bir rol oynarlar. Benim payıma düşen efsane de bildiğim kadarıyla Kenny'nin Princeton'da ikinci sınıfta *Karamazov Kardeşler* üzerine yazdığı ve A aldığı bir ödevin kopyasını postayla aldığımdan beri, yetmişlerin sonlarından beri Dostoyevski-'variydi. Kitabın, onun kendi durumunun abartılı bir fantezisi olduğunu anlamak zor değildi. Kenny okuduğu her metin kendisi için edebiyatla ilişkili başka her şeyi silip süpüren kişisel bir anlam taşıyan o aşırı heyecanlı çocuklardan biriydi. O sıralar tamamen yabancılaşmamızla doluydu kafası ve kaçınılmaz olarak ödevinin odağı babası oldu. Yoldan sapmış bir şehvet düşkünü. Yaşlı, yalnız bir zampara. Genç kızlarıyla beraber yaşlı bir adam. Evinde yollu kadınlardan harem kuran büyük bir soytarı. Hatırlayacağınız üzere, ilk çocuğunu terk eden, bütün çocuklarını yok sayan bir baba, "çünkü bir çocuk," diye yazar Dostoyevski, "sefahatine engel olabilirdi." *Karamazov Kardeşler*'i okumadınız mı? Kesinlikle okumalısınız, en azından yüzkarası babanın ahlâksız günahkârlığının portresi için.

Kenny ergenlik çağındayken ne zaman bir üzüntüsü olup bana gelse, konu hep aynıydı. Hâlâ da öyle: Bir şey, kendisi hakkındaki son derece dürüst bir insan olduğu düşüncesini tehdit et-

mişti. Şu ya da bu şekilde bu fikri ayarlaması, bir parça yumuşatması için onu cesaretlendirirdim, ama bunu önermemden dolayı öfkeden deli gibi olurdu ve dönüp, annesine koşardı. Kenny on üç yaşında liseye başlarken ve bir çocuktan daha büyük bir şeylere benzemeye yüz tuttuğunda, Catskills'de babamların otelinden çok uzakta olmayan bir yerde kiraladığım yazlık evde benimle kalmak isteyip istemediğini sorduğumu hatırlıyorum ona bir seferinde. Mayıs ayında bir öğleden sonraydı ve bir New York Mets maçındaydık. Beraber geçirdiğimiz ıstıraplı pazar günlerinden biri daha. Teklifimden dolayı o kadar fenalaşmıştı ki, kusmak için Shea'daki erkekler tuvaletine koşmak zorunda kalmıştı. Eski günlerde, Eski Dünya'da, babalar oğullarını seksse başlatmak için onları geneleve götürürlerdi ve sanki benim teklif ettiğim de bunun gibi olmuştu. Kustu, çünkü eğer benimle gelseydi kızlarımdan biri etrafta olabilirdi. Ya da ikisi. Belki daha fazlası. Çünkü onun zihninde benim evim *genelevdi.* Bununla beraber, kusması sadece benden iğrenmesini değil, iğrenmesinden iğrenmesini de gösteriyordu. Neden mi? Çaresizce istediği şey yüzünden, çünkü kızgın olduğu ve onu hayal kırıklığına uğratan bir baba söz konusuyken bile, onunla geçirilen zaman o kadar güçlü ve ona duyulan özlem o kadar büyük ki. O çaresiz durumdaki bir çocuktu hâlâ. Kendisini kibirli bir herife dönüştürerek içindeki yarayı dağlamasından önceydi bütün bu olanlar.

Üniversitenin son senesinde, sınıf arkadaşlarından birini hamile bırakmış olabileceğini sanıyordu, haklıydı da. Başta annesine söyleyemeyecek kadar paniklemişti ve bana geldi. Kız hamile çıksa bile onunla evlenmek zorunda olmadığına ikna ettim onu. 1901 yılında değildik. Eğer bebeği doğurmaya kararlıysa, ki şimdiden ısrarlıydı bu konuda, o zaman seçim kızındı, onun değil. Ben seçimden yanaydım, ama onun için kızın seçiminden yana olmak demek değildi bu, Kenny'ye, yirmi bir yaşında ve üniversiteden yeni mezun oluyorken, çocuk istemediğini, bir çocuğa bakamayacağım, herhangi bir şekilde bir çocuktan sorum-

lu olmak gibi en ufak bir niyetinin olmadığını kıza elinden gelen sıklıkla açıklamasını söyledim ısrarla. Kız eğer yirmi bir yaşında bütün sorumluluğu üzerine almak istiyorsa, bu sadece kendisi için almış olacağı bir karardı. Kenny'ye kürtaj için para vermeyi teklif ettim. Ona arkasında olduğumu ve boyun eğmemesini söyledim. "Peki ya fikrini değiştirmezse? Peki ya," diye sordu bana, "doğrudan reddederse?" Kız eğer aklını başına toplamazsa, bunun sonuçlarına katlanmak zorunda kalır, dedim ben de. Kenny'ye, kimsenin ona istemediği bir şeyi yapturamayacağını söyledim. Bir zamanlar büyük *yanlışımı* yapmak üzereyken, güçlü bir adamın bana söylemiş olmasını istediğim şeyi söyledim ona. Dedim ki, "Temel belgelerinin özgürleşme hakkında ve bireysel özgürlüğü garantilemeye yönelik olduğu bizimki gibi bir ülkede yaşarken, davranışın yasal olduktan sonra nasıl davrandığının temelde fark etmediği özgür bir sistemde yaşarken karşılaşacağın mutsuzluk büyük ihtimalle kendi kendine yarattığın bir mutsuzluk olacaktır. Nazi işgali altındaki Avrupa'da ya da komünizmin hâkim olduğu Avrupa'da ya da Mao Zedong'un Çin'inde yaşıyor olsaydın, işler değişirdi. Orada mutsuzluğunu senin için üretirler; sabahları bir daha hiç kalkmamayı istemek için tek bir yanlış adım atmana gerek yoktur. Ama burada, totaliter rejimden uzaktayken senin gibi bir erkeğin kendi mutsuzluğunu yaratması gerekir. Üstelik akıllı, güzel konuşan, yakışıklı ve iyi eğitimli birisin – sen bunun gibi bir ülkede başarılı olmak için *yaratıldın*. Burada, pusuda bekleyen tek tiran gelenektir ve onun da hafife alınmaması gerekir. Okumadıysan Tocqueville'i oku. Zamanı geçmiş değildir, 'aynı elekten zorla geçirilen erkekler' konusunda hiç değildir. Önemli olan, geleneğin tuzaklarından kurtulmak için mucize eseri bir beatnik, bir bohem ya da hipi olmak zorunda olduğunu düşünmemendir. Bu tuzaklardan başarılı bir şekilde kurtulmak için mizacına ve yetiştirilişine yabancı olan abartılı davranışlar ve garip giysiler gerekli değildir. Hiç değildir. Tek yapman gereken, Ken, gücünü bulman. Buna sahipsin, sahip olduğunu biliyorum – sadece zor

durumunun yeniliği yüzünden hareketsiz bir güç bu. Tetkik edilmemiş kuralların ve sloganların şantajının ötesinde akıllıca yaşamak istiyorsan, tek bulman gereken şey kendi ..." Vesaire, vesaire. Bağımsızlık Bildirgesi. İnsan Hakları Beyannamesi. Gettysburg Nutku. Özgürlük Bildirgesi. Ondördüncü Ek Madde. İç Savaş ek maddelerinin üçü de. Onunla her şeyin üzerinden geçtim. Onun için Tocqueville'i buldum. Yirmi bir yaşında, en sonunda konuşabiliriz, diye düşündüm. Öyle konuştum ki, Polonius yanımda solda sıfır kalırdı. Sonuçta ona söylediklerim o kadar inanılmaz değildi, özellikle de 1979'da. Kendi *kafamın* içine kazınmasına ihtiyaç duyduğum zaman da inanılmaz değildi. Özgürlükte doğmuş – bu sadece bir Amerikan sağduyusu. Ama ben konuşmamı bitirdiğimde, o ne yaptı? Kızın ne kadar harika özelliklere sahip olduğunu anlatmaya başladı. "Peki ya *senin* özelliklerin?" diye sordum ona. Ama beni duymuyor gibiydi, tekrar bana onun ne kadar akıllı, ne kadar güzel olduğunu, ne kadar komik bir kız olduğunu, ailesinin ne kadar muhteşem olduğunu anlattı ve birkaç ay sonra da onunla evlendi.

Saf ve ahlâklı bir genç adamın kişisel egemenlik talebine yapabileceği tüm itirazları biliyorum. Kişinin egemenliğine sahip çıkmamasına yakıştırılacak bütün o hayran olunası etiketleri biliyorum. Eh, Kenny'nin zorluğu, ne pahasına olursa olsun hayran olunası olması gerektiği. Bir kadının ona öyle olmadığını söyleyeceği korkusuyla yaşıyor. Onu sakatlayan kelime "bencil." Seni bencil hergele. Bu yargılamadan inanılmaz korkuyor, o yüzden de hüküm süren yargı bu oluyor. Evet, hayran olunası şey için Kenny'ye güvenebilirsiniz, ne olursa olsun, zira en büyük çocuğu Todd liseye başladığında ve gelinim daha fazla çocuk yapmaları gerektiğini söylediğinde, sonraki altı yıl içinde üç kere daha baba oldu. Hem de karısından bıkmış olduğu halde. Çok hayran olunası biri olduğundan, sevgilisi için karısını terk edemez, karısı için sevgilisini terk edemez ve tabii ki küçük çocuklarını terk edemez. Tanrı bilir annesini de terk edemez. Terk edebileceği tek kişi benim. Ama o bir şikâyet listesiyle büyüdü-

günden, boşanmadan hemen sonraki yıllarda onu ne zaman görsem masumiyetimi kanıtlamak zorunda kalıyordum, hayvanat bahçesinde, sinemada, maçta, annesinin söylediği gibi olmadığımı göstererek.

Bunu yapmaktan vazgeçtim, çünkü ben annesinin söylediği *gibi* biriyim. Kenny onun yarattığı bir varlıktı ve üniversiteye gittiği andan itibaren benden iğrenen bir insan için rekabet etmeyecektim. Vazgeçtim çünkü Kenny'nin savunmasız olduğu kadınca ihtiyacı karşılar gibi görünmek beni ilgilendirmiyordu. Oğlum kadınca ihtiyacın dokunaklılığına fena halde bağımlıdır. Annesiyle yalnız geçirdiği yıllarda –aynı zamanda, en iyi erkeklerin bağımlı kadınlarca esir edildiği günlerde– bu arkaik bağımlılığı beslerken, onunla yazın iki haftasını babamların küçük otelinde geçirirdik her zaman. Ben rahatlardım, çünkü kontrolü annemle babam devralırdı. Aile muhabbetlerine çok açtılar ve geçmişimiz yüzünden Kenny ve ben bir türlü buna adımımızı atamazdık. Ama büyükanne ve baba gittiğinde, yüksek lisansına başladığında, evlendiğinde, baba olduğunda... Yine de, çocuklarının her biri doğduğunda hep aradı beni. Benim hakkımdaki hislerini düşünecek olursak, bu çok güzel bir hareket. Ben kaybettiğimi tabii ki çok önceden biliyordum. Ama Kenny de kaybetti. Benim bugün neysem o olmamın sonuçları uzun vadeli. Bu ailevi felaketler kuşaktan kuşağa geçer.

Bütün bunlara rağmen, kendisini zehirleyen şeyi boşaltmak için ayda bir, altı haftada bir huzuruma geliyor birden. Gözlerinde korku, kalbinde hiddet, sesinde yorgunluk var; şık elbiseleri bile üzerine oturmuyor artık. Karısı kız arkadaşı yüzünden mutsuz ve öfkeli, kız arkadaşı karısından şikâyetçi ve kızgın, çocukları korkuyor ve uykularında ağlıyorlar. Ruhsuzca gerçekleştirdiği iğrenç bir eylem olan karısıyla seks yapmak ise onun dayanıklılığını bile aşmış durumda. Bol bol tartışma, bol bol spastik kolon hastalığı, bol bol teskin etme, bol bol tehdit ve aynı şekilde karşı tehdit. Ama ona "Neden ayrılmıyorsun?" diye sorduğumda, bana ayrılmanın ailesini yıkacağım söylüyor. Kimse ha-

yatına devam edemez, herkes buhranlar geçirir, çok acı çeker. Onun yerine herkes birbirine sıkı sıkı sarılmalı.

Ortadaki söze dökülmeyen fikir ise, o sekiz yaşındayken onu terk eden babadan ne kadar daha şerefli olduğu. Onun hayatının benimkinde olmayan bir anlamı var. Onun güçlü iddiası da bu. Bana egemen ve üstün olduğu nokta bu.

"Kenny," diyorum ona, "neden babanla bir gerçek olarak yüzleşmiyorsun? En sonunda babanın aletiyle yüzleş. Bir babanın gerçeği budur. Böyle şeyler hakkında çocuğa yalan söyleriz. Bir babanın aleti konusunda çocuğuyla arasında samimiyet olamaz. Pek çok babanın kendilerini evlilikle kısıtlamaması – bunun da küçüklerden saklanan sırlardan biri olması iyidir. Ama sen bir erkeksin. Hesabı biliyorsun. Bütün o sanatçıları tanıyorsun. Satıcıları biliyorsun. Yetişkinlerin hayatlarını nasıl yaşadıkları hakkında bir fikrin olmalı. Bu hayal edilebilecek en büyük skandal mı hâlâ?

İkimizin de yaptığı tek şey birbirimizi azarlamak, geleneksel biçimde olmasa bile. Dostoyevski'nin sayfalarının ötesinde, hikâye geleneksel olarak tam tersidir: Alışıldık zorlayıcı otorite babadır, ıslah edilemez olan oğuldur ve cezalandırma ters işler. Yine de o buraya gelmeye devam ediyor ve ne zaman kapıyı çalsa onu içeri alıyorum. "Kız arkadaşın kaç yaşında?" diye soruyorum. "Peki, kırk iki yaşında ve dört çocuk babası olan evli bir adamla ilişkisi olan bu kızın patronu kim? Demek ki o da nadide bir parça değilmiş. Nadide parça sensin. Sen ve annen." Onu bu kız hakkında konuşurken duymalısınız. Aynı zamanda sanat tarihi diploması olan bir kimyacı. *Ve* obua çalıyor. Harika, diyorum ona. Zina yaparken bile benden daha iyisin. O bu yaptığına zina demiyor bile. Onun zinası herkesinkinden farklı. Zina denemeyecek kadar adanmış bir ilişki. Ve benim yoksun olduğum şey adanmışlık. Benim zinalarım ona uygun olacak kadar ciddi değildi.

Eh, bu doğru. Ciddi olmaması için uğraştım. Ama ona göre zina, yeni bir eş alma. Onun ailesiyle tanışmaya gitti. Bana on-

larla tanışmak için kız arkadaşıyla dün uçağa bindiğini anlatıyordu demin. "Bir gün içinde," diye sordum ona, "ailesiyle tanışmak için Florida'ya mı gidip geldin? Ama bu zina. Anne babasının bu işle ne ilgisi var?" Başlangıçta, havaalanında ailesinin soğuk ve çok şüpheci davrandığını, ama evde akşam yemeğine oturduklarında kızlarına kendisini sevdiklerini söylediğini anlattı bana. Kendi evlatları gibi sevmişler. Herkes herkesi seviyor. Yolculuğa değmiş. "Peki kız arkadaşının kız kardeşi ve onun sevimli çocuklarıyla tanıştın mı?" diye sordum ona. "Ya erkek kardeşi ve *onun* sevimli çocuklarıyla tanıştın mı?" Daha neler, küçük bir hapishane olan şimdiki evliliğini, maksimum güvenliğe sahip bir cezaeviyle takas etmek üzere. Tekrar mapusu boylayacak. Ona diyorum ki, "Kenny, onay ve izin mi istiyorsun? Eh, görünüşe bakılırsa ben kendi nizamla izin de, onay da veriyorum." Ama orada durmuyor. Bu koca ülkede yaptığı şeyi onaylayacak ve belki de ona Florida'da yanında harika bir ailesi olan bir başka yavru ayarlayacak tek babaya sahip olmak yetmiyor. Aynı zamanda onun üstünlüğünü de kabul etmem gerekiyor. "Obua da çalıyor," dedim. "Muhteşem değil mi? Eminim ki, boş zamanlarında şiir de yazıyordur. Anne babası da yazıyordur hatta." Referanslar, referanslar, referanslar. Bu adam, onu kırbaçlayan bir sahibesi olmadan sikişemiyor. Bu adam, eğer kız hizmetçi gibi giyinmemişse sikişemiyor. Bazıları cüceleri siker, bazıları suçluları, bazıları da sadece tavukları. Benim oğlum da sadece doğru ahlâki referanslara sahip olan bir kızı sikebiliyor. Lütfen, diyorum ona, bu yaptığın sapıklık, herhangi bir ahlâksızlıktan iyi kötü bir farkı yok. Bunu olduğu gibi kabul et ve kendini o kadar özel hissetme.

İşte. Postada kaybolacağından korktuğu mektup. Geçen hafta beni görmeye geldiği gecenin hemen sonrasında yazılmış. Sanki birbirimize karşılıklı olarak hakaret edip durduğumuz geçen sene boyunca bu tip on mektup almamışım gibi. "Sandığımdan yüz kez daha kötüsün." Bu başlangıç. Şablon. Sonra bu. İzin verin okuyayım. "Devam ediyorsun. İnanamadım. Bana söyle-

diğin şeylere. Sürekli kendini öne sürmek, senin yaşam seçiminin doğru, benimkinin korkakça, acayip, yanlış olduğunu kanıtlamak zorundasın. Sana son derece sıkıntılı bir durumda geldim ve senin bana yönelttiğin manevi şiddete bak. Altmışlı yıllar – o bugün olduğu her şeyi Janis Joplin'i ciddiye almasına borçlu. Janis Joplin olmasa, yetmiş yaşında acması, yaşlı bir budala olarak ortaya çıkamazdı. Kibirli saçıyla uzun beyaz uşak. Süslü fulların arkasına yarı saklanmış hindi gıdısı – yanaklarına ne zaman allık süreceksin, Herr von Aschenbach? Neye benzediğini sanıyorsun? Herhangi bir fikrin var mı? Yüksek Yaşam'a olan bütün o adanmışlığın. Kanal On Üç'ün estetik barikatlarını sağlamlaştırman. Bir kitle toplumundaki kültürel standartları korumak için giriştiğin tek kişilik savaş. Ama ya doğruluk ve dürüstlüğün olağan standartlarını gözlemlemeye ne dersin? Akademik kariyer yapmayı ve ciddi olmayı tabii ki gözün kesmedi; sen hayatında bir gün bile ciddi olmadın. Janie Wyatt, şimdi *o* nerede? Kaç başarısız evlilik, kaç sinir krizi geçirdi? Bunca yıldır hangi psikiyatri kliniğinin hastası oldu? Bu kızlar üniversiteye gidiyorlar ve senden korunmalarına gerek yok mu? Onların korunması için gereken kanıtın vücut bulmuş halisin *sen.* İki kızım var, senin torunların ve eğer kızlarımın üniversiteye gidip, babam gibi bir hocaya sahip olacaklarını düşünseydim..."

Ve böyle devam ediyor... ta ki... bakalım... evet, burada daha güçlü. "Çocuklarım korkuyor, bağırıyorlar, çünkü anne ve babaları tartışıyor ve babaları o kadar öfkeli ki evi terk ediyor. Gece eve geldiğimde çocuklarımla yaşadıklarımın nasıl bir şey olduğunu biliyor musun? Çocuklarını ağlarken duymanın nasıl bir şey olduğunu biliyor musun? Nasıl *bilebilirsin ki*? Ve ben seni korudum. *Ben seni* korudum. Annemin haklı olduğuna inanmamaya çalıştım. Seni savundum, senin yanında oldum. Böyle yapmak zorundaydım, sen benim babamdın. Kafamda sana hak vermeye çalıştım, seni anlamaya çalıştım. Ama *altmışlı yıllar?* O çocukluk patlaması, o kaba, akılsız, toplu gerileme her şeyi açıklıyor, her şeyi haklı mı çıkarıyor yani? Daha iyi bir mazeret

bulamadın mı? Savunmasız öğrencileri baştan çıkarmak, herkesin pahasına cinsel zevkleri kovalamak – bu kadar mı zorunluydu bunlar? Hayır, zorunlu olan zor bir evliliği devam ettirmek, küçük bir çocuğu yetiştirmek ve bir yetişkinin sorumluluklarını üstüne almaktır. Yıllar boyu annemin abarttığını düşündüm. Ama abartmıyormuş. Bu geceye kadar onun neler yaşadığı hakkında çok az fikrim vardı. Ona verdiğin acı, hem de ne uğruna? – Ona yüklediğin – *bana*, bir çocuğa yüklediğin mesuliyet, annem için hayattaki tek önemli şeyin ben olmam, ve ne diye? Sen "özgür" olasın diye mi? Sana dayanamıyorum. Hiçbir zaman dayanamadım."

Ve gelecek ay bana nasıl dayanamadığını söylemek için yine gelecek. Ondan sonraki ay da. Ve sonraki ay da. Her şeye rağmen onu kaybetmedim. En sonunda babası onun için bir kaynak oldu. "Benim. Kapıyı aç, içeri geleyim!" İçinde bulunduğu durum kendisine ironiyle bakmasını sağlamıyor, ama dışarıya gösterdiğinden daha fazla bir şeyler anladığını sanıyorum. Hiçbir şey anlamıyor mu? Anlamalı. Kesinlikle aptal değil. Sonsuza dek çocukluk dramıyla kuşatılmış kalamaz. Kalabilir mi? Eh, belki de öyle olur. Muhtemelen haklısınız. Hayatının sonuna dek bu konuda olgunlaşmayacak. Sayısız şakadan biri: On üç yaşındaki bir çocuğun varlığına yapışık ve onun yüzünden hâlâ eziyet çeken kırk iki yaşında bir adam. Belki de durum, o New Jersey maçında yaşadıklarımızdan farklı değil. Kaçmak için yanıp tutuşuyor. Annesinden kaçmak, babasıyla gitmek için yanıp tutuşuyor ve tek yapabildiği içi dışına çıkana kadar kusmak.

Consuela'yla ilişkim bir buçuk yıldan biraz daha uzun sürdü. Akşam yemeğine ya da tiyatroya ancak ara sıra gidiyorduk. Sürekli fırsat kollayan basından ve dedikodu sütunlarına malzeme olmaktan çok korkuyordu, bu da benim için sorun değildi, çünkü onu ne zaman görsem boktan bir oyuna katlanmadan hemen sikmek istiyordum. "Medya nasıl biliyorsun, insanlara neler ya-

pıyorlar, şimdi seninle oraya gidersem..." "Tamam, merak etme sen," diyordum ona nazikçe, "evde kalırız." Sonunda bende kalırdı ve sabah beraber kahvaltı ederdik. Haftada bir ya da iki kez görüşüyorduk ve tampon hadisesine rağmen Carolyn, Consuela'nın varlığını öğrenemedi. Yine de Consuela'yı düşünürken hiçbir zaman huzurlu olamıyordum; benden önce yattığı, ikisi kardeş çıkan beş delikanlıyı da unutamıyordum, birisiyle on sekizindeyken, diğeriyle de yirmisindeyken berabermiş – Kübalı, Bergen ilçesinin varlıklı Villareal kardeşleri, acı çekmek için bir sebep daha. Carolyn'in sakinleştirici etkisi ve onunla beraber geçirdiğimiz geceler olmasa, bana ne olurdu bilmiyorum.

Consuela'ya sahip olmanın huzursuzluğu –bunun aksi de Consuela'ya sahip olmamanın huzursuzluğuydu– yüksek lisansı bitirdiğinde ve ailesinin New Jersey'deki evinde bir parti verdiğinde bitti ancak. Bitmesi ikimiz için de iyi olmuştu tabii ki, ama benim bitirmek gibi bir düşüncem yoktu ve sonra da yoksunluk hissettim. Üç yıl boyunca depresyona girip çıktım. Onunla beraber olduğum süre boyunca işkence çekmiştim, onu kaybettiğim için bu işkence yüze katlandı. Kötü bir zamandı ve bitmiyordu. George O'Hearn tam bir dosttu. İyice kötüye gittiğimi hissettiğim pek çok akşam benimle konuştu. Ve piyanom vardı, ki beni kurtaran o oldu.

Yıllar boyu pek çok piyano literatürü aldığımı anlattım size, o yüzden diğer işlerimi bitirir bitirmez hep çaldım. O yıllar boyunca otuz iki Beethoven sonatının hepsini çaldım, Consuela'yı düşüncelerimden çıkarmak için tek tek bütün notaları. Kimse bunu dinlemeye zorlanmamalı, zaten öyle bir kayıt da yok. Bazılarında tempoyu tutturuyordum, ama çoğunda değil, yine de aldırmadan çaldım. Çılgınca, ama aynen böyle yaptım. Piyano müziği çalarken, bestecilerin yaptığını tekrar üretiyormuşsunuz gibi bir hisse kapılırsınız, o yüzden bir dereceye kadar onların zihinlerine girersiniz. Müziğin yaratıldığı o gizemli yerde değilsinizdir,

ama yine de yaptığınız şey estetik bir deneyimi pasifçe özümlemek değildir sadece. Her nasılsa, beceriksizce üretiyorsunuzdur o müziği, ben de Consuela'nın kaybından böyle kaçmaya çalıştım. Mozart sonatlarını çaldım. Bach'ın piyano müziğini çaldım. Çaldım ve aşinayım, ki iyi çalmaktan farklı bir şeydir bu. Byrd ve o tarz insanların Elizabeth devri eserlerini çaldım. Purcell çaldım. Scarlatti çaldım. Scarlatti sonatlarının tamamına, beş yüz ellisine birden sahibim. Hepsini çaldığımı söylemiyorum, ama çoğunu çaldım. Haydn'ın piyano müziği. En ufak ayrıntısına kadar biliyorum artık onu. Schumann. Schubert. Ve size söylediğim gibi, bütün bunların temelinde pek az eğitim var. Ama korkunç, nafile geçen bir zamandı ve ya Beethoven çalışıp, onun zihnine girecektim ya da kendi zihnimde kalıp, Consuela'nın hatırlayabildiğim bütün sahnelerini tekrar izleyecektim – en kötüsü de, mezuniyet partisine gitmeyerek yaptığım pervasızlığı tekrar izleyecektim.

Ama görüyorsunuz ya, onun ne kadar sıradan olduğunu asla anlayamadım. Benim için tamponunu çıkarıyor ve sonra mezuniyet partisine gitmedim diye benden ayrılıyor mu yani? Bu kadar güçlü bir şeyin bu şekilde bitmesinin olağanlığı inanılmaz. Bitişin aniliğini, *bunu* tekrar izliyorum, aniliğin sırrının Consuela'nın ilişkiye devam etmek istememesinin olduğunu düşünerek. Neden? Çünkü beni arzulamadı, asla arzulamadı, çünkü göğüslerinin ne kadar etkileyici olduğunu deneyimliyordu benimle aslında. Ama istediğini asla alamıyordu. Onu Villareal kardeşlerden alıyordu. Tabii ki. Hepsi o partideydi, ona yaklaşıyorlar, etrafını sarıyorlar, esmer, yapılı, terbiyeli, gençler ve ben bu yaşlı adamla ne yapıyorum? diye aklı başına geliyor. Demek başından beri haklıydım – o yüzden bitmesi doğruydu. O götürmek istediği kadar götürdü bunu. Zorla devam ettirmek, kendime daha fazla işkence hazırlamaktan başka bir işe yaramayacaktı. Yaptığım en akıllıca şey, o partiye gitmemekti. Çünkü anlamadığım bir şekilde sürekli boyun eğiyordum. Onunla beraberken bile hasretim hiçbir zaman kaybolmadı. Söylediğim gibi, birin-

cil duygum hasretti. Hâlâ da hasret. Kendimi yalvaran biri olarak algılamaktan ve hasretten kurtulamıyorum. Onunla beraberken de bunu hissediyorsunuz, onunla beraber değilken de. O zaman ilişkiyi kim bitirdi? Partiye gitmeyerek ben mi bitirdim, yoksa partiye gitmeyişimi fırsat bilerek o mu bitirdi? Yaşadığım sonu gelmeyen tartışma buydu. Zihnimin Consuela'yı kaybedişimin etrafında dönmesini engellemek için – doğru dürüst idare edemediğim her şeye bir ipucu olarak tek bir olayı, partiyi görmemi engellemek için – gecenin bir yarısında kalkıp, gün ağarana kadar piyano çalmamın sebebi de bu tartışmaydı.

Diploma alışını kutlamak için beni Jersey'ye davet etti, evet demek zorunda kaldım, ama arabayla köprüden geçerken, anne ve babası orada olacak, diye düşündüm, büyükanne ve büyükbabası, Kübalı akrabaları, bütün eski çocukluk arkadaşları, o iki kardeş orada olacak ve ben televizyona çıkan hoca olarak tanıtılacağım. Geçen bir buçuk yıldan sonra bu genç kadın için şefkatli bir öğretmenden başka bir şey değilmişim gibi davranmam çok aptalcaydı, özellikle Villareal denen o herifler oradayken. Bu saçmalık için fazla yaşlıydım, o yüzden köprünün Jersey tarafında arabamı kenara çektim, ona telefon ettim, arabamın bozulduğunu ve gelemeyeceğimi söyledim. Şeffaf bir yalan –Porsche'mi alalı daha iki sene olmamıştı– ve tam da o gece, ailesinin faks cihazından bana bir mektup faksladı, şimdiye kadar aldığım en öfkeli mektup değildi, ama yine de, Consuela'nın bu kadar delirebileceği aklımın ucundan geçmezdi.

Ama ben Consuela'yı hiçbir zaman her şeyiyle kavrayamadım. Saplantım beni kör ettiği için onun hakkında başka neler bilmiyordum? Bana mektupta şöyle bağırıyordu: "Her şeyi bilen bilge yaşlı adamı oynuyorsun her zaman." Bağırıyordu: "Seni daha bu sabah televizyonda gördüm, her zaman daha doğrusunu bilen adam rolünü oynarken. Neyin iyi kültür, neyin kötü kültür olduğunu bilen, insanların ne okuması ve ne okumaması gerektiğini bilen, müzik ve sanat hakkında her şeyi bilen adamı oynuyordun ve sonra, hayatındaki bu önemli anı kutlamak için bir

parti veriyorum, harika bir parti olsun istiyorum, senin, her şeyim olan senin yanımda olmanı istiyorum ve sen yoksun." Ona çiçek ve hediye göndermiştim bile, ama o kadar öfkeli, o kadar hiddetliydi ki ... "Bay Kibirli Entelektüel Eleştirmen, her konuda büyük otorite, herkese ne düşüneceğini öğreten ve herkesi düzelten! *Me da asco!*"

Mektubu böyle bitirmiş. Daha önce hiçbir zaman, sevecen bir şekilde bile Consuela bana İspanyolca bir şey söylememişti. *Me da asco.* Klasik bir deyim, "Midemi bulandırıyor."
Bütün bunlar altı buçuk sene önce oldu. Garip olan şey ise, üç ay sonra ondan bir kartpostal almamdı, birinci sınıf tatil köyü olan bir Üçüncü Dünya ülkesinden gönderilmişti –Belize, Honduras, öyle bir yerden– ve tamamen dostça yazılmıştı. Ve altı ay sonra bana telefon etti. Bir reklam işine, dediğine göre bunun için ondan nefret edeceğim bir işe başvuruyormuş, ama bir tavsiye mektubu yazar mıymışım acaba? Onun eski hocası olarak. Yazdım ben de. Sonra, işe girdiğinden ve çok mutlu olduğundan bahseden bir kartpostal (New York Modern müzesinden bir Modigliani nü tablosu) aldım. Ve sonra hiç sesi soluğu çıkmadı. Bir gece ismini yeni bir Manhattan telefon rehberinde buldum, büyük ihtimalle babasının ona Upper East Side'da aldığı bir dairenin adresi yazılıydı. Ama geri dönmek kötü bir fikirdi ve ben de böyle bir şeye kalkışmadım.

En başta George izin vermedi bana. Benden on beş yaş genç olmasına rağmen George O'Hearn her şeyimi bilirdi. Consuela'yla beraber olduğum bir buçuk yıl boyunca en yakın arkadaşımdı ve ne kadar endişelendiğini, kendimi gerçeklerden, pragmatizmimden, kinizmimden soyutladığımda ve onu kaybetmekten başka bir şey düşünmediğimde nasıl gözünün üzerimde olduğunu ancak ilişki bittikten sonra söyledi bana. Kartpostalı cevaplamama izin vermeyen oydu, ki ben cevaplamak için ölüp bitiyordum; silindirik sap gibi bir belin, geniş leğen kemiğinin, zarifçe kıvrılan kalçaların beni davet ettiğine, cinsel organının başladığı yerdeki kızıl tüy öbeğinin – Modigliani'nin alameti fa-

rikası olan, bir ayin havasıyla resmettiği ve Consuela'nın küstahça postayla yollamayı tercih ettiği, çıplak, kandırılabilir, sereserpe uzanmış rüya kızının beni davet ettiğine inanıyordum. Dolgun ve hafif yanlara dönük göğüslere sahip, resmedilirken Consuela'nın model alınmış olabileceği bir nü. Gözleri kapalı, Consuela gibi erotik gücü dışında başka bir savunması olmayan ve yine Consuela gibi saf ve mükemmel bir nü. Bu ruh haliyle bir mezarla özdeşleştirdiğim kadife gibi siyah bir boşlukta açıklanamaz bir şekilde uyuyan altın tenli bir nü. Uzun, dalgalı bir çizgi gibi, yattığı yerde sizi bekliyor, ölüm gibi hareketsiz.

George tavsiye mektubunu bile yazmamı istememişti. "Bu kız karşısında hep güçsüz olacaksın. Hiçbir zaman kontrol sende olmayacak. Onda öyle bir şey var ki," dedi George bana, "bu seni delirtiyor ve her zaman delirtecek. Aranızdaki bağlantıyı kalıcı olarak koparmazsan, sonunda seni yok edecek. Onunla beraberken sadece doğal bir ihtiyacını karşılıyor değilsin artık. Bu en saf biçimiyle patolojidir. Bak," dedi bana, "bir eleştirmen gibi, profesyonel bir bakış açısından bak. Estetik mesafe kanununu bozdun sen. Bu kızla estetik deneyimini duygusallaştırdın – kişiselleştirdin, duygusallaştırdın ve zevk alman için elzem olan mesafe duygusunu yitirdin. Bunun ne zaman olduğunu biliyor musun? Tamponu çıkardığı gün. Onun kanamasını izlerken yıkılmadı zorunlu estetik mesafe – bu iyiydi hoştu – kendini tutamayıp dizlerinin üzerine çöktüğünde yıkıldı. Ne bok yemeye böyle bir şey yaptın ki? Senin gibi bir herifi, arzu profesörünü paspasa indiren bu Kübalı kızın maskaralığının ardında ne yatıyor? Onun kanını içmek mi? Bağımsız kritik pozisyonunu terk etmene bence bu neden oldu, Dave. Bana tapın, diyor o, kanayan tanrıçanın gizemine tapın ve sen de bunu yapıyorsun. Ne olursa olsun durmuyorsun. Kanını yalıyorsun. Yutuyorsun. Sindiriyorsun. *O senin* içine giriyor. Sırada ne var, David? Onun sidiğiyle dolu bir bardak mı? Bokunu yemek için yalvarmana ne kadar kalmıştı? Hijyenik olmadığı için karşı değilim buna. İğrenç olduğu için karşı değilim. Karşıyım, çünkü bu âşık olmak. Her-

kesin istediği tek saplantı: 'aşk.' İnsanlar âşık olmanın kendilerini bir bütün yaptığını mı düşünüyorlar? Ruhların platonik birlikteliği mi yani âşık olmak? Ben başka türlü düşünüyorum. Ben başlamadan önce bir bütün olunduğunu düşünüyorum. Sevginin seni parçaladığını düşünüyorum. Bir bütünsün, sonra ortadan yarılıyorsun. O senin bütünlüğüne giren yabancı bir bedendi. Ve bir buçuk yıl boyunca sen onu içine almaya çalıştın. Ama onu çıkarana kadar asla bir bütün olmayacaksın. Ya ondan kurtulursun ya da kendini çarpık bir hale getirerek onu içine alırsın. Senin yaptığın buydu. Seni çıldırtan da."

Bu sözleri kabullenmek zor, sadece George'un mitleştiren ve şiirselleştiren düşünce tarzı yüzünden değil, ailesine bağlı, sakınılmış, banliyö insanı Consuela gibi görünüşte korkutucu olmayan bir şahsiyetin korkunç potansiyeline inanmak zor olduğundan aynı zamanda. George vazgeçmiyordu. "Bağlılık yıkıcıdır ve senin düşmanındır. Joseph Conrad: Bağ kuran kaybolmuştur. Orada öyle bu halde oturuyor olman absürd. Tadına baktın işte. Yetmiyor mu? Herhangi bir şeyden, tadından başka ne alabilirsin ki? Hayatta bize bahşedilen tek şey budur, hayattan bize bahşedilen tek şey budur. Bir tat. Ötesi yok."

George haklıydı tabii ki, bildiklerimi bana tekrarlıyordu sadece. Bağ kuran *kaybolmuştur*, bağlılık benim *düşmanımdır*, o yüzden Casanova'nın "öğrencinin ilacı" dediği çareye başvurdum – mastürbasyon yaptım. O benim yanımda çıplak dururken, piyanomun başında oturduğumu hayal ederdim. Bir seferinde bu tabloyu gerçekte canlandırmıştık, o yüzden hayal ettiğim kadar hatırlıyordum da. Elbiselerini çıkarmasını ve ben Mozart'ın Do Minör Sonat'ını çalarken ona bakmama izin vermesini istemiştim. O da bunu yaptı. Normalde çaldığıma göre daha iyi çalıp çalmadığını bilmiyorum, ama önemli olan asla bu değildi. Sürekli tekrarladığım bir başka fantezide ona, "Bu bir metronom. Küçük bir ışık yanıp söner ve periyodik olarak bir ses yapar. Tek yaptığı budur. Hızı istediğin gibi ayarlarsın. Koşturma dediğimiz soruna sadece benim gibi amatörler değil, profesyoneller,

hatta büyük konser piyanistleri de sahiptir," diyordum. Bir kere daha onu piyanonun yanında, elbiseleri ayaklarının dibinde tasavvur ediyorum; tıpkı ben resmi kıyafetlerim içinde Do Minör Sonat'ını çalarken, yavaş muvmanla onun çıplaklığına serenat yaparken olduğu gibi. (Bazen bir rüyada bir casus gibi tanımlanmış gelirdi bana, "K. 457" olarak.) "Bu bir kuvars metronom," diyorum ben. "Bir sarkaçta gördüğün, sarkacın üzerinde küçük bir ağırlığı olan ve rakamların bulunduğu üçgen şekilli şey değil bu. Rakamlar sarkaçtakiyle aynı," ve kadranı incelemek için ilerlediğinde, göğüsleri öne doğru gelerek ağzını kapatıyor ve bir an için pedagojiyi bastırıyor – Consuela'yla beraberken sahip olduğum en büyük gücümü. Tek gücümü.

"Bunlar standart rakamlar," diyorum ona. "Eğer altmışa çevirirsen, vuruşlar saniyelik olur. Evet, kalp atışı gibi. Bırak kalp atışlarını dilimin ucuyla hissedeyim." Buna izin veriyor, aramızda her şeyin olmasına izin verdiği gibi – yorum yapmadan, neredeyse hiçbir katkıda bulunmadan. Ona diyorum ki, "Aslında 1812'de icat edilmeden önce –eskisini kastediyorum– müzikte metronom işaretleri yoktu. Genel yapıtlarda tempo konusunda, nabzı bir tür allegro olarak kullanmayı öneriyorlardı. Diyorlardı ki, 'Nabzınızı tutun ve tempoyu böyle düşünün.' Bırak da nabzını aletimin başıyla tutayım. Aletimin üzerine otur Consuela ve tempoyla çalalım. Ah, hızlı bir allegro değil, *değil mi*? Hiç de değil. Şimdi, metronom işaretli hiç Mozart eseri yok ve neden, neden öyle biliyor musun? Hatırlarsın, Mozart öldüğünde..." Ama ben bu noktada orgazm oluyorum, fantezi ders sona eriyor ve şimdilik arzunun pençesinde değilim. Bu Yeats değil mi? "Kül edin kalbimi, arzudan hastalanmış/Ölen bir hayvanın gövdesinde/Ne olduğunu bilmeyen." Yeats. Evet. "O duyusal ezgiye kapılmış," vesaire vesaire.

Beethoven çaldım ve mastürbasyon yaptım. Mozart çaldım ve

* *Bizans'a Yolculuk*, çev.: Cevat Çapan, Kitaplık dergisi.

mastürbasyon yaptım. Haydn, Schumann, Schubert çaldım ve zihnimde onun görüntüsüyle mastürbasyon yaptım. Çünkü o olgun göğüsleri, meme uçlarını unutamıyordum, göğüslerini aletimin üzerine koyup beni öyle okşayışını unutamıyordum. Bir başka ayrıntı. Son bir ayrıntı ve sonra susacağım. Biraz teknik ayrıntılara gireceğim, ama bu önemli. Consuela'yı bir *volupté* şaheseri yapan fırça darbesi buydu. Consuela, vulvayı dışarı iterek boşalan tanıdığım az sayıdaki kadından biriydi, vulvayı tıpkı bir istiridyenin yumuşak, bölünmemiş, öne doğru kabaran gövdesi gibi itiyordu. İlk seferinde şaşırdım. Onu hissediyorsunuz, başka bir dünyanın faunasını, denizden gelen bir şeyi algılıyorsunuz. Bir istiridye, ahtapot ya da mürekkepbalığıyla ilgiliymiş gibi, kilometrelerce aşağıdan ve asırlar öncesinden bir yaratık gibi. Normalde vajinayı görürsünüz ve ellerinizle onu açabilirsiniz, ama onun durumunda, çiçek gibi açılıyor, amı saklandığı yerden çıkıyordu. İç dudaklar dışarı açılıyor, dışarıda büyüyor; insanda hem dokunma hem de görme arzusunu kamçılayan bu nemli, ipek gibi şişkinlik çok tahrik edici. Sır, zevk içinde ortaya çıkıyor. Schiele bunu resmetmek için köpekdişlerini verirdi. Picasso bunu bir gitara çevirirdi.

Onun boşalmasını izleyerek boşalabilirdiniz neredeyse. O durumdayken gözlerini devirirdi. Gözleri yukarı bakardı ve sadece aklarını görürdünüz, ve bu da izlenmeye değer bir şeydi. Onun her şeyi izlenmeye değerdi. Kıskançlığın huzursuzluğu, aşağılanma ve sonsuz belirsizlik ne olursa olsun, onu boşaltmaktan gurur duyardım. Bazen bir kadının boşalıp boşalmayacağı için endişelenmezsiniz: Öylece oluverir, kadın bunu kendisi hallediyor gibidir ve bu sizin sorumluluğunuz değildir. Diğer kadınlarda bir sorun değildir bu; durum yeterlidir, heyecan yeterlidir ve gündemde bu yoktur. Ama Consuela söz konusuyken, evet, sorumluluk kesinlikle bana aitti ve bu daima, daima bir gurur meselesiydi.

Kırk iki yaşında gülünç bir oğlum var – gülünç, çünkü *benim oğlum*, evliliğimden kaçışım yüzünden ve onun buna verdiği değer yüzünden, inatla kendi yaşamı haline getirdiği kişisel yaşamına olan itirazı yüzünden evliliğine hapsolmuş durumda. İlgilenilmemiş annenin küçük savunucusu kahraman bir Telemakhos'a çok erken dönüştürüldüğü için ödediği bedel gülünç olmak. Yine de, depresyona girip çıktığım üç yıl boyunca Kenny'den binlerce kat daha gülünçtüm. Gülünç derken ne kastediyorum? Gülünçlük nedir? Kişinin özgürlüğünden kendi rızasıyla vazgeçmesidir – gülünçlüğün tanımı budur. Özgürlüğünüz sizden zorla alındığında, gülünç olmadığınızı söylemeye gerek yoktur, gerçi onu zorla alan sizi öyle görür ama. Ama her kim özgürlüğünden vazgeçiyorsa, geçmeye can atıyorsa, Ioenesco'nun en ünlü oyunlarını akla getiren gülünçlük dünyasına girer ve edebiyatın her yerinde alay konusudur. Özgür olan, sadece özgür olduğu için çılgın, aptal, iğrenç, sefil olabilir, ama asla gülünç olmaz. Bir varlık olarak boyutu vardır. Ben Consuela *ile* beraberken yeterince gülünçtüm. Ama ya onun yokluğunun monoton melodramına esir olduğum yıllar boyunca? Yaptıklarının nefretiyle şekillenen ve ihmâlkar olduğum noktada sorumlu olmaya kararlı oğlum, en başta benden olmak üzere kendini kimseden kurtaramayan oğlum – o daha doğrusunu bilmek istemeyebilir, ama ben bildiğimi sonuna kadar iddia ediyorum ve yine de dışardan ilgisiz şeyler yavaşça sokuluyor. Kıskançlık yavaşça sokuluyor. Bağlılık yavaşça sokuluyor. Bağlılık denen ebedi sorun. Hayır, sikişmek bile tamamen saf ve korunmuş kalamuyor. Ve ben bu noktada başarısız oluyorum. Sikişmenin baş propagandacısıyım ve Kenny'den daha iyi bir şey yapamıyorum. Kenny'nin düşlediği türden saflık elbette yok, ama benim düşlediğim türden bir saflık da yok. İki köpek sikiştiğinde, orada saflık var gibi görünür. *Orada*, diye düşünürüz, hayvanlar arasındaki saf sikişme var. Ama onlarla bunu tartışacak olsak, büyük ihtimalle köpekler arasında bile onların cinsine ait sevgi, sahiplenmecilik, düşkünlük ve hasret çekmek gibi çılgın çarpıklıklar buluruz.

Bu ihtiyaç. Bu çılgınlık. Hiçbir zaman bitmeyecek mi? Bir süre sonra neyi çaresizce istediğimi bile bilmiyorum. Memelerini mi? Ruhunu mu? Gençliğini mi? O basit kafasını mı? Belki daha da kötüsünü – belki artık ölüme yaklaştığım için, özgür olmamayı istiyorum gizlice.

Zaman geçiyor. Zaman geçiyor. Yeni kız arkadaşlarım oluyor. Öğrenci kız arkadaşlarım oluyor. Ta yirmi otuz yıl öncesinden eski kız arkadaşlarım ortaya çıkıyor. Bazıları birçok defa boşanmış, kariyerlerini oturturken çok meşgul olan bazılarının evlenecek fırsatları bile olmamış. Hâlâ yalnız olanlar beni arayıp, çıktıkları kişilerden şikâyet ediyorlar. Çıkmak kötü, ilişki kurmak imkânsız, seks bir tehlike. Erkekler narsist, espri anlayışları yok, deli, takıntılı, küstah, kaba ya da yakışıklı, erkeksi ve acımasızca sadakatsiz ya da hadım edilmiş, iktidarsız veya sadece aptallar. Yirmi küsur yaşlarında olanların bu tip problemleri olmaz, çünkü hâlâ üniversite temelli ilişkileri vardır ve okul tabii ki büyük bir kaynaştırıcı ortamdır, ama otuzlu yaşlarının ortalarındaki daha büyük kadınlar bir şekilde işleriyle o kadar meşgul ki, ve bunu yeni fark ediyorum, kendilerine erkek bulmak için profesyonel çöpçatanlara başvuruyorlar. Ve belirli bir yaşta yeni insanlarla tanışmıyorlar. Düşkırıklığına uğrayan birisi bana dedi ki, "Tanıştığında kim bu yeni insanlar? Maskeler giymiş eski insanlar onlar. Yeni hiçbir şeyleri yok. *İnsanlar* işte."

Çöpçatanların yıllık üyelik fiyatları değişiyor ve bu süre içinde belirli sayıda tanıştırma garanti ediliyor. Bazı çöpçatanlar birkaç yüz dolar alıyor, bazıları birkaç bin; arkadaşımın bana bahsettiği ve "kaliteli insanlar" dediği konuda uzmanlaşmış olan firma ise iki yıl boyunca yirmi beş tanıştırma sağlıyor ve tam yirmi bir bin dolar alıyor. Bunu duyduğumda yanlış anladığımı sandım, ama evet, ücret yirmi bir bin papel. Bir erkek bulup evlenmek ve ondan çocuk yapmak isteyen kadınlar için bu iş çok zor; yaşlı eski hocalarıyla oturup konuşmak için gecenin bir ya-

nısı bana gelmelerine ve bazen de yalnızlıklarından burada kalmalarına şaşmamalı. Geçenlerde içlerinden biri buraya geldi, ilk randevusunda buluştuğu adam tarafından yemeğin ortasında terk edilmişti. Adamı "ekstrem tatiller yapmayı seven bir tip, aslan avlamaya ve çılgınca sörf yapmaya meraklı," diye tarif etti. "Hayat çok zor, David," dedi bana. "Çünkü bu çıkmak bile değil, sadece çıkmaya *çalışmak*. Çöpçatanlığı bile metanetle kabul ettim," dedi, "ama *bu* bile işe yaramıyor."

Elena, iyi kalpli Elena Hrabovsky, saçları erkenden kırlaşmış, belki de çöpçatanlık *yüzünden*. Ona dedim ki, "Çok korkunç bir gerilim olmalı, tanımadığın insanlar, sessizlik, konuşmalar bile," ve o da bana "Benim kadar başarılı biri bunları mı yaşamalı sence?" diye sordu. Elena göz doktoru, anlarsınız ya, işçi sınıfı kökenli bir aileden gelip azmetmiş bir insan. "Hayat seni aciz bırakıyor," dedi bana, "ve çok korunmacı biri oluyorsun, hiçbir şey umrunda olmuyor. Bunu söylemek utanç verici, ama gücün bitiyor. Bu erkeklerin bazıları ortalamanın üzerinde çekici. Eğitimliler. Çoğu iyi para kazanıyor. Ve ben bu insanlara ilgi duyamıyorum," dedi bana. "Onlarla beraber olmak neden bu kadar sıkıcı? Belki ben sıkıcı olduğum için sıkıcıdır," dedi. "Seni güzel arabalarla alıyorlar. BMW'lerle. Yol boyunca klasik müzik dinliyorsun. Küçük, şirin restoranlara götürüyorlar ve çoğu zaman orada oturup, Lütfen Tanrım, bırak evime gideyim, diye düşünüyorum. Çocuk istiyorum, aile istiyorum, bir ev istiyorum," dedi Elena, "ama ameliyat odasında yedi sekiz saati ayakta geçirecek duygusal ve fiziksel gücüm olmasına rağmen, bu rezilliği kaldıracak halim yok. En azından, içlerinden *bazıları* beni etkileyici buluyor." "Neden bulmasınlar? Sen retina uzmanısın. Göz cerrahısın. İnsanların kör olmasını engelliyorsun." "Biliyorum. Açıkça reddedilmeyi kastediyorum," dedi, "bunu kaldıramıyorum." "Kimse kaldıramaz," dedim ona, ama bunun pek faydası olmadı. "Elimden geleni yaparak denedim," dedi gözleri dolarak, "denemedim mi, David? On dokuz randevuya gittim?" "Tanrım," dedim, "denemekten de fazlasını yapmışsın."

Elena o gece harap bir haldeydi. Şafak sökene kadar kaldı, sonra da ameliyat öncesi dezenfekte olmak için hastaneye koştu. İkimiz de pek uyuyamadık; çünkü evlenme düşüncesinden vazgeçmesinin gerekliliği üzerine ona bir ders veriyordum ve çünkü o da sınıfta ilk tanıştığımızda olduğu gibi çalışkan, ciddi ve not tutan bir öğrenci edasıyla beni dinliyordu. Ama ona yardımcı olup olmadığımı bilmiyorum. Elena zeki ve çok kabiliyetli, ama çocuk sahibi olma arzusu standart bir düşüncesizlik. Evet, bu düşünce onun üreme içgüdüsünü harekete geçiriyor ve acıklı yanı da bu, tamam. Ama yine de standart düşüncesizliğin bir parçası: Sonraki aşamaya geçiyorsun. Bu kadar başarılı birisi için bu o kadar ilkel ki. Ama retina hastalıkları yaşam tutkusu olmadan önce, yetişkinlikten çok çok önce, böyle hayal etmiş yetişkinliği.

Ona ne mi dedim? Neden soruyorsunuz? Siz de mi evlenmenin çocukçalığı üzerine bir ders istiyorsunuz? Tabii ki çocukça. Aile yaşamını, etiğini büyük ölçüde çocukların belirlediği günümüzde her zamankinden daha fazla çocukçadır. Etrafta çocuk yokken durum daha da kötüdür. Çünkü çocuksu yetişkin, çocuğun yerini alır. Evlilik ve aile yaşamı, ilgilendirdiği herkesin içindeki çocuksuluğu dışarı çıkarır. Neden her gece aynı yatakta uyumak zorundalar? Neden günde beş kere birbirlerine telefon etmek zorundalar? Neden sürekli *birbirleriyle* beraberler? Bu zoraki uyumluluk kesinlikle çocukça. Tabiata aykırı bir uyumluluk bu. Geçenlerde bir dergide, otuz dört yıl boyunca evli kalmış medyatik ve ünlü bir çiftin birbirlerine katlanmayı öğrenmelerinin muhteşem başarısını okudum. Koca, muhabire gururla şöyle diyordu, "Karım ve benim çok sevdiğimiz bir lafımız vardır: Bir evliliğin sağlığını, dilindeki diş izlerinin sayısından anlarsın." Bu tip insanlarla beraberken düşünüyorum da, Cezalandırılmalarının sebebi nedir? Otuz dört yıl. İnsan bunun için gereken mazoşistçe gücü düşündükçe huşu içinde kalıyor.

Austin'de yaşayan bir arkadaşım var. Çok başarılı bir yazar. 1950'li yılların ortasında, genç yaşında evlendi, sonra yetmişli

yılların başlarında boşandı. Üç nezih çocuk doğurttuğu nezih bir kadınla evliydi – ve ayrılmak istedi. Bir hezeyana kapılarak ya da aptalca ayrılmadı. Mesele insan haklarıydı. Ya öldürün ya özgürlüğümü verin. Neyse efendim, boşandıktan sonra yalnız ve özgür yaşamak için gitti ve sefil oldu. Ve kısa bir süre sonra tekrar evlendi, bu sefer çocuk sahibi olmayı düşünmediği ve üniversite çağında bir çocuğu olan bir kadınla. Çocukların *olmadığı* bir evlilik yaşamı. Eh, birkaç sene içinde seks bitecekti, ki bu adam ilk evliliği boyunca sürekli zina yapan ve yazılarında seks odaklanan bir adamdı. Evliyken gizlice el altından yaptığı her şeyi, tek başınayken zevkle ve açıkça yapmaya başlayabilirdi. Oysa kısıtlamalarından kurtulduğu halde, daha ilk saniyeden sefil oldu ve sonsuza dek sefil olacağına inanıyor. Her şeyiyle özgürdü ve hangi noktada olduğu konusunda en ufak bir fikri yoktu. Elinden gelen tek şey, daha önce katlanamadığı duruma tekrar kavuşmak. Bu sefer farklı olarak çocuk yapmak, aile kurmak, vs gibi zorlayıcı düşünceleri yok. Gizliliğin büyüsü mü? Bunu tenkit ediyor değilim. Evlilik en iyi haliyle, ahlâksız kaçamakların heyecanları için başarısı su götürmeyen bir uyarıcıdır. Ama arkadaşımın ihtiyacı zinacının günlük yalan zinciri dramından çok, güven içinde yaşamaktı. Tekrar evlenmesinin sebebi zina heyecanı değildi, ne var ki tekrar koca olur olmaz neredeyse anında eski hazlarının peşine düştü. Sorunun bir kısmı, serbest kalmış erkeğin hiçbir zaman toplumsal bir sözcüsü ya da bir eğitim sistemi olmamasıdır. Sosyal statüsü yoktur, çünkü insanlar sosyal statüsü olmasını istemezler. Yine de bu adamın durumu önceliklerini sonuna kadar yaşamasına elverişliydi, sırf itibarı için olsa bile. Ama ertelemek, ertelemek, ertelemek? Bastırmak, bastırmak, bastırmak? Günbegün ayrılmayı düşlemek. Hayır, bu bir erkek olmak için itibarlı bir yol değil. Ya da, Elena'ya söylediğim gibi, bir kadın olmak için de değil.

İkna oldu mu? Bilmiyorum. Sanmıyorum. Siz de olmadınız, değil mi? A, neden gülüyorsunuz? Bu kadar komik olan ne? Didaktik olmam mı? Kabul ediyorum: Kişinin absürd tarafı her za-

man dikkat çekicidir. Ama ne yapabilirim ki? Ben bir eleştirmenim, öğretmenim – didaktik olmak benim kaderim. Tarih savlar ve karşı savlardan ibarettir. Kişi ya fikrini zorla kabul ettirir ya da ona zorla kabul ettirirler. Beğenin ya da beğenmeyin, vaziyet budur. Zıt güçler hep var olmuştur ve o yüzden kişi boyun eğmeye aşırı düşkün olmadıkça, her zaman savaş halindedir.

Bakın, ben bu çağa ait değilim. Bunu anlayabiliyorsunuz. Duyabiliyorsunuz. Ben amacıma kör bir aletle ulaştım. Aile yaşamıma ve onu gözetenlere çekici indirdim. Kenny'nin yaşamına da indi bu çekiç. O yüzden hâlâ çekiç sallıyor olmam şaşırtıcı gelmemeli. Ve sizin yaşınızda bunların hiçbirinde ısrarcı olmanız gerekmemişken, ısrarcılığımın beni size bir köy ateisti gibi göstermesi de şaşırtıcı gelmemeli.

Şimdi gülmeyi bırakalım da, öğretmen dersini bitirsin. Emin olmak için soruyorum, eğer zevk, deneyim ve yaş artık ilgi konusu değilse... İlgi konusu, öyle mi? O zaman benim için ne düşünürseniz düşünün, ama sözümü bitirdikten sonra.

Geçen Noel. 1999 Noel'i. O gece Consuela'yı gördüm rüyamda. Yalnızdım ve ona bir şey olduğunu gördüm ve onu aramam gerektiğini düşündüm. Ama telefon rehberine baktığımda ismi yoktu ve George'un gözetimindeyken beni mahvedebilecek olan huzursuzluğu yeniden başlatamayacağımdan, vakti zamanında Consuela ilk işine girdiğinde telefon rehberinde bulduğum o Upper East Side adresini hiçbir zaman bir yere yazmamıştım. Neyse, bir hafta sonra, yılbaşı gecesi salonumda tek başıma oturuyordum, yanımda bir kız yoktu, kasten yalnızdım ve piyano çalıyordum, çünkü bin yıl kutlamalarını görmezden gelmek istiyordum. Herhangi birisine özlem duymadığınızı varsayacak olursak, yalnız yaşamak gücünü kendisinden alan bir zevk olabilir ve benim o gece planladığım da bu zevkti. Telesekreterim açıktı ve telefon çaldığında ahizeyi normalde kaldırmam, yalnızca kimin aradığını dinlerim. Özellikle o gece kimseden tek

kelime "Y2K" muhabbeti duymak istemiyordum ve o yüzden telefon çaldığında, piyano çalmaya devam ediyorum, ta ki duyduğum sesin onun sesi olduğunu fark edene kadar. "Merhaba David? Benim. Consuela. Konuşmayalı çok oldu, sana telefon etmek çok garip, ama sana bir şey söylemek istiyorum. Ve bunu sana kendim söylemek istiyorum, sen başkasından duymadan. Ya da tesadüfen duymadan. Seni tekrar arayacağım, ama cep telefonu numaramı da vereyim."

Mesajı yerime muhlanmış bir şekilde dinledim. Ahizeyi kaldırmadım, sonra kaldırmaya gittiğimde geç olmuştu ve Tanrım, diye düşündüm, ona bir şey *oldu*. George'un ölümü yüzünden Consuela için en kötü şeyler aklıma geliyordu. Evet, George öldü. *Times*'ta ölümü hakkındaki kısa yazıyı görmediniz mi? George O'Hearn beş ay önce öldü. En yakın erkek dostum yok artık. Artık hemen hiç erkek arkadaşım yok. George'un dostluğu benim için çok büyük bir kayıp. Çalışırken gördüğüm ve ayak üstü lafladığım meslektaşlarım elbette var, ama hayat anlayışlarının temelindeki varsayımlar benimkine o kadar zıt ki, beraber özgürce düşünmemiz çok zor. Kişisel yaşamla ilgili hiçbir ortak dilimiz yok. Muhtemelen, öncelikle ait olduğumuz erkek sınıfının küçük olmasından dolayı, George benim erkek cemiyetimin tamamını oluşturuyordu. Ve bir tek yoldaş yeterlidir: Kişinin toplumun tamamının yanında olmasına ihtiyacı yoktur. Tanıdığım erkeklerin –özellikle yanımda genç kızlarımdan biri varken karşılaşmışsak– ya beni sessizce yargıladıklarını ya da açıkça vaaz çektiklerini görüyorum. "Basit bir adam" olduğumu söylüyorlar bana – basit olmayan onlar söylüyor bunu. Ve vaizler onların savlarının gerçekliğini kabul etmediğimde çıldırabiliyor. "Kendimi beğenmiş" olduğumu söylüyorlar bana – kendini beğenmiş olmayan onlar söylüyor bunu. İşkence çekenler elbette benimle hiç işleri olsun istemiyorlar. Tabii ki evli erkeklerin hiçbiri kesinlikle görüşmüyor benimle. Onlarla hiç alakamız yok zaten. Belki de mahremiyetlerini birbirlerine saklıyorlardır, gerçi emin değilim – günümüzde erkek dayanışmasının kapsa-

mının o kadar genişleyip genişlemediğini bilmiyorum. Onların kahramanlıkları sadece günlük feragatlerine metanetle dayanmalarında değil, yorulmak nedir bilmeden yaşamlarının sahte bir suretini ortaya koymalarında da yatıyor. Gerçek, gizlenmemiş yaşamları sadece terapistleri için var oluyor. Hepsinin düşmanca davrandığını ve yaşam şeklim yüzünden kötülüğümü istediklerini iddia etmiyorum, ama şurası kesin ki genel olarak çevremde hayranlık uyandırmıyorum. George da ölünce, sadece Elena gibi bir zamanlar kız arkadaşım olan kadınlarla dayanışma kuruyorum. George'la yaşadıklarımı sağlayamazlar, ama onların hoşgörüsünü istismar edecek bir şey yapmıyor gibiyim.

Yaşı mı kaçtı? George elli beşindeydi. Felç. Felç geçirdi. Geçirdiğinde ben yanındaydım. Bir sekiz yüz kişi daha yanındaydı. Doksan ikinci sokak Y.'deydik. Eylül aymda bir cumartesiydi. Bir okuma yapmak üzereydi. Kürsüde onu takdim eden bendim. Sahnenin hemen arkasında, kuliste bir koltukta oturuyor, onu takdimimi zevkle dinliyor, onaylayarak başını sallıyordu. Dar cenaze levazımatçısı takımı içindeki uzun, ince bacakları önünde uzanıyordu – mülayim George o takımı içinde gaga burunlu siyah bir İrlandalı'nın telden elbise askısı gibiydi. Görünüşe göre altı şiir kitabı kucağında dururken geçirmişti felci, kasvetli siyahlar içinde sahneye çıkmayı ve kalabalığı büyülemeyi beklerken. Çünkü izleyiciler alkışlamaya başladığında ve o ayağa kalktığında yuvarlanarak düştü ve koltuk üzerine yıkıldı. Eserleri etrafa saçıldı. Doktorlar hastaneden sağ çıkmayacağını düşünmüşlerdi. Ama bir hafta şuuru kapalı dayandı, sonra ailesi onu ölmesi için eve götürdü.

Evde de çoğunlukla şuuru kapalıydı. Sol tarafı felçli. Ses telleri felçli. Beyninin büyük bir kısmı bitmiş. Oğlu Tom doktordu, o yüzden dokuz gün süren ölümü denetledi. Entravenöz serumu çıkardı, sondayı çıkardı, ona bağlı her şeyi çıkardı. George gözlerini açtığında onu doğrulttular ve yudumlaması için su ve emmesi için buz verdiler. Bunun dışında, ıstırap verici derecede yavaş bir süreçle ölürken rahat etmesi için ellerinden geleni yaptılar.

Her öğleden sonra, günün sonunda, onu görmek için Pelham'a gittim. George ailesini Pelham'a yerleştirmişti, böylece New School'da ders verdiği onca yıl boyunca Manhattan'da serbest olabilmişti. Ben geldiğimde araba yolunda beş, hatta altı otomobil olurdu. Çocukları nöbetleşe geliyordu, bazen de yanlarında torunlarından bir ya da ikisi oluyordu. Bir hemşire ve sonlara doğru bir de düşkünler yurdu görevlisi vardı. George'un karısı Kate ise gece gündüz oradaydı tabii ki. Bir hastane yatağı kurdukları yatak odasına gider ve elini tutardım, *hâlâ* bir şeyler hissedebildiği tarafındaki elini ve onunla on beş yirmi dakika otururdum, ama hiçbir zaman kendinde değildi. Ağır ağır soluk alıyordu. İnliyordu. Arada sırada sağlam ayağı seğiriyordu, o kadar. Saçını okşuyor, yanağına dokunuyor, parmaklarını sıkıyordum, ama tepki vermiyordu. Kendine gelip beni tanıyacağını ümit ederek orada oturuyordum ve sonra eve dönüyordum. Ve bir öğleden sonra evine gittiğimde, bir şey olduğunu söylediler – uyanmıştı. İçeri gir, içeri gir, dediler.

Arkasına yastık koyup doğrultmuşlardı George'u, yatak da yarısına kadar yükseltilmişti. Kızı Betty ona buz veriyordu. Dişleriyle buz küplerini kırıyor, küçük parçaları babasının ağzına koyuyordu. George ağzının çalışan tarafındaki dişleriyle onları çiğnemeye çalışıyordu. Doğrusu sona yaklaşmış görünüyordu; *o kadar* zayıftı ki, ama gözleri açıktı ve kalan konsantrasyonunun tamamını o buzu çiğnemek için kullanıyordu. Kate kapı aralığında durmuş onu izliyordu, neredeyse George kadar uzun boylu, beyaz saçlı ve etkileyici bir kadındı. Ama son görüşmemize göre daha şişmandı ve daha bitkindi. Çekici, yuvarlak hatları olan, inatçı bir samimiyet havası yayan, dayanıklı ve kinayeli bir kadın – işte bu orta yaşlarına girmiş Kate'ti. Gerçekler karşısında asla korkuya kapılmayan bir kadındı ve şimdi tamamen bitmiş tükenmiş gibiydi, sanki son savaşını yapmış ve kaybetmişti.

Tom banyodan ıslak bir elbezi getirdi. "Serinlemek ister misin baba?" dedi. "Ne kadar biliyor?" diye sordum Tom'a. "Ne kadar anlıyor?" "Ara sıra," dedi Tom, "bir şeyler anlıyor gibi

oluyor. Ama sonra anlamıyor." "Ne zamandan beri uyanık?" "Yarım saatten beri. Yanına git. Konuş onunla, David. Konuşma sesi hoşuna gidiyor sanırım."

Hoşuna gitmek mi? Tuhaf ifade. Ama Tom her durumda neşeli doktordur. O ıslak elbeziyle babasının yüzünü silerken, George'un felç olmamış tarafına gittim. George bezi Tom'un elinden aldı – herkesi şaşırtarak sağlam eliyle elbezini sıkıca tuttu ve ağzına sokuverdi. "Çok susamış," dedi biri. George elbezinin ucunu ağzının içine soktu ve emmeye başladı. Çıkardığında, beze yapışık bir şey vardı. Damağının bir parçası gibi gözüküyordu. Betty bunu gördüğünde hafif bir çığlık attı ve odada olan görevli kadın Betty'nin sırtını sıvazlayarak, "Bir şey değil. Ağzı o kadar kuru ki – bir parça et sadece," dedi.

Ağzı çarpılmıştı ve açıktı, ölmekte olan birisinin o çarpık ağzıydı, ama gözleri odaklanmıştı ve hatta gözlerinin ardında bir şey var gibiydi, George'un hâlâ teslim etmediği bir şey. Bir bomba patladıktan sonra parça parça ayakta kalan bir duvar gibi. Elbezini tutarken kullandığı öfkeli güçle üzerine örtülü çarşafı açtı ve bezini çıkarmaya çalışarak köşesindeki cırt cırtı çekmeye başladı, bir zamanlar bacakları olan acınacak haldeki sopaları ortaya çıkarmıştı. Bir ampulün içindeki tungsten telin kopuk hali – bacakları bana bunu hatırlatmıştı. Onun her şeyi, etten ve kemikten her şeyi bana cansız başka bir şeyi hatırlatıyordu. "Hayır, hayır," dedi Tom, "bırak baba. Sorun yok." Ama George durmuyordu. Bezini öfkeyle çekiştiriyor, çıkarmak için boşuna gayret ediyordu. Bunu başaramayınca elini kaldırdı ve hırıldayarak Betty'ye işaret etti. "Efendim?" diye sordu Betty ona. "Seni anlayamıyorum. Ne istiyorsun? Ne istiyorsun bir tanem?" Çıkardığı sesler anlaşılmazdı, ama hareketlerinden Betty'nin olabildiğince yakınına gelmesini istediği açıktı. Betty yanına geldiğinde uzanarak kolunu kızının sırtına koydu ve onu kendisine çekerek ağzından öpmeye çalıştı. "Ah evet, babacığım," dedi Betty, "evet, sen babaların bir tanesisin." Çok zayıf ve hareket etmeden yatarak geçirdiği, son nefesini vermek üzereyken

zorlukla dayandığı günlerden sonra içinde biriken güç hayret vericiydi – Betty'yi kendisine çekmesini ve konuşmaya çalışmasını sağlayan güçtü bu. Belki de, diye düşündüm, ölmesine izin vermemeliler. Ya düşündüklerinden daha uzun ömrü varsa? Ya göstermeye çalıştığı şey buysa? Ya onlara elveda demek yerine, "Beni bırakmayın. Beni kurtarmak için elinizden geleni yapın," diyorsa?

Sonra George beni işaret etti. "Merhaba, George," dedim. "Merhaba dostum. Ben David, George." Ve ona yaklaştığımda, Betty'yi sıkı sıkı tuttuğu gibi *beni* de tuttu ve ağzımdan öptü. Ne çürüme, ne pis hasta kokusu ne de daha kötü bir koku vardı: Varlığın saf parfümü olan ılık, kokusuz nefes ve iki kurumuş dudak sadece. George'la ben hayatımızda ilk defa öpüşmüştük. Sonra ağzından tekrar bir hırıltı çıktı; şimdi de Tom'u işaret ediyordu. Önce Tom'u ve sonra da yatağın ucunda üstü açık duran ayaklarını işaret ediyordu. George'un çarşafın bacaklarının üstüne örtülmesini istediğini sanan Tom yatak takımını düzeltmeye başlayınca, George'un hırıldaması arttı ve tekrar ayaklarını işaret etti. "Onları tutmanı istiyor," dedi Betty. "Bir tanesini hissedemiyor bile," dedi Tom. "Diğerini tut," dedi Betty. "Tamam baba, tuttum ayağını – tuttum seni." Ve Tom hissedebilen ayağı sabırla sıvazlamaya başladı.

Sonra George, Kate'in bütün bu olan biteni izleyerek durduğu kapı aralığını işaret etti. "Seni istiyor anne," dedi Betty. Kenara çekildim, Kate yatağın kenarında durduğum yere geldi ve George şimdi de ona uzandı, sağlam koluyla onu kendisine çekti ve benimle Betty'yi öptüğü gibi onu da doyasıya öptü. Kate de onu öptü. Sonra tekrar öpüştüler, bu sefer daha uzun bir öpüşmeydi bu, sessiz, tutkulu bir öpüşme. Hatta Kate gözlerini kapadı. Kate aşırı derecede duygusallıktan uzak, gerçekçi bir insandır; böyle genç kız gibi davrandığını hiç görmemiştim.

Bu arada George'un sağlam eli Kate'in sırtından çekilmiş, sağ koluna gelmişti ve karısının bluzunun bileğindeki düğmeyle oynamaya başladı. Düğmeyi açmaya çalışıyordu. "George,"

diye fısıldadı Kate usulca. Bu hoşuna gitmiş gibiydi. "Georgie, Georgie ..." "Yardım et ona anne. Düğmeyi açmak istiyor." Duygusallaşmış kızının talimatlarına gülümseyen Kate düğmeyi açtı, ama o sırada George diğer koldaki düğmeyi çekiştiriyordu, o yüzden Kate nazikçe o düğmeyi de açtı. Ve George bütün bunlar olurken bir yandan da iştahla karısının dudaklarını öpmeye çalışıyordu. Kate o harap olmuş, o korkunç derecede yalnız, çökmüş yüzü okşadı, kuru dudakları ona doğru her uzandığında onları hep öptü ve sonra George'un eli bluzun önündeki düğmelere gitti ve onlarla oynamaya başladı.

George'un planı açıktı: Karısını soymaya çalışıyordu. Bildiğim ve çocuklarının da mutlaka bildiği kadarıyla yıllardır yatakta elini sürmediği bu kadını soymaya çalışıyordu. Artık neredeyse hiç dokunmadığı bu kadını. "Bırak yapsın, anne," dedi Betty, ve Kate de kızının dediğini yaptı bir kere daha. Elini uzatarak bluzunu açmasına yardım etti kocasına. Bu sefer öpüştüklerinde, George'un sağlam eli karısının büyük sutyeninin kumaşını tutuyordu. Ama birden her şey bu kadarla kaldı. Ve gücü de öylece tükeniverdi, karısının sarkık memelerine asla erişemedi. Bir on iki saat daha yaşadı, ama ağzı açık, gözleri kapalı, yarış sonunda çökmüş biri gibi nefes nefese yastığına düştüğünde, hepimiz George'un yaşamının son inanılmaz hareketine tanıklık ettiğimizi biliyorduk.

Daha sonra evden çıkmak için kapıya gittiğimde, Kate verandaya çıktı ve arabama kadar bana eşlik etti. Ellerimi tuttu ve geldiğim için teşekkür etti. "Bütün bunları görebildiğim için mutluyum," dedim. "Evet, olağanüstü bir şeydi, değil mi?" dedi Kate. Ve bitkin bir gülümsemeyle ekledi: "Acaba benim kim olduğumu düşündü?"

İşte, George daha beş ay önce öldüğünden, Consuela arayıp –"Sana bir şey söylemek istiyorum. Ve bunu sana kendim söylemek istiyorum, sen başkasından duymadan"– mesajını bırak-

ğında, daha önce söylediğim gibi, şimdi de *ona* bir şey olduğunu düşünerek dinledim bunu. İkaz edici bir rüyanın gerçekleşmesi gibi bir şey insanın rüyasında bile yeterince ürkütücüyken, ya gerçek yaşamda nasıldır? Ne yapacağımı bilmiyordum. Onu aramalı mıydım? On beş dakika boyunca bunu düşündüm. Aramadım, çünkü korkuyordum. Neden beni arıyor? Ne olabilir? Hayatım sıkıntısız ve tekrar benim kontrolümde. Consuela'ya ve onun saldırgan teslimiyetine karşı dayanıklı olabilir miyim? Artık altmış iki yaşında değilim – yetmiş yaşındayım. O belirsizlik manisine dayanabilir miyim bu yaşta? Tekrar o çılgın trans haline girmeye cesaret edebilir miyim? Bu ömrümün uzunluğu için herhangi bir şekilde iyi olabilir mi?

Onu kaybettikten sonraki üç yıl boyunca, gece karanlığında su dökmek için kalktığımda bile nasıl sadece onu düşündüğümü hatırladım: Sabahın dördünde bile tuvaletin başında sekizde yedim uyurken, uyanık olan sekizde bir Kepesh onun adını mırıldanmaya başlardı. Yaşlı bir adam gece su dökerken genelde zihni tamamen boş olur. Eğer bir şey düşünebilecek durumdaysa, bu sadece yatağa geri dönmektir. Ama o zamanlar benim için öyle değildi. "Consuela, Consuela, Consuela," diyordum her kalktığımda. Ve dikkatinizi çekerim, bunu bana konuşmadan, düşünmeden, kurnazlık yapmadan, en ufak bir kötü niyeti olmadan ve etki tepkiden bağımsız bir şekilde yapmıştı. Büyük bir sporcu ya da idealleştirilmiş bir heykel ya da ormanda bir an için gördüğünüz bir hayvan gibi, Michael Jordan, Maillol'un bir heykeli gibi, bir baykuş, bir vaşak gibi, fiziksel mükemmelliğin sadeliğiyle yapmıştı bunu. Consuela'da en ufak bir sadizm kırıntısı yoktu. Bu boyuttaki kusursuzlukta eksik olmayan hissizlik sadizmi bile yoktu onda. Bu tip bir zalimlik için çok namuslu ve kibardı. Yeteneğinin Amazon gücünden sonuna kadar istifade etmeyecek kadar iyi yetiştirilmiş olmasa, beni nasıl bir alay konusu haline getireceğini bir düşünün; Amazon bilinci olsa ve yarattığı etkiyi Makyevelistçe ele almış olsa ne olacağını bir düşünün. Neyse ki, çoğu insan gibi o da olan biten hakkında etraf-

lıca düşünmek için eğitilmemişti ve aramızda olan biten her şeyi o yapmış olsa bile, olan bitenin tamamını hiçbir zaman anlamadı. Anlasaydı ve buna ek olarak acı çekmekte olan erkeğe işkence etmekten azıcık zevk alsaydı, kendi Beyaz Balina'm tarafından mahvedilmiş olurdum.

Ama işte tekrar karşıma çıktı. Hayır, kesinlike hayır! İç huzuruma o saldırı bir daha asla olmayacak!

Ama sonra düşündüm de, beni arıyor, bana ihtiyacı var, bir sevgili olarak değil, öğretmen olarak değil, erotik hikâyemize yeni bir bölümle devam etmek için hiç değil. O yüzden cep telefonundan onu arayıp yalan söyledim, bakkala kadar gittiğimi ve şimdi geldiğimi söyledim, o da dedi ki, "Arabadayım. Mesajı bıraktığımda evinin önündeydim." "Yılbaşında New York'ta ne diye dolanıyorsun?" dedim. "Ne yaptığımı bilmiyorum," dedi. "Ağlıyor musun Consuela?" "Hayır, henüz değil." Ve dedim ki, "Kapıyı çaldın mı?" "Hayır, çalmadım, çünkü cesaret edemedim," dedi. "Kapıyı her zaman çalabilirsin, her zaman. Bunu biliyorsun. Senin neyin var?" "Şu an sana ihtiyacım var." "Gel o zaman." "Zamanın var mı?" "Senin için her zaman zamanım var. Gel." "Önemli bir şey var. Hemen geliyorum."

Ahizeyi yerine koydum, ne umacağımı şaşırmıştım. Yaklaşık yirmi dakika sonra bir araba durdu ve kapıyı ona açar açmaz bir sorun olduğunu anladım. Çünkü kafasında fes gibi bir şapka vardı. Onun takacağı bir şey değildi bu. Her zaman bakımlı, her zaman temiz, taranmış, siyah, ipek gibi saçları vardı; iki haftada bir kuaföre giderdi. Ama şimdi kafasında bir fesle duruyordu karşımda. Üzerinde yerlere kadar uzanan şık bir siyah astragan palto vardı ve paltonun kemerini açtığında altındaki ipek gömleğini ve göğüs çatalını gördüm – harikaydı. Ve ona sarıldım, o da bana sarıldı, paltosunu aldım ve dedim ki, "Ya şapkanı, fesini?" ve o da, "Onu yapmasan daha iyi. Çok şaşıracaksın," dedi. "Neden?" diye sordum, "Çünkü çok hastayım."

Oturma odasına geçtik ve orada tekrar sarıldım ona, vücudunu bana bastırdı; göğüslerini, güzel göğüslerini hissedebiliyor-

dunuz, ve omuzlarının üstünden güzel kalçalarını görüyordunuz. Güzel vücudunu görüyordunuz. Şimdi otuzlarında, otuz iki yaşında, ama bırakın çirkinleşmiş olmasını, eskisinden de güzel. Ve yüzü, her nasılsa biraz uzamış gibi gözüken yüzü çok daha kadınsı – ve bana diyor ki, "Artık saçım yok. Ekim ayında kanser olduğumu öğrendim. Göğüs kanseriyim." "Bu korkunç, dehşet verici bir şey, kendini nasıl hissediyorsun? İnsan bununla nasıl başa çıkar?" dedim. Kemoterapiye kasım ayının başında başlamışlar ve saçı hemen dökülmüş. "Sana anlatmam lazım," dedi ve oturduk; "*Bana* her şeyi anlat," dedim ona. "İşte, teyzem, annemin kardeşi göğüs kanseri olmuştu, tedavi görmüştü ve göğüslerinden biri alınmıştı. O yüzden ırsi bir tehlike olduğunu biliyordum. Bunu her zaman biliyordum ve her zaman korktum bundan." O sürekli konuşuyor, ben de düşünüyordum, dünyadaki en muhteşem memelere sahip insan olan sen, göğüs kanserisin. Ve dedi ki, "Bir sabah duş alıyordum, koltuk altımda bir şey hissettim ve ters bir şey olduğunu anladım. Doktoruma gittim; o büyük ihtimalle endişelenecek bir şey çıkmayacağını söyledi, ben de ikinci bir doktora ve üçüncü bir doktora gittim, klasik hikâye işte, üçüncü doktor endişelenecek bir şey *olduğunu* söyledi." "Panikledin mi?" diye sordum ona. "Panikledin mi tatlı dostum benim?" O kadar fena olmuştum ki, *ben* panikliyordum. "Evet," dedi, "çok fena." "Gece mi?" "Evet, evin içinde dört dönüyordum. Resmen tırlatmıştım." Bunu duyduğumda ağlamaya başladım, tekrar sarıldık birbirimize ve ona, "Neden beni aramadın? Neden o zaman beni aramadın?" dedim. Ve tekrar, "Cesaret edemedim," dedi. "Kimi aramayı düşündün peki?" dedim. Ve o da, "Annemi, tabii ki. Ama onun da panikleyeceğini biliyordum, çünkü onun biricik kızıyım, o çok duygusal biri ve herkes öldü. Hepsi öldü, David." "Kim öldü?" "Babam." "Nasıl?" "Uçağı düştü. Paris'e giden o uçaktaydı işte. İş için gidiyordu." "Olamaz." "Oldu." "Ve çok sevdiğin büyükbaban?" "Öldü. Altı yıl önce. Kayıplar onunla başladı. Kalp krizi." "Peki tespihleri olan büyükannen? Düşes olan büyükannen?" "O da öldü. Büyük

babamdan sonra. Yaşlanmıştı ve öldü." "Erkek kardeşine bir şey olmadı, değil mi?" "Hayır, hayır, o iyi. Ama onu bunun için arayamadım. Bunu kaldıramazdı. O zaman seni düşündüm. Ama yalnız olup olmadığım bilmiyordum." "Bu sorun değil. Bana söz ver. Gece, gündüz, ne zaman paniklersen, beni arayacaksın. Hemen gelirim. İşte," dedim, "adresini yaz. Bütün telefon numaralarını yaz, işi, evi, hepsini yaz." Ve onun gözlerimin önünde öldüğünü, artık onun da öldüğünü düşünüyordum. Dengesizliğin, çok sevdiği yaşlı büyükbabasının önceden kestirilebilen ölümüyle birlikte Consuela'nın Kübalılara özgü sıcak aile yaşamına girmesi, kanserle sonuçlanan bir felaketler zincirini hızla harekete geçirmeye yetmişti.

Ona, "Şimdi korkuyor musun?" dedim. "Çok. Çok korkuyorum. İki dakika iyi oluyorum, başka bir şey düşünüyorum, sonra gerçek mideme taş gibi oturuyor ve neler olduğuna inanamıyorum. Sanki durmak bilmeyen bir lunapark treninin içindeyim. *Kanser* durana kadar da durmayacak bir trenin. Olasılıklara göre," dedi Consuela, "yüzde altmış ihtimalle yaşayacağım ya da yüzde kırk ihtimalle öleceğim." Ve sonra hayatının ne kadar değerli olduğunu ve her şeyin ötesinde annesine ne kadar üzüldüğünü falan anlatmaya başladı – kaçınılmaz olan basmakalıp konuşmalar. Yapmak istediğim çok şey vardı, bir sürü planım vardı, falan filan. Birkaç ay önceki küçük endişelerinin, işi, arkadaşları ve elbiseleri hakkındaki kaygılarının ne kadar aptalca geldiğini ve bu hastalığın nasıl her şeyi yerli yerine oturttuğunu anlatmaya başladı ve ben şunu düşündüm: Hayır, hiçbir şey hiçbir şeyi yerli yerine oturtmaz.

Onu izliyordum, onu dinliyordum ve daha fazla bir şey duyamamaya başladığımda dedim ki, "Göğüslerine dokunmamın bir sakıncası var mı?" "Hayır, dokun." "Sakıncası yok mu?" "Hayır. Ama öpüşmemizin var. Çünkü cinsel bir şey istemiyorum. Ama göğüslerimi ne kadar sevdiğini biliyorum, o yüzden dokun onlara." Ben de dokundum – ellerim titreyerek. Ve tabii erekte olarak. "Kanser sol göğsünde mi sağ göğsünde mi?" diye

sordum ve o, "Sağ göğsümde," dedi. Ben de elimi sağ göğsüne koydum. Erotizm ve şefkat arasında bir bileşim vardır, sizi eritir ve tahrik eder, şimdi olan da buydu. Aynı anda hem sikiniz kalkıyor hem de içiniz eriyor. Neyse, elim onun göğsünde olduğu halde oturmuş konuşuyoruz, ona "Rahatsız etmiyorum, değil mi?" diye soruyorum. "Daha fazlasını bile istiyorum. Çünkü göğüslerimi sevdiğini biliyorum." "Ne istiyorsun?" diye soruyorum. "Kanserimi hissetmeni istiyorum." "Hissederim. Tamam. Ama sonra, sonra yapalım bunu," diyorum.

Çok erkendi. Buna hazır değildim. O yüzden konuşmaya devam ettik ve *o* ağlamaya başladı, ben onu rahatlatmaya çalıştım, sonra birden ağlamayı kesti ve çok enerjik, kararlı bir ruh haline büründü. Bana dedi ki, "David, aslında senden sadece tek bir şey istemeye geldim." "Nedir?" dedim. Ve o, "Senden sonra vücudumu senin kadar seven bir erkek arkadaşım ya da sevgilim hiçbir zaman olmadı," dedi. "Erkek arkadaşların var mıydı?"

Hadi bakalım. Unut şu erkek arkadaşları. Ama unutamıyordum. "Var mıydı, Consuela?" "Evet, ama çok olmadı." "Düzenli olarak yattın mı erkeklerle?" "Hayır. Düzenli olarak değil." "İşin nasıldı? İş yerinde sana âşık olan kimse yok muydu?" "Hepsi âşıktı." "Tahmin ederim. Peki sonra ne oldu?" dedim. "Hepsi gey miydi? Heteroseksüel erkeklerle tanışmadın mı?" "Tanışıyorum, tanıştım da, ama beş para etmiyorlar." "Neden peki?" "Onlar sadece vücudumu kullanarak mastürbasyon yapıyorlar." "Eh, bu çok ayıp ama. Aptalca. Ve çılgınca." "Ama sen vücudumu seviyordun. Ve bundan gurur duyuyordum." "Ama sen daha önce de vücudundan gurur duyuyordun." "Hem evet, hem hayır. Sen benim vücudumu en muhteşem zamanında gördün. O yüzden doktorların yapacağı şeyle mahvedilmeden önce onu görmeni istedim." "Böyle konuşma. Böyle düşünme. Kimse seni mahvetmeyecek. Doktorlar ne yapacaklarını söylüyorlar?" Ve Consuela, "Kemoterapi gördüm. Şapkamı bu yüzden çıkarmıyorum," dedi. "Elbette. Ama seninle ilgili her şeye katlanırım ben. Ne istersen onu yap." "Hayır, bunu sana göstermek

istemiyorum. Çünkü insanın saçına garip bir şey oluyor. Kemoterapiden sonra avuç dolusu dökülmeye başlıyor ve sonra kafanda bebek saçı gibi bir şey çıkmaya başlıyor. Çok garip." Ona "Kasık tüylerin de dökülüyor mu?" diye sordum. "Hayır," dedi, "dökülmüyor, duruyor, ki bu da garip." "Doktora sordun mu?" dedim, "Sordum," dedi, "o da bunu açıklayamıyor. Sadece 'Bu iyi bir soru,' diye cevap verdi bana. Kollarıma bak," dedi Consuela. Uzun, narin kolları ve bembeyaz teni vardı ve kollarındaki o güzel, ince tüyler hâlâ oradaydı. "Bak," dedi, "kollarımda tüyler var, ama kafamda yok." "Eh," dedim, "kel erkekler gördüm, o zaman neden kel bir kadın göremeyecekmişim?" "Hayır. Görmeni istemiyorum," dedi.

Sonra dedi ki, "David, senden büyük bir iyilik isteyebilir miyim?" "Elbette. Ne istersen." "Sakıncası yoksa göğüslerime elveda der misin?" Ona, "Benim tatlı kızım, güzel kızım, vücudunu tahrip etmeyecekler senin, olmayacak öyle bir şey," dedim. "Eh, göğüslerim bu kadar büyük olduğu için şanslıyım, ama üçte birini almak zorunda kalacaklar. Doktorum ameliyatı asgaride tutabilmek için elinden geleni yapıyor. İnsancıl, harika bir kadın. Kasap değil. Kalpsiz bir makine değil. Önce kanseri kemoyla küçültmeye çalışıyor. Sonra ameliyat ederken de, mümkün olan en küçük parçayı alabiliyorlar." "Ama parça aldıkları kısmı onarabilirler, yerini doldurabilirler, öyle değil mi?" "Evet, bir parça silikon koyabilirler. Ama bunu istediğimden emin değilim. Çünkü bu benim vücudum, ama o benim vücudum olmayacak. O hiçbir şey olmayacak." "Peki onlara nasıl elveda dememi istiyorsun? Ne istiyorsun? Benden istediğin nedir, Consuela?" Ve sonunda söyledi.

Fotoğraf makinemi getirdim. Zumlu bir Leica'ydı. Ve o ayağa kalktı. Perdeleri kapattık, bütün ışıkları açtık, duruma uygun bir Schubert bulup çalmaya başladım, Consuela pek dans etmedi, ama egzotik, oryantal hareketlerle soyunmaya başladı. O kadar zarif ve kırılgandı ki. Ben kanepede oturuyordum, o ise ayakta durmuş, soyunuyordu. Soyunma şekli ve üzerindeki her

bir şeyi yere bırakışı büyüleyiciydi. Mata Hari. Subayın önünde soyunan casus. Ve aynı zamanda son derece kırılgan. Önce bluzunu çıkardı. Sonra ayakkabılarını. O sırada ayakkabılarını çıkarması bana olağanüstü göründü. Sonra sutyenini çıkardı. Ve sanki tamamen soyunmuş, ama çoraplarını çıkarmayı unutmuş bir adam gibi oldu, ki bu biraz komik bir durumdur. Altında etekle göğüsleri ortada olan bir kadın bana erotik gelmez. Etek bir şekilde görüntüyü bozar. Kadının altında pantolon varken göğüslerinin ortada olması çok erotiktir, ama etek olunca, olmuyor. Altınızda etek varken sutyeninizi çıkarmasanız iyi edersiniz, altınızda etekle çıplak göğüsler birisini emzirmek içindir.

Ve böylece kendini gösterdi bana. Sadece külodunyla kalana kadar soyundu. "Göğüslerime dokunur musun?" diye sordu bana. "Resmi onlara dokunurken mi çekmemi istiyorsun?" "Hayır, hayır. Önce dokun sen." Ben de dokundum. Ve sonra dedi ki, "Karşıdan, profilden ve öne eğilirken çekilmiş resimler istiyorum."

Yaklaşık otuz resmini çektim. Pozları o seçti ve her türlü şeyi istedi. Elleriyle göğüslerini alttan tutarken fotoğrafının çekilmesini istedi. Onları sıkarken fotoğrafının çekilmesini istedi. Sol taraftan, sağ taraftan çekilmelerini istedi, öne eğilirken çekilmelerini istedi. En sonunda külodunu indirdi, kasık tüylerinin tıpkı tarif ettiğim gibi, eskisi gibi orada olduğunu görebiliyordunuz: ipek gibi, dümdüz. Asyalı tüyü. Donunu çıkarmaktan ve benim ona üzerinde hiçbir şey yokken bakmamdan bir anda tahrik olmuş gibi görünüyordu. Aniden olmuştu. Meme uçlarından tahrik olduğunu anlayabiliyordunuz. Gerçi artık bende bir şey yoktu. Yine de ona, "Bu gece kalmak ister misin? Benimle yatmak ister misin?" diye sordum. "Hayır. Seninle yatmak istemiyorum. Ama kollarında olmak istiyorum," dedi. Şu anda olduğum gibi, o zaman da tamamen giyinikti. Ve o kanepede, kollarının arasında oturuyordu, bana çok yakındı, sonra kanseri hissetmem için bileğimden tutarak elimi koltuk altına koydu. Taş gibi geldi elime. Koltuk altında bir taş vardı. İki küçük taş, biri diğerinden daha büyüktü, göğsünde metastaz başladığı anla-

mına geliyordu bu. Ama bunu göğsünde hissedemiyordunuz. "Neden onu göğsünde hissedemiyorum?" diye sordum. "Göğüslerim çok büyük. Hissedemeyecek kadar çok doku var. Göğsün iyice içinde."

Onunla yatamazdım, onun kanını yalamış olan ben bile. Durmaksızın onu düşündüğüm yıllardan sonra, eğer bu tuhaf ve perişan halde değil de, normal şartlarda karşıma çıksaydı, onu görmek bile yeterince zor olurdu. O yüzden, hayır, onunla yatamazdım, yine de onunla yatmayı düşünmeye devam ettim. Çünkü o göğüsleri o kadar güzel ki. Ne kadar çok söylesem az. Bu o kadar rezil, o kadar aşağılık bir şeydi ki – düşündüm de, o göğüsler mahvedilemez! Daha önce de bahsettiğim gibi, ayrı kaldığımız yıllar boyunca kesintisiz olarak onu düşünerek mastürbasyon yapmıştım. Diğer kadınlarla yatmıştım ve onu düşünmüştüm, göğüslerini, yüzümün onlara gömüldüğünü düşünmüştüm. Onların yumuşaklığını, pürüzsüzlüğünü, yumuşak ağırlığını tartışını düşünmüştüm ve bütün bunları ağzım bir başkasınınkine gömülmüşken geçirmiştim aklımdan. Ama o an, Consuela'nın yaşamında artık cinsellik olmadığını anladım. Tehlikede olan başka bir şeydi.

Ve ona dedim ki, "Seninle hastaneye geleyim mi? İstersen gelirim. Israr ediyorum. Tek başına sayılırsın." Bunun üzerinde düşünmek istediğini söyledi. Dedi ki, "Bunu teklif etmen çok güzel, ama henüz bilmiyorum. Seni ameliyattan hemen sonra görmek istediğimden emin değilim." Bir buçukta gitti, sekizde gelmişti. Çekmemi istediği fotoğrafları ne yapacağımı sormadı. Baskılarını yaptırıp ona göndermemi de istemedi. Daha filmi banyoya vermedim zaten. Merak ediyorum. Onları büyüttüreceğim. Tabii ona da bir albüm yollayacağım. Ama banyo ettirmek için güvenilir birisini bulmam gerekecek. Bu türden meraklarım olduğu için film banyo etmeyi öğrenmem gerekirdi, ama hiçbir zaman öğrenmedim. Şimdi işe yarardı.

Şu sıralar hastaneye gidiyor olmalı. Her an, her gün ondan bir mesaj bekliyorum. Üç hafta önceki görüşmemizden beri bir

haber almadım ondan. Alacak mıyım? Sizce? Kendisini aramamamı söyledi. Benden başka bir şey istemedi – giderken böyle dedi. Telefon ederse duymam diye telefonun başında sabah akşam nöbet tutuyorum.

Ziyaretinden beri tanıdığım insanlara, doktorlara telefonlar ediyorum, göğüs kanseri tedavisi hakkında bir şeyler öğrenmeye çalışıyorum. Çünkü bu tip bir şey için usulün önce ameliyat, sonra kemoterapi olduğunu sanıyordum. O buradayken kafamı kurcalıyordu bu – onun hastalığında anlayamadığım bir şey var, diye düşündüm durdum. Şimdi öğrendiğime göre, önce kemo yapmak hiç görülmedik bir şey değilmiş ve ilk oluştuğu yerde ilerlemiş göğüs kanseri için standart tedavi haline geliyormuş. Ama esas önemli olan, bu Consuela için doğru tedavi mi? Yüzde altmış kurtulma şansı derken ne demek istedi? Neden sadece altmış? Bunu ona birisi mi söyledi yoksa bir yerde mi okudu, yoksa o panik halinde kafasından mı uydurdu? Yoksa doktorlar sırf gösteriş uğruna uzun bir yaşam süresiyle kumar mı oynuyorlar? Belki de bu sadece şokun yarattığı tepki –açıkçası yeterince tipik bir tepki– ama Consuela'nın hikâyesinde bir bityeniği olduğunu düşünmeden edemiyorum, ya bana söylemedi ya da ona söylemediler... Neyse, bildiğim kadarıyla hikâye buydu ve şimdilik başka bir şey duymadım.

Sabah bir buçuk civarı yanımdan ayrıldı, Chicago yeni yıla girdikten sonra. Biraz çay, birer bardak da şarap içtik. Benden istediği için televizyonu açtım ve Avustralya'dan başlayıp, Asya ve Avrupa'ya yayılan yeni yılın karşılanışını tekrar tekrar izledik. Biraz duygusaldı. Hikâyeler anlatıyordu. Çocukluğunda geçen, küçük bir kızken babasının onu operaya götürüşünü anlatan hikâyeler. Bir çiçekçiyle ilgili bir hikâye anlattı. "Geçen cumartesi Madison Avenue'de annemle çiçek alıyorduk," dedi bana, "ve çiçekçi dedi ki, 'Şapkanız ne kadar güzel,' ve ben de, 'Onu takmamın bir sebebi var,' dedim ve çiçekçi durumumu anladı, kıp-

kırmızı oldu, özür diledi ve bana on iki tane gülü bedava verdi. İşte insanlar acı çeken birisine nasıl tepki veriyorlar, görüyorsun. Ne yapacaklarını bilmiyorlar. Kimse ne söyleyeceğini ya da ne yapacağını bilmiyor. O yüzden sana müteşekkirim," dedi.

Kendimi nasıl mı hissettim? O gece hissettiğim en büyük acı, onun yalnız olması ve yatağında panik içinde yatmasıydı. Ölümden paniğe kapılmasıydı. Ve şimdi ne olacak? Siz ne düşünüyorsunuz? Onunla hastaneye gelmemi isteyeceğini sanmıyorum. Bunu teklif etmem hoşuna gitti, ama vakit geldiğinde, hastaneye annesiyle gidecek. Yılbaşında resmen delirebilirdi, çünkü davet edildiği partiye gidemeyecek kadar sefil haldeydi ve korkmuştu, yalnız kalamayacak kadar sefil haldeydi ve korkmuştu. Paniklediğinde beni arayacağını sanmıyorum. Teklif etmemi istiyordu, ama teklife olumlu yanıt vermeyecek.

Tabii yanılmıyorsam. Tabii iki üç ay sonra bana gelip, benimle yatmak istediğini söylemezse. Genç bir adamla değil, benimle, çünkü yaşlıyım ve ben de kusursuzluktan çok uzaktayım. Benimle, çünkü hâlâ ölüme çok yaklaşmış olmasam da, gittiğim spor salonundaki, Roosevelt göreve gelmeden önce doğmamış olmayı başaran erkeklere göre çürüyen bedenim eskisi gibi iyi gizlenmiyor.

Peki bunu yapabilecek miyim? Ömrüm boyunca bu tip bir deformasyona uğramış bir kadınla yatmadım. Birkaç yıl önce tanıdığım tek bir kadından bahsedebilirim sadece; evime giderken demişti ki, "Sana bunu söylemem gerek – ameliyat olduğum için sadece bir göğsüm var. Görünce şok olmanı istemiyorum." Şimdi, ne kadar gözüpek bir insan olduğunuzu düşünürseniz düşünün, kendinize karşı dürüst olduğunuzda, tek göğüslü bir kadını görmenin pek de çekici olmadığını kabul edersiniz, öyle değil mi? Biraz şaşırmış gibi görünmeyi başardım, dışarıdan bakıldığında şaşkınlığım tek göğsü olduğu için değilmiş gibi görünüyordu ve onu rahatlatmaya çalışırken de gerginliğimi belli ettiğimi sanmıyorum. "Saçmalama, gidip yatmayacağız ki. Biz iyi arkadaşız ve bence böyle de kalmalıyız." Bir seferinde, göğüs-

lerinin arasında ve bir parça da üzerinde koyu kahverengi bir şarap lekesi gibi duran kocaman bir doğum izi olan bir kadınla yatmıştım. Bu kadın aynı zamanda uzun boylu bir kadındı. Boyu 1.90'dı. Parmak uçlarımda durarak ve boynumu uzatarak öpmek zorunda kaldığım tek kadındı. Onu öpmekten boynum tutuldu. Yatağa girdiğimizde eteğini ve donunu çıkararak soyunmaya başladı, ki kadınlar normalde böyle soyunmaz. Genellikle önce bluzu çıkararak, üst kısımlarından soyunmaya başlarlar. Ama onun süveteri ve sutyeni duruyordu. "Sutyenini ve süveterini çıkarmayacak mısın?" dedim. "Evet, ama şaşırmanı istemiyorum," dedi, "bende ters bir şey var." Önemsemiyormuş gibi davranmaya çalışarak gülümsedim. "Söylesene, ne var?" "Göğüslerimde seni çok şaşırtacak bir şey var," dedi. "Aldırma. Göster onları bana." Ve o da gösterdi. Ve ben abartılı hareketler yapmaya başladım. Doğum lekesini öptüm. Ona dokundum. Onunla oynadım. Nazik davrandım. Bu konuda onu mutlu ettim. Lekesini sevdiğimi söyledim. Bunlar kolayca yapılacak şeyler değil. Ama böyle durumlarda sizden sorumluluğu ele almanız, histeriye kapılmadan davranmanız ve nazik olmanız beklenir. Bir vücudun katlanmak zorunda olduğu hiçbir şeyden irkilmemeniz beklenir. O şarap lekesi. Onun için feci bir durumdu. 1.90 boyundaydı. O inanılmaz boyu yüzünden erkekler onu çekici buluyordu, tıpkı benim gibi. Ve her erkekle aynı hikâye: "Bende ters bir şey var."

Fotoğraflar. Consuela'nın o resimleri çekmemi isteyişini hiçbir zaman unutmayacağım. Dışarıdan bakan bir röntgencinin gözünde bu bir porno sahnesinden başka bir şey olmazdı. Ancak pornografiden alabildiğine uzaktı. "Fotoğraf makinen var mı?" "Var," dedim. "Sakıncası yoksa resmimi çeker misin? Çünkü vücudumun senin bildiğin haliyle olan resimlerini istiyorum. Senin gördüğün haliyle. Çünkü kısa süre sonra vücudum eskisi gibi olmayacak. Bunu başka kimden isteyebilirdim bilmiyorum. Bir başka erkekten isteyemezdim. O yüzden seni uğraştırıyorum." "Evet," dedim ona, "bunu yapacağız. Ne istersen yapaca-

ğız. Sen söyle yeter. İste yeter. Her şeyi söyle bana." "Önce müzik çalıp," dedi, "sonra fotoğraf makineni alsan?" "Nasıl müzik istersin?" diye sordum. "Schubert. Schubert oda müziği olsun." "Tamam, tamam," dedim, ama aklımdan hayır, *Ölüm ve Bakire* çalınmayacak diye geçirdim.

Oysa resimlerin baskılarını göndermemi istemedi. Consuela'nın dünya akıllısı bir insan olmadığını unutmayın. Çünkü o zaman fotoğraf konusu çok başka türlü bir hal alırdı. O zaman işin içine taktik girerdi. O zaman stratejisi üzerinde düşünmek gerekirdi. Ama Consuela'nın bütün hareketlerinde yarı bilinçli bir kendiliğindenlik, onları neden ve niçin yaptığını tam olarak bilemese bile, bir doğruluk var. Fotoğraflarını çektirmek için bana gelmesi o an aklından geçen, içgüdüsele ve sezgisele yakın bir şey ve ardında kasti bir akıl yürütme yok. Akıl yürütmeyi siz yapabilirdiniz, ama Consuela yapamazdı. Bunu *benim için* belgelemek amacıyla yapması gerektiğini hissettiğini söylüyor; o niteliklere ve kusursuzluğa sahip vücudu o kadar seven benim için. Ama bunun ardında daha fazla bir şeyler vardı.

Consuela gibi tepeden tırnağa güzel olsalar bile çoğu kadının vücudundan emin olmadığını fark ettim. Güzel olduklarının hepsi farkında değil. Bunun farkında olmak için belirli bir tip kadın olmak gerekli. Çoğu kadın yakınmasına gerek olmayan şeyler hakkında yakınır. Genelde göğüslerini saklamak isterler. Kaynağını hiçbir zaman anlayamadığım bir utanç duyuyorlar ve göğüslerini gerçekten zevk alarak göstermeleri ve onlara bakılmasından gerçekten zevk almaları için onları uzun süre inandırmanız gerekiyor. En şanslı olanları bile. Kendilerini özgürce gösteren çok az sayıda kadın var ve bunlar da, polemikler yüzünden çoğunlukla sizin modelini kendi tasarlayacağınız türden göğüslere sahip olanlar değil.

Ama Consuela'nın vücudunun erotik gücü – eh, o güç bitti. Evet, o gece erekte oldum, ama uzun süre öyle kalamazdım. Arzulu olduğum ve sikim kalktığı için yeterince şanslıydım, ama o gece onunla yatmamı isteseydi benim için çok fena olurdu.

Ameliyat sonrası iyileştikten sonra yatmak isterse de benim için çok fena olacak. Çünkü isteyecek. Çünkü isteyecek, öyle değil mi? Önce tanıdık ve yaşlı biriyle deneyecek. Kendine güveni, gururu adına Carlos Alonso ya da Villareal oğlanlarıyla yatmasındansa benimle yatması daha iyi. Yaşlılık kanserin yaptığı etkiyi yapmaz, ama yeterince etkilidir.

İkinci bölüm. Bundan üç ay sonra beni arayıp, "Hadi beraber olalım," diyor ve tekrar soyunuyor. Beni bekleyen felaket bu mu?

Tate Galerisi'nde Stanley Spencer'ın bir eseri vardır, ressamın kendisi ve karısını kırklı yaşlarının ortalarında resmeden bir nü tablodur bu. Beraber yaşamanın, cinsiyetlerin uzun süre beraber yaşamasının ideal özüdür. Alt kattaki Spencer kitaplarının birinde var. Daha sonra getiririm. Tabloda Spencer, boylu boyunca uzanmış karısının yanında çömelmiştir. Tel çerçeveli gözlüğünün ardından karısına yakın mesafeden dalgın dalgın bakmaktadır. Biz ise onlara yakın mesafeden bakmaktayızdır: artık genç ve çekici olmadıklarını iyice görmemiz için gözümüzün önünde duran iki çıplak vücut. İkisi de mutlu değil. Şimdiki zamana sıkıca sarılan ağır bir geçmiş var. Özellikle de karısı için; her yeri gevşemeye, kalınlaşmaya başlamış ve kırışan etten daha büyük sıkıntılar onu bekliyor.

Resmin en ön planındaki bir masanın kenarında iki parça et var, biri büyük bir kuzu budu, diğeri ise küçük bir pirzola. Tıpkı pişmemiş yemeğin birkaç santim gerisinde tasvir edilmiş sarkık göğüsler ve kalkmamış, pörsümüş çük gibi çiğ et de aynı merhametsiz samimiyetle resmedilmiş. Sadece ete değil, evli bir çiftin cinsel anatomisine de bir kasabın vitrininden bakıyor gibisiniz. Ne zaman Consuela'yı düşünsem, bu karı kocanın kabaca sergilenmiş vücutlarının yanında duran, ilkel bir sopa şeklindeki çiğ kuzu budu geliyor gözümün önüne. Onun orada, yataklarına bu kadar yakın olmasının uygunsuzluğu, resme baktıkça azalıyor. Karısının biraz sersemlemiş ifadesinde melankolik bir tevekkül var. Canlı bir kuzuyla hiçbir ortak noktası olmayan, kesilmiş, büyük bir et parçası duruyor orada. Ve üç haftadan beri,

Consuela'nın beni ziyaretinden beri, bu iki görüntüyü de aklımdan çıkaramıyorum.

Yeni yılın tüm dünyaya gelişini, hiçbir önemi olmayan yeni bin yıla girerken yılbaşı kutlamalarının toplu isterisini izledik. Zaman kuşaklarında ışıklar alevleniyordu ve hiçbiri Bin Ladin tarafından başlatılmamıştı. Blitzkrieg'in çıkarttığı renkli duman harikalarından beri görülmeyen muhteşemlikte ışıklar uçuşuyordu gece vakti Londra'da. Hitler'in yok edici cephaneliği için Wernher von Braun'un tasarlamış olabileceği alev püskürten bir silah gibi ateş saçıyordu Eiffel Kulesi – tarihi füzelerin füzesi, roketlerin roketi, bombaların bombası, kadim Paris fırlatma rampası, insanlık da tüm hedefi. Bütün akşam, bütün kanallarda, 6 Ağustos 1945'ten beri arka bahçe sığınaklarımızda beklediğimiz kıyamet günü maskaralığı vardı. Kıyamet nasıl olur da gerçekleşemezdi? O gece bile, hatta özellikle o gece, insanlar sanki bütün akşam uzun bir hava saldırısı talimiymiş gibi en kötüsünü beklediler. Dünyanın ebedi medeniyetlerinin aynı anda yok edilişini başlatacak korkunç Hiroşima zincirini beklediler. Ya şimdi ya hiç. Ve kıyamet hiç kopmadı.

Belki de herkesin kutladığı buydu – kıyametin kopmamasını, hiçbir zaman kopmayacak, dünyanın sonunun artık hiçbir zaman gelmeyecek olmasını kutluyorlardı. Bütün karnaşa, otomobil satabilmek için düzenli aralıklara bölünmüş kontrollü karmaşadır. TV en iyi yaptığı işi yapıyor: Önemsizleştirmenin tradejiye karşı zaferini kazanıyor. Barbara Walters'la Yüzeyin Zaferi'ni. Asırlardan beri var olan şehirleri yıkmak yerine, yüzeyselliğin uluslararası patlaması, Amerikalıların bile daha önce tanık olmadığı küresel bir duygu feveranı. Sydney'den Beytlehem'e, oradan Times Meydanı'na kadar her yerde klişelerin devridaimi süpersonik hızda gerçekleşiyor. Bombalar patlamıyor, kan dökülmüyor – duyacağınız sonraki gümleme, refahın gümlemesi, piyasaların patlaması olacak. Çağımızın sıradanlaş-

tırdığı sefillik hakkındaki en ufak bir sağduyu bile, en büyük illüzyonun muhteşem uyarıcısıyla yatıştırılıyor. Bu danışıklı cehennemin gazlanmış ürünlerini izlerken, dini para olan dünyanın refah içindeki karanlık çağlara girdiğini hissediyorum. Barbarism.com'da müjdelenecek bir insan mutluluğu gecesi olacak bu. Yeni bin yılın kiçini ve bokunu usulünce karşılamak için. Hatırlanası değil, unutulası bir gece olacak bu.

Consuela'nın çıplak vücuduna kollarımı sarmış, göğüslerini ellerimle ısıtırken yılbaşının Küba'ya gelişini izlediğim kanepede gördüklerimiz ise unutulmayacak. İkimiz de televizyonda *orasının* çıkacağını beklemiyorduk, ama karşımızda Havana duruyordu. İçinde bin turistin tıkış tıkış doluştuğu sözde gece kulübü olan bir amfiteatrdan, mafya günlerinde savurgan zenginleri çeken Karayipli ilginç tiplerden oluşan mumyalanmış polis devletinin somutlaşmış bir örneği çıkıyor. Tropicana Oteli'nin Tropicana Gece Kulübü. Hiçbir şekilde eğlendiriyormuş gibi görünmeyen eğlendiriciler dışında Kübalı yok – ABC'nin söylediğine göre doksan altı tane olan, saçma sapan beyaz kostümler giymiş bu genç insanlar dans etmek ve şarkı söylemekten ziyade sahnenin etrafını sarmış, ellerindeki mikrofonlara uluyorlar. Şov kızları West Village mahallesinin uzun bacaklı, kabadayı travestilerine benziyor. Kafalarında aşırı büyük –ABC'ye göre 90 santim boyunda– abajurlar ve sırtlarında beyaz fırfırlı büyük yeleler var.

"Tanrım," dedi Consuela ve ağlamaya başladı. "Bu," dedi, sesi çok öfkeliydi, "dünyaya *bunu* veriyor. Yılbaşında insanlara bunu gösteriyor." "Gerçekten de biraz grotesk bir maskaralık. Belki de," dedim, "Castro'nun şaka anlayışı bu."

Acaba öyle mi, diye düşünüyorum. Bu bilinçsiz bir kendini hicvetme mi –Castro dünyadan bu kadar kopuk mu– yoksa onun kapitalist dünyadan nefretiyle tutarlı olarak kasten bir hiciv mi? Onun gözünde bu Tropicana gibi turist gece kulüpleriyle özdeşleşeceğini düşüneceğiniz çürümeden, Batista çürümesinden nefret eden Castro'nun yeni bin yıl sunusu bu mu yani? Papa böy-

le bir şey yapmazdı – onun halkla ilişkileri çok iyi. Bu zevksizliği sadece eski Sovyetler Birliği yakalayabilirdi. Castro'nun eski moda sosyalist gerçekçilik tablolarından seçebileceği pek çok şey var: Bir şeker tarlasında, bir doğumhanede ya da bir puro fabrikasında yapılan kutlamalar. Puro tüttüren mutlu Kübalılar, neşe saçan mutlu Kübalı anneler, yeni doğmuş, meme emen mutlu Kübalı bebekler... ama olabilecek en rezil turist eğlencesini sunmak? Bu mahsus mu yapılmıştı, aptallıktan mı? Yoksa tarihin koordinatları üzerinde bırakılan anlamsız bir iz sebebiyle yapılan bütün bu histerik kutlamalarla ilgili yerinde bir şaka olarak mı düşünülmüştü? Sebebi ne olursa olsun, bunun için cebinden bir kuruş para çıkmayacak. Bunun üzerinde bir saniye bile düşünmeyecek. Kavramadığımız bir şeyi kavradığımız hissini veren bir şey neden devrimci Castro'nun ya da herhangi birinin umrunda olsun ki? Zamanın geçişi. Yüzüyoruz, zaman içinde batıyoruz, ta ki sonunda boğulup gidene kadar. Consuela hayatındaki en önemli olayın acısını çekerken, önemsiz bir olay önemli bir olay haline getiriliyor. İnsanların, bir şey bitiyorsa bile neyin bitiyor olduğunu bilmedikleri ve sonrasında kesinlikle ne başladığını bilmediği Büyük Son. Kimsenin ne için olduğunu bilmediği çılgın bir kutlama bu.

Sadece Consuela biliyor, çünkü o artık yaşın yarasını biliyor. Yaşlanmak, yaşlananlar dışında kimsenin hayal edemeyeceği bir şeydir, ama Consuela için artık geçerli değil bu. Zamanı, başlanılan noktaya doğru sayan gençler gibi ölçmüyor artık o. Genç olanlar için zaman geçmişte olanlardan ibarettir, ama Consuela için zaman artık ne kadar geleceği kaldığından ibaret ve o kaldığına da inanmıyor. Artık zamanı ileri doğru sayarak ölçüyor, ölümün yakınlığıyla sayıyor. Sanrı bozuldu; tik tak, her şeyin zamanında olduğu yolundaki avutucu düşünce, metronom sanrısı bozuldu. Onun zaman anlayışı artık benimkiyle aynı, hızlandırılmış ve benimkinden bile daha ümitsiz. Hatta o beni geçti bile. Çünkü ben kendime hâlâ, "Beş yıl içinde, belki de on yıl içinde ölmeyeceğim, sağlıklıyım, iyi durumdayım, belki bir yirmi

yıl daha bile yaşayabilirim," diyebilirken, o...

Çocukluğun en güzel peri masalı, her şeyin sırayla olduğudur. Büyükanne ve büyükbabanız anne ve babanızdan çok daha önce ölür, anne ve babanız da sizden çok daha önce ölür. Eğer şanslıysanız böyle olabilir, insanlar sırayla yaşlanır ve ölürler, böylece cenazede o insanın uzun bir ömrü olduğunu düşünerek acınızı azaltabilirsiniz. Bu düşünce yok olmanın gaddarlığından bir şey eksiltmez, ama metronom sarısının bozulmaması ve zaman işkencesini uzakta tutmak için yaptığımız numara budur: "Filanca kişi uzun ömürlü oldu." Ama Consuela şanslı değildi ve o yüzden ölüme mahkûm edilmiş olarak yanımda oturuyor; çok sınırlı bir geleceğe dair kasvetli bilgileriyle olgun yetişkinlerin sahip olamayacağı açık uçlu geleceği bağrına basmakla ilgili uyduruk, çocuksu bir histeri, gece boyu süren bir cümbüş ekranı kaplarken. Ve bu çılgın gecede, kimsenin bilgisi Consuela'nınkinden daha kasvetli olamaz.

"Havana," diyor daha çok hıçkırarak, "bir gün Havana'yı göreceğimi sanıyordum." "Göreceksin." "Hayır, göremeyeceğim. Ah, David, büyükbabam ..." "Evet, ne olmuş ona? Hadi, anlat bana, konuş benimle." "Büyükbabam oturma odasında otururdu ..." "Devam et." Onu kollarımda tutarken, daha önce kendisi hakkında hiç konuşmadığı şekilde, daha önce böyle konuşmak için bir sebebi yokmuş gibi, belki de daha önce kendini hiç tanımamış gibi konuşmaya başladı. "*HaberSaati* açıkken, *MacNeil-Lehrer HaberSaati* açıkken," dedi gözyaşları içinde, " '*Pobre Mamá,*' diye iç çekerdi birden, onsuz Havana'da ölen annesine. Çünkü onların nesli, o nesil ayrılmamıştı Küba'dan. '*Pobre Mamá.*' '*Pobre Papá.*' Onlar orada kaldı. Onlar için bu hüznü, bu özlemi duyardı büyükbabam. Korkunç, korkunç bir özlem. Benim de hissettiğim bu. Ama kendim için. Hayatım için. Kendimi hissediyorum, ellerimle vücudumu hissediyorum, düşünüyorum, Bu benim vücudum! O gidemez! Bu gerçek olamaz. Bu olamaz! O nasıl gidebilir? Ölmek istemiyorum! David, ölmekten korkuyorum!" "Consuela, tatlım, ölmeyeceksin. Otuz iki ya-

şındasın. Uzun süre ölmeyeceksin." "Ben sürgünde büyüdüm. O yüzden her şeyden korkuyorum. Benim böyle biri olduğumu biliyor muydun? *Her şeyden korkuyorum.* "Ah, hayır. Ben öyle olduğunu düşünmüyorum. Her şeyden mi? Bu gece öyle gibi olabilir, ama her – " "*Her zaman* böyle. Ailemin sürgüne gitmesini istemedim. Ama büyüyorsun ve sürekli 'Küba, Küba, Küba'dan başka bir şey duymuyorsun ... Ve baksana şu insanlara! Ne kadar bayağılar! Onun Küba'ya yaptığına bir bak! Orayı hiçbir zaman göremeyeceğim. Evi hiçbir zaman göremeyeceğim. Ailemin evini hiçbir zaman göremeyeceğim." "Hayır, göreceksin. Castro öldükten sonra – " "*Ben* ölmüş olacağım." "Hayır, ölmeyeceksin. Burada olacaksın. Paniğe kapılma. Panikleyecek bir şey yok. Sen iyi olacaksın, yaşayacaksın – " "Orası için, Küba için hayatım boyunca kurduğum hayali bilmek ister misin?" "Evet. Anlat bana. Sakinleşmeye çalış ve bana her şeyi anlat. TV'yi kapatmamı ister misin?" "Hayır – hayır. Başka bir şey gösterirler. Göstermek *zorundalar.*" "Bana kafandaki hayalini anlat, Consuela." "Kumsalı hayal etmiyordum, onu istemiyordum. Ailem ona sahipti. Kumsalda ne kadar eğlendiklerini, sahilde çocukların koşuşturduğunu, plaj koltuklarında oturmuş *mimosa* kokteyli sipariş eden insanları anlatırlardı bana. Kumsalda bir ev tutarlarmış, falan filan, benim sahip olduğum hatıra bu değildi. Başka bir şeydi. Hep o hayali görürdüm. Ah, David – onlar gömülmeden çok önce Küba'yı gömdüler. Gömmek zorundaydılar. Babam, büyükbabamı, büyükannem, hepsi de bir daha dönmeyeceklerini biliyorlardı. Ve asla dönmediler. Ve ben de asla dönmeyeceğimi biliyorum." "Döneceksin," dedim ona. "Kafanda sonsuza dek taşıdığın hayal neydi? Konuş benimle. Konuş," dedim. "Her zaman döneceğimi düşündüm. Sırf evi görmek için. Orada durduğunu görmek için." "Kafandaki hayal eve mi ait?" diye sordum ona. "Hayır. Bir yola. El Malecón'a ait. Havana'nın herhangi bir fotoğrafını görecek olursan, denizin hemen yanındaki güzel yolu, El Malecón'u görürsün. Orada bir duvar var ve resimlerde herkes bu duvarın üzerine oturup, ayak-

larını sarkıtıyor. *Buena Vista Social Club*'ı seyrettin mi?" "Seyrettim. Senin yüzünden tabii. Seyrederken seni düşündüm." "İşte, oradaki yol o yol," dedi, "dalgaların çarptığı. Duvar da o duvar. Bir anlığına görüyorsun sadece. Hep olacağını düşündüğüm yer orası." "Olma ihtimali olan yol," dedim ona. "*Olması gereken*," dedi Consuela ve tekrar hıçkırıklar içinde ağlıyordu ve bu sırada televizyonda, (her birinin yedi kilo geldiğini öğrendiğimiz) abajurlarının altındaki şov kızları sahne boyunca amaçsızca gösteri yapıyordu. Evet, bu kesinlikle Castro'nun yirminci yüzyıla "siktir" çekmesi. Çünkü bu aynı zamanda, onun da tarihteki serüveninin, insanlık üzerinde yaptığı ve yapmadığı etkilerin sonu. "Söylesene," dedim ona. "Bunu bana hiç anlatmamıştın. Sekiz yıl önce böyle konuşmuyordun. O zamanlar bir dinleyiciydin. Öğrencimdin. Bunu hiç bilmiyordum. Devam et. Bana olması gerekeni anlat." "O duvar," dedi, "ve ben. Hepsi bu. Oradan ayaklarımı sarkıtıp insanlarla konuşacağım. O kadar. Denizin kenarındasın, ama şehrin de içindesin. Bir buluşma noktası. Bir mesire yeri." "Ama filmde," dedim, "oldukça harap görünüyordu." "Evet, öyleydi. Ama ben orayı hayatım boyunca öyle görmedim."

Ve ailesinin kayıpları için, sürgünde ölen büyükbabası, büyükannesi ve babası için, daha önce hiç bu kadar zalimce hissetmediği sürgünde ölmek üzere olan kendisi için, Castro'nun yıktığı Castilloların Küba'sı için, terk etmek üzere olduğu her şey için duyduğu acı ve keder o kadar büyüktü ki, Consuela tam beş dakika boyunca kontrolünü kaybetti. Bedeninin yaşadığı dehşetin vücut buluşunu gördüm. "Ne oldu? Consuela, senin için ne yapabilirim? Söylemen yeter. Sana bu kadar işkence eden nedir?"

Ve işte, konuşabilecek hale geldiğinde bana söyledikleri. İşte ona en çok işkence eden ve beni şaşırtan şeyler: "Anne ve babama hep İngilizce cevap verirdim. Ah, Tanrım. Ona daha çok İspanyolca cevap vermeyi o kadar isterdim ki." "Kime?" "Babama. Ona Papi dediğimde çok hoşuna gidiyordu. Ama büyüdükten sonra hiçbir zaman öyle demedim. Ona baba dedim. Buna

mecburdum. Amerikalı olmak istiyordum. Onların *mutsuzluklarını* istemiyordum." "Consuela, bir tanem, ona ne dediğinin önemi yok. Ona olan sevgini biliyordu baban. Senin ne kadar ..." Ama onu teselli etmenin bir yolu yoktu. Onun daha önce böyle konuştuğunu duymamıştım, daha sonra yaptığı şeyi yaptığını daha önce görmediğim gibi. Bütün sakin ve mantıklı insanların içinde ölümden çok korkan, saklı bir ikinci insan vardır. Ama otuz iki yaşında biri için Şimdi ve Sonra arasındaki zaman çoğunlukla öylesine engin, öylesine sınırsızdır ki, belki yılda olsa olsa birkaç kere, belki gece vakti bir anlığına kişi, o ikinci insanla ve o ikinci insanın günlük yaşamı olan çılgınlık haliyle karşılaşma durumuna gelebilir.

Sonra yaptığı hareket, şapkasını çıkarmak oldu. Fırlattı şapkasını. Anlıyorsunuz ya, üzerinde başka hiçbir şey yokken ve onun için göğüslerinin resimlerini çekerken bile o fes gibi şapka kafasındaydı. Ama şimdi çıkarıp attı onu. Yılbaşına kendini vererek o komik yılbaşı şapkasını çekip attı. Önce Castro'nun seksi sahne şovu maskaralığı, şimdi de Consuela'nın ölümlülüğünün tamamen gözler önüne serilmesi.

Onu şapkasız görmek korkunçtu. Kısacık, ince, renksiz, anlamsız, tüy gibi saçlı ve bu kadar genç ve güzel bir kadın – kafasında bu aptalca kırpıntıları görmektense onu berbere götürüp kafasını kazıtmayı tercih ederdiniz. Bir insanı her zaman düşündüğünüz gibi –sizin kadar kanlı canlı– düşünmekten, onun tüye dönüşmüş saçlarının bana ölüme yaklaştığını, ölmekte olduğunu ifade etmesi gibi, sizin için başka bir anlam taşıyan herhangi bir duruma geçişi, şu anda yalnızca bir şok olarak değil, aynı zamanda bir ihanet olarak deneyimliyordum. Şoku bu kadar çabuk kabul edebildiğim ve bu muhasebeyi yapabildiğim için Consuela'ya bir ihanet olarak. Değişim gerçekleştiğinde travmatik an gelip çatmıştı; diğer insanın beklentilerinin artık sizinkilerle benzer olmadığını fark ettiğinizde, ne kadar düzgün davranıyor ve davranmaya devam ediyor olursanız olun, o erkek ya da o kadın sizden önce gidecektir – eğer şansınız varsa, sizden çok önce.

Ta kendisi. Oradaydı. Tüm dehşetiyle o kafadaydı. Consuela'nın kafasında. Onu öptüm, öptüm. Yapabileceğim başka ne vardı? Kemoterapinin o zehri. Onun vücuduna verdiği onca zarar. Zihnine verdiği onca zarar. Otuz iki yaşında ve her şeyden sürgün edildiğini, her bir deneyimi son kez deneyimlediğini düşünüyor. Peki ya öyle değilse? Ya –

İşte! Telefon! Bu olabilir –! Saat kaç? Sabahın ikisi. Affedersiniz!

Oydu. Arayan oydu. Aradı. En sonunda aradı. Gitmem gerekiyor. Panik içinde. İki hafta içinde ameliyat olacak. Son kemoterapisini olmuş. Ona vücudunun güzelliğini anlatmamı istedi. O yüzden bu kadar uzun sürdü. Duymak istediği buydu. Neredeyse bir saat boyunca bu konu hakkında konuştu. Vücudu hakkında. Sence ameliyattan sonra bir erkek vücudumu sevebilecek mi? Tekrar tekrar bunu soruyor. Anlıyorsunuz ya, artık bütün göğsü almaya karar vermişler. Göğsün altına girip, bir parçasını almayı planlıyorlardı. Ama artık durumun daha ciddi olduğunu düşünüyorlar. O yüzden tamamını alacaklar. On hafta önce sadece bir kısmını alacaklarını söylediler ona, şimdi ise tamamını alacaklarını söylüyorlar. Dikkatinizi çekerim, bu bir göğüs. Küçük bir şey değil. Bu sabah ona ne olacağım söylediler; şimdi gece oldu ve o tek başına; işlerin gidişatına bakacak olursak... gitmem gerekiyor. Beni yanında istiyor. Onunla beraber uyumamı istiyor. Bütün gün bir şey yememiş. Yemek zorunda. Ona bir şeyler yedirmek lazım. Siz mi? İsterseniz kalın. Kalmak isterseniz, gitmek isterseniz... Bakın, vakit yok, acele gitmem gerekiyor!

"Hayır."

Ne?

"Gitme."

Ama gitmeliyim. Birisinin onun yanında olması lazım.

"Bulur birisini."

Çok korkuyor. Gidiyorum.

"Bir düşün. İyice bir düşün. Çünkü eğer gidersen, işin biter."

Ölen Hayvan, cinsellik ve ölümlülük temalarını çarpıcı bir biçimde ele alan bir roman. Kahramanı, Phillip Roth'un daha önce kaleme aldığı *The Breast* (1972) ve *The Professor of Desire* (1977) adlı romanlarının da kahramanı olan David Kepesh, Amerika'daki cinsel devrim yıllarında, hiçbir engel tanımaksızın erotik zevklerin peşinde koşmaya ant içerek eşini ve oğlunu terk etmiş bir akademisyendir. Gerek üniversitede yarattığı entelektüel imaj, gerek bir edebiyat eleştirmeni olarak bir TV kanalının yayınlarında görünmesi, kız öğrencileri için onu çekici kılmıştır. Kepesh, yetmiş yaşındadır ve konuşma dili üslubuyla, kim olduğunu okurun bilmediği ve yalnızca romanın sonunda kendisine bir iki sözcükle cevap veren birisine eski bir öğrencisi olan Consuela Castillo'yla altmış iki yaşındayken yaşadığı ilişkiyi anlatır. Bu ilişkiden önce pek çok kadınla giriştiği beraberliklerini hiçbir zaman ciddi bir bağlılığa dönüştürmeden sürdürmeye kararlı olmasına karşın, yirmi dört yaşındaki Küba kökenli bu kız Kepesh'in aklını başından alır. Consuela'ya duyduğu tutku bir saplantıya dönüşür, onu kaybedeceği kaygısı, kapıldığı kıskançlık krizleri hayatını cehenneme çevirir. Ama daha ilişkinin başlarındayken bile, aralarındaki yaş farkının "kaçınılmaz acıklılığının" ve bunun belki de kendisi için son bir ilişki olduğunun bilincindedir. Consuela ise bu ilişkiye egemendir ve farkında olmasa bile Kepesh'i kendi narsizmini besleyen bir araç olarak kullanır. Kız kendisini terk ettiğinde, Kepesh eskiden kadınlarla yaşadığı bir sürü rahat, sorunsuz ve özgür ilişkiyi neden yaşayamadığını sorgulamaya başlar ve duyduğu kaygının aslında kendisiyle ilgili olmadığına, daha genel bir toplumsal dengesizlikten kaynaklandığına karar verir.

Her ne kadar roman bu ihtiraslı ilişkinin öyküsünü anlatırsa da, okur bir yandan da, ABD'de 1960'lı ve 70'li yıllarda gerçekleşen ve cinsel devrimi de içeren kültür devrimiyle ilgili çarpıcı bir sorgulama ve tartışmaya da sürüklenir. Zira yaşlı bir erkek ölümlülüğünün bilincine varırken, sürdüğü yaşamın ve yaşadığı dünyanın anlamını çözmeye çalışmaktadır.

"Philip Roth büyük bir modern erotizm tarihçisidir. Henry Miller'dan bildiğimiz cinselliğin coşkunlukla yüceltilmesinden sonra, Roth kendi kendini sorgulayan cinsellikten söz eder; bu da hazcılıktır gerçi ama sorunlu, yaralı, ironik bir hazcılıktır. Onun hazcılığı itirafla ironinin nadir birleşimidir. İçtenliğiyle son derece savunmasız, ironisi ise son derece kaçamaklı."
Milan Kundera, *Le Monde*

AYRINTI-EDEBİYAT
ISBN 975-539-498-2
9 789755 394985